

KIZILYILDIZ

“Ölür ölmez unutulmak istenmiyorsanız ya okumaya değer eserler yazın, ya yazılmaya değer işler başarın.”

B. FRANKLİN

I. BÖLÜM

Kamyon Karacurun’un çamurlu sokaklarında büyük gürültüyle ilerliyordu. Bazen iyi gidiyor, bazen de daha derin çamurlara girip badanaj yaparak mahalleyi eksoz dumanının içinde bırakıyordu.

İlkbaharın güneşi şiddetli bir yağmurdan sonra çıkmış mahalle halkını ısıtıyordu. Erkekler iş bulma peşinden koştukları için, evde yalnız kalmış kadınlar çocuklarını kucaklarına alarak sokağa çıkıp, bu sıcak güneşten hem yararlanıyor hem de birkaç lafın belini kırarak konu komşularının dedikodularını yaparak rahatlıyorlardı.

Kamyon sokağa girdiğinde herkes dikkatle kamyona bakmaya başladı. Sanki tuhaf bir şey görmüş gibiydiler.

Karacurun, ilçenin en yoksul insanların kümелendiği bir mahalleydi. Aslında ilçe önceleri Kürtçe ismini buradan alıyordu. “Curne Reş”. Daha sonraları cumhuriyet kurulduğunda tüm Kürdistan’da olduğu gibi, Curne Reş’in adını da değiştirip Hilvan yapmıştı. Curne Reş’in adı da Karacurun olmuştu. Cumhuriyetten önce burası küçük bir köymüş. İlçe olunca varsıllar, ağalarda gelip buraya evler kurmuşlardı. Çünkü Diyarbakır, Urfa yolu üzerindeydi. Buradan ilişkilerini daha rahat sağlayabiliyorlardı. İlçe olunca da bankası, buğday ofisi, ya da silosu, ziraat makineleri vb. kurumlar da kurulmuştu ve ağalar bunlardan sınırsızca yararlanıyorlardı.

Ama Karacurun yine tozu, toprağı ve çamuruyla kalmıştı. Evlerin çoğu tek odalı kerpiçtendi. Odun ya da kömür yerine, tezek yakıyorlardı. Çünkü odun-kömür alacak paraları yoktu. Bunun için bahar gelip, havalar ısınca, erkekler çöldeki serabın peşine düşer gibi ekmek peşinden koşuyorlardı. İş bulmak, bir ekmek parası kazanmak için Türkiye’deki inşaatlarda, bulaşikhanelerinde, pamuk tarlalarında, çalışmaya gidiyorlardı. Gidemeyenler ise, İsmetê Topala’nın kahvesinde oturup sabah gün doğumdan gece yarısına kadar iskambil, domino oynayıp dertlerini hafifletmeye çalışıyorlardı. Çoğu öğle, akşam evine yemeğe de gitmiyordu. Fırından aldıkları bir ekmekle idare ediyorlardı. Üzerlerindeki ceket masalara dayanmakla lime lime olmuş, ceket dirsekleri yamalanmışlardı.

Karacurun’dan davasından kaçmış, ağası tarafından kovulmuş, köyde toprağı olmayan, iş bulamayanlar toplanmıştı. Traktörün tarlaya girmesiyle mahalle daha da kalabalıklaşmıştı. Köyde artık

azaplara fazla ihtiyaç kalmamıştı. Onların yaptığı işleri traktörler yapıyordu. Onun için de köylerin nüfusu, hane sayısı azalırken; şehir, ilçe ve kasabaların nüfusu ve hane sayısı artmıştı. Karacurun halkı hepsi birbirlerini tanırdı. Kim kimin oğludur, kimin kızıdır, nereden buraya gelmiş, neden gelmiş, herkes tarafından bilinirdi. Hele kadınlar. Tanımadıkları hiçbir aile yoktu. Hatta kimin nasıl yaşadığını, ne işle uğraştığını bile.

Kamyon çamura bata çıka ilerleyip Sarê'nin evinin önünde durdu. İçinden Sarê'nin büyük oğlu Hemê indi. Onun indiğini gören kadınlardan biri;

“Biliyor musunuz? Sarê'nin oğlu sazlara gidiyormuş” dedi.

“Ya valla ben de sazlara gidip rakı içtiğimi duydum.”

-Daha birkaç yıl önce Kabahaydar köyünün nahircısının oğlu, bugün böyle şeyler yapıyorsa valla dünya başımıza yıkılır.

-Erkek değil mi? Eğlenmeye, çıplak kadınlara bakmaya hakkı yok mu?

-Yani yalnız Bucak, Paydaş, Süleymanlıların mı eğlenceye hakları var diyorsunuz? Benim kocam da gidiyor. Bundan ne çıkar. Çalışıp kazanan eğlenmeyi de, rakı içmeyi de hak eder.

-Tüh tüh, kız senin bu anlattıkların günahıdır, tövbe de, vallahi çarpılırsın.

Kadınlara dedikoduları böyle devam edip gidiyordu. Çocuklar da çamurlu sokakta çamurdan ev yapıp oynuyordu. Kız çocuklarının çamura battıklarını, üstünü-başını batıran çocukları gören bir kadın;

-Kız Allah canını alsın. Nedir senin bu halin? Üstünüzü, başınızı pislettiniz. Seni temizlemek için iki kalıp sabun yetmez. O da bulunsa ya neyse ki, diyerek çocukları azarladı. Ama çocuklar kendi saf dünyalarında oyunlarına devam ediyorlardı. Sanki hiç analarını duymamışlardı.

-Bu kamyon neye gelmiş, bazı evleri mi yükleyecek acaba? dedi bir kadın.

Çünkü Karacurun'a gelen her kamyon ya bir evi, aileyi getiriyor, ya da götürüyordu. Adı mahalleydi, ama bir köyden daha yoksuldu. Yoksulların topluluğuydu. Suyu yok, elektriği yok, asfaltı yoktu. Okulu, sağlık ocağı yoktu. Çocuklar yine evdeydi. Doğumlar yine köy yöntemiyle gerçekleştiriliyordu.

Kamyon evin önünde durduğunda Sarê, Hemê'nin anası evden dışarı çıktı. Kamyonda olan oğluydu. Yüreği ferahlandı. Gözleri sevinçle parladı. Oğlunu görmeyeli üç ay olmuştu. Üç ay önce evden çıkmış, nereye gideceğini de söylemeden ortadan kaybolmuştu. Üç aydan beri hep onun kaygısıyla yaşamıştı. Nereye gitti? Ne oldu? Başına bir iş mi geldi? Hapishanelere mi düştü? gibi soruları kendi kendine sorup duruyordu Sarê. Bazen de kendisini umutlandırmak için; “yok yok, bunlar ne düşüncelerdir, kendime soruyorum, kafamı, beynimi kurcalıyorlar. O bir erkektir, gideceği yere biz kadınlara söylemek zorunda değildir. Mutlaka kendisine bir iş bulmuş, çalışıyordur. Eve döndüğünde belki bizi de bu yaşamdan kurtarır” derdi.

İşte oğlu gelmişti. Karşısındaydı, hem de bir kamyonla. Şimdi kamyondan indiğinde dokunabilecekti. Kucaklayabilecekti. Bu bir hayal değildi, gerçektir.

Sarê çok yoksulluk çekmişti. Yoksulluk içinde büyümüşü. Yoksullukla sanki bir rahimde büyümüşü. Babası onu Bekir'le evlendirdiğinde daha genç bir kızıdır. Canlı, coşkuluymuş. Yoksul da olsa fazla gam yemezdi. O dönemde köyde yoksulların kadri kıymeti de biliniyordu. Herkes onlara yardım edip yoksullukları onlara hissettirilmiyordu. Ya şimdi bu ilçede? Herkes yoksuldu. Kimsenin kimseye bakacak hali yoktu. İçlerinde kadir kıymet bilenler olsa bile verecekleri bir şeyleri yoktu.

Kocasını Bekir muhacirdi. Çocukken köylerinde biraz varıl olan bir adam, yanına alıp büyütülmüşü. O da orta yaşlarına kadar o aileye azap-xulam olarak çalışmış, sonra köyde çobanlık, nahircilik yaparak geçimini sağlamaya başlamıştı. Ve dul olan Sarê ile evlenmişti. Köyde eşsiz olan birinin olması iyi sayılmazdı. Köylülerin yardımlarıyla da Hemê'nin annesiyle hayatlarını birleştirmişti.

Bekir çocukluğundan itibaren ağır işlerde çalıştığından ve yoksul olup beslenemediğinden, daha kırk kırkbeş yaşlarındayken iki gözünü kaybetmişti. Köyde hısımlar, akrabası olmadığından sessiz sedasız geçiniyor, kimseye karışmıyordu. Onun bu mülayimliği ya da varlık yokluğu belli olmama durumu evin içinde de öyleydi. Onun için aileye Sarê hakimdi. Evin reisliğini Sarê yapardı. Sarê'nin hısımlar akrabaları aşireti vardı. Bundan dolayı da Sarê'nin çocukları da onun adıyla tanınırdı. Topu topu iki oğlu vardı. Diğer çocuklarının çoğu küçük yaşlarda ölmüşlerdi. En büyük oğlu Hemê, otuz yaşlarındaydı. Hemê'nin küçüğü

Ali ise on beş, on altı yaşlarındaydı.

Babaları kör olduğundan ailenin geçimine Hemê bakıyordu. O da küçük yaşlarda çalışıp çabalamış, dayılarının yardımıyla da biraz başlık parasının biriktirip evlenmişti. Bir yaşında Murat isminde bir oğlu vardı. Ailenin tümü Hemê'nin eline bakardı. Onun yokluğu, ailenin de yok olması olurdu. Anası ve eşinin en büyük tedirginliklerinin bir nedeni de buydu. Çünkü Ali daha aileyi geçindirebilecek yaşta değildi.

Hemê kamyonundan indiğinde annesinin elini öptü. Kapıda bekleyen karısına da gözleriyle, “nasılsın” mesajını gönderdi. Anasının yanında karısının durumunu sormak törelere aykırıydı. Sarê;

-Hoş geldin oğul. Üç aydır nerelerdesin? Yokluğun yüreğimize indi. dedi. Hemê;

-Haklısın ana, ama ne yapayım? Biliyorsun yoksulluk başa beladır. Ekmek kaçıyor biz de kovalıyoruz” dedi. Sarê;

-Tamam, dediklerin doğru da, gittiğinde bize bir haber bıraksaydın. Biz de bu kadar gamlanmazdık oğul” dedi. Hemê;

-Vallah ana ne bileyim. Ben Urfa'daydım, aniden bir iş çıktı, onun için gelip size haber bırakmadım. Hem gelmiş olsaydım, yol masrafım da iki katına çıkardı. Adana'ya gitmek için bir tanıdıktan yol parasını borç almıştım, dedi.

Hemê kapının önünde anasıyla ayak üstü böyle sohbet ederken, içerden babası;

-Sarê o konuştuğun kimdir? diye seslendi. Sarê;

-Bizim Hemê gelmiş, onunla konuşuyorum, dedi. Bekir;

-İyi, iyi. Allah'a şükür, diyerek, “peki üç aydır neredeymiş?” diye konuşmasını sürdürdü. Sarê;

-Adana'ya iş aramaya gitmiş, dedi. Bekir;

-Ee, bari bir iş bulmuş mu? Artık bahar geldi. İş güç zamanıdır” derken Hemê;

-Buldum baba buldum, dedi. Bekir;

-Oğul kaderimiz değişmeyecek. Bu takdiri ilahidir. Dünyada herkes zengin de olsa olmaz, yoksul da. Yoksullar Allah'a yakın olanlardır. Her zaman onu hatırlasın diye yoksul bırakmıştır, diyerek bununla teselli bulmaya çalışıyordu.

Hemê babasıyla tartışmayı uzatmamak için cevap vermedi. Suskun kaldı. Sabah gidecekleri yolu düşündü.

Tarla sahibinden işçilerin yol parasını ve ufak tefek ihtiyaçlarını karşılaması için biraz peşin para almıştı. Bu parayla da bir yıldan bu yana rengini, kokusunu, tadını görmedikleri, duymadıkları biraz et, sebze alıp getirmişti. Karısı hemen akşam yemeğinin hazırlamasına başlamıştı.

Gün batmadan Ali'de yanında, onun yaşlarında bir arkadaşıyla eve gelmişti. Abisine, “hoş geldin abi” dedikten sonra evin bir köşesine çekilip oturdu.

Sabah erkenden, önceden belirlenen beş aile denklemini toplamış kamyonu bindirmişlerdi. Yaklaşık elli insan yaşlı, kadın, erkek, çocuk üst üste kamyonu binmişlerdi. Hepsinin içini bir hüznün kaplamıştı. Komşularından, hısım-akrabalarından, üzerinde büyümüş topraklarından ayrılıyorlardı. Şimdiye kadar köylerinin, mahallelerinin dışına çıkmamışlardı. Adana nerededir, nasıl bir yerdir? Kimsenin bir bilgisi yoktu. Bir bilinmeze doğru yolculuk edeceklerdi. Komşusuyla, kalan akrabalarıyla vedalaşıp göz yaşlarını dökerek kamyon hareket etti.

Çok eski model Thames marka bir kamyondu. Asfalt yola çıkınca tren gibi ses çıkararak, önü bir tarafa kasası bir tarafa yampiri yampiri Urfa'ya doğru yol aldı. Mevsim bahar olduğundan, yolun sağı-solu göz alabildiğine ekinler yeşermiş bir okyanus yeşilliğini andırıyordu. Ama Hilvan'dan Urfa'ya kadar elli km.lik mesafedeki bu tahlil denizinden yoksulların payına düşen bir şey yoktu. Hepsi bir elin parmakları kadar olan ağalarını.

Hasat mevsimi geldiğinde biçer döverlerle biçip Türkiye Mahsulleri Ofisi'ne satıyorlar, elde edilen parayla Türkiye'nin çeşitli illerine giderek eğleniyorlardı. Yada yeni evlilikler yapıyorlardı. Çoğu zaman da birbirlerine karşı hakimiyet kavgalarına girip birbirlerinden adam öldürüyor, paralarının çoğunu karakol komutanlarına, hakim, savcılara, milletvekillerine yediriyorlardı. Yörenin yoksulları da aç-bilaç Çukurovalara gidip, Çukurovalı toprak ağalarına ırgatlık yapıyorlardı.

Hemê'de ırgat başı olmuş, Çukurova'ya ırgat götürüyordu. Çalışan her kişi başına toprak

sahibinden belli bir komisyon olarak geçimini öyle sağlıyordu.

Kamyon Urfa'nın içine girdiğinde, ilk defa böyle büyük bir şehir görmenin şaşkınlığını yaşadılar.

-Abovv, bütün dünya buradadır.

-Hele bak ne kadar minare var. Maşallah burada ne kadar çok Müslüman var. Hele dükkanlara bakın, Allah bilir içinde neler var.

Yol şehir merkezinin içinden geçiyordu. Atlas sineması yolun kenarındaydı. Kapısında çeşitli afişler asılıydı. Kılıçlı, silahlı, atlı resimler. Çıplak kadın fotoğrafları. Canavarlara benzeyen resimler vardı. Remo bunları gördüğünde hayrete düştü. Remo;

-Bunlar nedir? Hepsi şeytanlara benziyorlar, dedi. Ali;

-Remo bu sinemadır. Bilet alıp içeri giriyorsun ve bu resimlerin hepsi içeride beyaz bir duvarda oynuyorlar, dedi. Remo;

-Peki insanı öldürmüyorlar mı, yemiyorlar mı? dedi. Ali;

-Yok öldürmüyorlar. Sadece resimdir, oynuyorlar, dedi.

Remo şaşkınlık içinde kalmıştı.

Kamyon Urfa şehir çıkışında geniş boş bir alanda durdu. Hemê;

-Biz bu gece burada kalacağız. Kendisine bir şey lazım olan varsa çarşıya gidip alabilir. Ama kimse kaybolmasın, yarın sabah serinliğinde hareket edeceğiz, dedi.

Köylüler kamyondan inip, pılı-pırtılarını yere serdiler. Kimi kusuyor, kimi başı döndüğünden dolayı kendisini der-top edip oturmaya başladılar. Daha akşama çok zaman vardı. Etraftan topladıkları çalı çırpıyla çay pişirip yemeklerini yediler.

Sinema Remo'nun düşüncesinde kalmıştı. Nasıl bir şeydir, diye merak ediyordu. Ali'nin yanına gelerek;

-Ali beni sinemaya götür, dedi. "Merak ediyorum, bu nasıl bir şeydir." Ali;

-Tamam cebimden biraz para var, izin alıp gidelim, dedi.

Birkaç gençle birlikte sinemaya gittiler. Ali'nin dışında hiç biri sinema görmemişti. Ali birkaç yıldan beri Hilvan'da olduğundan sinemaya gitmişti. Hilvan'da tek bir sinema vardı. O da genellikle Türk şehirlerinde bile cesaret edemeyip gösterime konulmayan açık filmler bu sinemada oynatılıyordu. Amaç, Kürt gençliğini başka yollara boş, amaçsız yollara sevk etmektir. İşte Ali de bu filmlerden bazılarını izlemişti. Sinemada o akşam şanslarına Yılmaz Güney'in bir filmi oynuyordu. Ali, sinema yoluyla da olsa Yılmaz Güney'i tanıyordu. Film oynamaya başlamadan önce elektrikler söndü. Seyircinin gürültülü kalabalığı birden kesildi. Herkes adeta nefesini tuttu ve karşıda görülen beyaz duvarda görüntü görülmeye başladı. Yılmaz Güney çıktığında büyük bir alkış tufanı koptu. Remo;

-Ali bu alkışları neden yapıyorlar? diye sordu. Ali;

-Yılmaz Güney büyük bir adamdır. Ayrıca Siverekli'dir. Anlayacağın senin hemşehridir. Onun için alkışlıyorlar. Remo;

-Vay be Siverek'ten böyle adamlar da varmış demek ha. Vallahi ben M. Celal Bucak'tan daha büyük adam yoktur, diyordum. Helal olsun valla, dedi. Ali;

-Şimdi sessiz ol da filmi izle! dedi

Pür dikkatle filmi izlemeye başladılar. Ama Remo Türkçe bilmediğinden filmi anlamıyordu. Sadece ağzı açık bir biçimde görüntüleri izliyordu.

Filmin bir sahnesinde altı-yedi silahlı adam, Yılmaz Güney'in çevresini sarıp saldırdılar. Remo bunu gördüğünde belindeki 14'lü tabancasını çıkararak Zazaca;

-Lav lav lav, deyip Yılmaz Güney sesini duymayınca elinde tabancasıyla;

-Ulan it oğlu itler. Bu kadar kişinin bir adama saldırması erkeklığe, mertliğe sığar mı? diyerek perdeye bir şarjör boşalttı. Silahın patlamasıyla herkesi bir panikti aldı. Genellikle Yılmaz Güney'in filmini izleyen solculardı. Bir anda faşistlerin saldırısına uğradıklarını sanıp, herkes dışarıya koştu. Ali de hemen Remo ve arkadaşlarını alarak Remo'ya;

-Çabuk silahını sakla, dedi.

Remo da neye uğradığını şaşırmıştı. Neden herkes kaçıyordu? Demek ki vurdukları kişiler ölmüştü ve şimdi askerler gelecekti. Bunları düşünürken eli ayağı birbirine dolandı. Daha yeni işin ciddiyetine varmıştı. Yanlış bir şey yaptığını anlamıştı.

-Ama olsun, onlar benim hemşehrimi öldürecekler ve ben burada sessiz oturacağım, o zaman ben bu silahı neden taşıyorum? diyordu kendi kendine.

Sinemanın içindeki kargaşa, izdiham birbirini basma, itme devam ediyordu. Kapıdan dışarıya çıkan tabanlarını yağlayarak arkalarına bakmadan koşup uzaklaşıyordu. Sıkışan küçük bir grup “kahrolsun faşistler” diyerek slogan atıyordu. Bu hengame içinde Ali ve Remo da dışarı çıkarak askerler daha gelmeden oradan hızla uzaklaştılar. Geceleri sinema seyretmeleri berbat olmuştu. Remo’nun yarattığı sahne gerçek bir film şölenine dönmüştü. Ali;

-Lan Remo sen neden böyle yaptın? Ayda, yılda bir Yılmaz abinin filmini izleyecektik, onu da haram ettin, dedi.

Remo artık ne cevap vereceğini bilmiyordu. Sessiz kalmayı tercih etti.

Sinemadan biraz uzaklaşınca, yolları üzerinde büyük Tıfındır mezarlığında oturup, birer sigara yakıp gerginliklerini dağıttılar. Ali sigara içmediğinden, o da arkadaşlarını bekledi. Ali;

-Biz ailelerin yanına dönünce kimse bu olayı anlatmasın. Abim duyarsa bir dahaki sefere bizi bir yere bırakmaz, dedi.

Remo’nun kan davaları vardı. Babası bir adam öldürmüştü. Firariydi. Onun için Remo on beş-on altı, daha çocuk denecek yaşta olmasına rağmen silahsız evden dışarıya adımını atmıyordu. Silahını sürekli yanında taşıyordu. Bu bir kuraldı. Bir aşiretten birilerini öldürmüşseniz, onlar da vuranın kendisini ya de en yakının vururlardı. Yani kana kan, cana can kanunu geçerliydi. Bunun için de silahsız olmak ölümdü. Remo’da, bunun için silah taşıyordu. Babası evde olmadığından evin erkeği kendisi kalmıştı ve anasıyla birlikte çalışmak zorundaydı.

Hep köyde büyümüştü. Kendi köyünün dışında hiçbir yer görmemişti. Babası adam öldürdüğünden dolayı evlerini Hilvan’a getirmişlerdi, ama düşmanlarının korkusundan evden dışarıya adım bile atmamıştı. Yani Hilvan’ı da görmemişti. Bunun için dışarıdaki her şey ona tuhaf, garip geliyordu. Eve gidip uzandıklarında, neredeyse sabaha kadar uyuyamadılar.

Şafağın kızılığı ortama yayılırken, şehir ışıkları da gökyüzündeki yıldızlar gibi parlaklıklarını yitirdi. Çocukların dışında neredeyse o gece kimse uyuyamamıştı. Gidecekleri yolu, yolculuğu düşünüyorlardı. Hava azıcık aydınlanınca, bahar gecelerinin zifiri karanlığı, yerini aydınlığa bıraktığında Hemê yüksek bir sesle;

-Günaydın günaydın, haydi denklerinizi yükleyin hareket ediyoruz, dedi. Kadınlardan yaşlıca biri;

-Oğul biraz zaman verin de çoluk-çocuklar azıcık kahvaltı yapsınlar, dedi. Bir diğeri;

-Yok yok kardeş hareket etsek daha iyidir. Kahvaltı yapılırsa yine herkes ortalığı berbat edecekler. Zor bela dünkü kusmuktan temizlendik, dedi.

Bunun üzerine Hemê biraz kararsızlık geçirdikten sonra;

-Güneşin doğmasıyla Birecik’e ulaşırız, orada kamyonu bir kenara çekip Fırat nehrinin üzerinde kahvaltı yaparız. Hem burada yeteri kadar su da yok, dedi.

Kamyon yine daha beter bir gürültüyle hareket etti. Bu kez ilk hareket yerinden yukarıya Akabe Boğazı’na tırmanıyordu. Nerede ise bir insan yaya bile onunla yürüyebilirdi. O kadar yavaş hareket ediyordu.

Öğle üzeri Birecik’e ulaştılar. Kamyon önce bir tünelin içine girdi. Herkes kapalı bir yere girdiklerini görünce başlarını eğdi. Tünelin tavanına başlarının değeceğinden korkmuşlardı. Sonra Fırat’ın üzerindeki köprüden geçerek yolun sağına kamyon çekilip, boş bir alanda durdu. Fırat bütün dertlerden, yoksulluklardan habersiz çağlayarak akışına devam ediyordu. Sular bir kabarıyor, sonra gürültüyle tekrardan yere çakılır gibi akıyordu.

Onlardan önce de orada duran bir kamyon vardı. Halleri onlardan daha perişan dağınık görünüyordu. Yoksulluktan, çalışmaktan, beslenememekten daha yirmi yaşındaki genç kızlar, oğlanlar kırk yaşındaki bir insanın yaşını, yorgunluğunu gösteriyorlardı. Bunlar da Harran ovasındaki yoksul Arap köylüleriydi.

Harran ovası ki, birkaç köyü değil, bir ülkeyi geçindirecek bir durumdayken, toprağa sahip olan ağalar her şeye sahipken, köylüler ise geçinebilmek için Çukurova’ya yüzlerini dönmüş gidiyorlardı. Birbirlerinin dillerini anlamasalar da yaşamları, kaderleri ortaktı, birdi. Gözlerle birbirlerini anlıyorlardı.

Yüreleriyle hissediyorlardı ortak yaşamlarını.

Onlar kamyonlardan inerken Araplar da kamyonlarına binip hareket ettiler. Onlar çok erken Urfa'dan hareket etmişlerdi.

Araplar'ın kamyonu hareket edince, onlar da oturup dinlenmeye ve yemeklerini yemeye başladılar. Hemen yanlarında Mirkelam Tesisleri vardı. Çok lüks tesislerdi. Her türlü yemek kokusu dağılıyordu tesislerde. Bu kokularla adeta başları dönüyordu. Hele kebab kokusu burunlarından giriyor, midelerinde deprem yaratıyordu. Fakat alacak, alıp yiyecek paraları yoktu, koku almak ise beleşti.

Kadınlar kahvaltı için yemek hazırlarken, -ki öğleydi zaman- Ali ve Remo ise Fırat'ı izleyerek akışını kendi gençlik çağlayanına benzetiyorlardı. Remo, Fırat kenarında doğup büyümüştü. Babası Fırat'ın balıklarını ona çok yedirmişti. Fırat'ı izlerken babasını eve balık getirişini, köyden adam vururken Fırat'ı yüzerek Adıyaman tarafına nasıl geçtiğini bir film gibi gözlerinin önünde geçerek hüzünlenip gözleri buğulanmaya, yaşarmaya başladı. Remo'nun çok duygulandığını gören Ali, Remo'ya;

-Sen niye öyle daldın? Sanki Fırat'ta bir şey kaybetmiş gibisin. Biliyorum, memleketten ayrılmak insanı duygulandırır, ama birkaç ay sonra tekrar dönersin, diyerek moral vermeye çalıştı. Remo;

-Yok Ali, ondan değil, deyip babasının hikayesini Ali'ye anlattı. Ali;

-Babasız yaşamak zordur, ama artık büyümüşsün, kendin de annene, küçük kardeşlerine bakabilecek güçtesin, diyerek konuşmasına devam etti. "Hemê abim de, babam iki gözünü kaybettiğinde senin yaşındaydı. Aile'ye baktı, evlendi. Şimdi de durumunu görüyorsun, dimdik ayakta, dedi. Remo;

-Dediklerinin hepsi doğru da, ben köyümün dışında hiçbir şey, hiçbir yer görememişim ki. Köyden kopmak benim için sanki bir ölümdür, bitıştır, dedi. Ali;

-Biz birlikteyiz. Sana yardımcı olurum. O zamana kadar sen de alışsın, dedi.

İkisi sohbet ederken anaları yemeğe çağırdı.

Akşamın ilk karanlığı yeryüzüne bir örtü gibi indiğinde, Gavur dağlarını tırmanmaya başladılar. Dar ve virajlı yolda kamyonları yürümüyor, yerinde sayıyor gibiydi. Önden ve arkadan gelen arabalar vızır vızır gelip geçiyorlardı. Yükseldikçe göğe ulaşip yıldızların arasına karışacaklarmış gibi bir duyguyu yaşıyorlardı. Bu yükseklik aynı zamanda beraberinde bir korkuyu da getiriyordu.

Dağın zirvesine çıkıp hızla aşağı doğru adeta kaymaya, sürüklenmeye başladı kamyon. Keskin virajları aldığı anda yaptığı frenlerle amelelerin yüreği korkudan ağızlarına geliyordu. Korkuyu yenmek için yaşlı olanlar;

-Ya Allah, ya Muhammed siz bizi koruyun, diyerek dua ediyorlardı.

Birkaç virajı Osmaniye ilçesine doğru indiklerinde aniden asker, trafik polisinin bulunduğu bir kalabalığın içine girdiler. Kamyon farlarının aydınlığında yol kenarında uzatılmış cenazeler, suratları kan revan içinde kalan, bacağı, kolu, kafası kırılan, dövünüp saçını başını yolan insan manzaraları gördüler. Bu bir felaketti, bir katliamdı. Bilinçli kurulan bir tuzak gibiydi. Bunlar, Fırat kenarında yanlarında hareket eden Arap ırgatları.

Kadınların dövünmeleri, feryadı figanları, ağıtları gecenin serinliğinde dağların yamacına çarpıyor, birkaç ses onlarca sese dönüşerek geliyordu. Bu manzara insan yüreğinin tahammül edeceği türden değildi. Kamyon şoförü durumu görüp anlayınca yolda duran bir askere;

-Abi yardıma ihtiyacınız var mı?" diye sordu. Asker;

-Sizin durumunuz da onlardan farksız değil. Nasıl, ne gibi yardım edebilirsin ki?" diye sert bir yanıt verdi.

Kamyon yokuş aşağı inerken frenleri patlamış, şoför de telaşlanarak direksiyona hakim olamamıştı. Kamyon virajı alamadan şarampolden aşağıya doğru uçmuştu. İçinde bulunan elli-altmış insandan sağ kurtulan olmamıştı. On ölü, diğerleri de çeşitli derecelerde yaralanmışlardı.

Bu manzarayı gören Kürt ameleler kendi aralarında çeşitli yorumlara başladılar. Kimisi, "Kaderi ilahidir, onların alnında bu yazılıdır" dedi. Kimisi, "Dikkatsizliktir, şoför uyumuştur", kimisi de "kamyon zaten hurdadır. İnsanın buna binmesi bile suçtur vb." dediler.

Yapacakları bir şey yoktu. Durup yürekleri yanacağına, bir an önce bu manzaradan uzaklaşmaları daha iyiydi. Onların şoförü de korkuya kapılmıştı. Ölüm yoldaydı. Hemê, şoföre;

-Kurbanın olayım gözüm, dikkatli sür, biz de böyle bir felaketle karşılaşmayalım, deyince, şoför hemen söz alıp kendisini övmeye başladı;

-Evelallah abi, ben yirmi beş yıldır araba kullanıyorum, ama bu güne kadar tek bir kaza yapmamışım. Hemê;

-Bu iyi bir şeydir, fakat sen yine de dikkatli ol, dedi. Şoför;

-Sen hiç merak etme abi. Sizi sağ salim yerinize ulaştırırım, dedi.

Bu konuşmalar şoförün o korkunç manzarayı biraz da olsun unutmasına ve cesaret almasına da yol açtı.

Sabaha doğru gidecekleri köy olan Ceyhan'ın Köserli köyüne kazasız, belasız ulaştılar. Kamyondan indiklerinde hepsi sersemlemişlerdi. Yolculuktan, uykusuz ve açlıktan dizlerinde takat kalmamıştı.

Çalışacakları tarlanın kenarına pılı pırtılarını yere sererek uyumaya başladılar. Uzanmalarıyla beraber sivrisinek ordusunun saldırısına uğradılar. Ne kovacakları bir silahları, ne de altına girebilecekleri bir korunakları vardı. Yüzlerine kefiyelerini sararak korunmaya çalıştılsa da bir yararı olmadı. Bir şırınga gibi kefiyeden iğnelerin batırarak kanlarını emmeye başladılar. Sivrisinekler için bir ziyafetti adeta ve ayaklarına gelmişti.

Çocuklar ağlıyor, anaları onları uyutmak için çeşitli çarelere başvuruyorlardı. Ama bir çare de bulamıyorlardı. Sarê, oğlu Hemê'ye;

-Oğul Hemê, biz bu gece nasıl uyuyacağız? Uyumadan sabah nasıl çalışıp çadırlarımızı kuracağız? Zaten kamyonda gelirken bizde hal kalmamış, dedi. Hemê;

-Ana bu gece idare edelim, yarın sabah tarla sahibinden biraz para alıp birer cibinlik alırım, bunlardan korunuruz, dedi. Sarê;

-Cibinlik nedir, nasıl bir şeydir oğul? diye sordu. Hemê;

-İnce bir bezdir ana, böyle çadır gibi kurulur, sivrisineklerin sokmasını engeller, dedi. Sarê;

-Vallahi bilmem ki. Bu gavur memleketin sivrisinekleri de onlar gibidir. Baksana hiçbirisi gelip bize bir hoş geldin, bir merhaba bile demedi, dedi.

-Bunlar öyledir ana, komşu komşuyu bile sormuyor, dedi Hemê. Sarê;

-Kurban olayım bizim memleketin insanlarına. Bir yere gittiğin zaman gelip sorarlar. İhtiyaçların varsa karşılırlar. Yani insanlık kokuyorlar, dedi.

Böylece bir süre sohbet ettikten sonra uyumaya çalıştılar. O gece herkes o yorgunluğa rağmen yarı uyanık, zor bela sabahı ettiler. Sabahın ilk ışıklarıyla uyanıp naylon çadırlarını beyaz bez çadırlarını kurmaya başladılar. Ama hiç kurmadıkları, görmedikleri bir şeydi. Onların görüp bildikleri, "kon" dedikleri büyük kıl çadırlardı. Her bir çadırın altına iki, üç aile sığardı. Ya bunlar? Tavuk kümesleri gibiydi. Hemê çadırların nasıl kurulacaklarını onlara öğretmeye, yardım etmeye başladı. Ali ve diğer gençler en fazla çalışanlardı.

Çadırları kuruyor, etraflarına kanal kazıyorlardı. İlkbahar olduğundan hala yağmur mevsimi bitmemişti. Yağmur yağdığında çadırların içine su girmesin, diye kanal kazıyorlardı.

Ancak öğleye kadar çadırlarını kurabildiler. Çadırlarına baktıklarında, çingenelerden farksız olduklarını gördüler. Zaten Türk köylüleri de onlara çingene diyorlardı. Ama çingenelerin yaşamı hiç olmazsa özgürdü. Gönülleri istedikleri zaman, istedikleri yere gidebilirlerdi. Yiyeceklerini de çalışıp yorularak değil, dilenerek elde ediyorlardı. Ama onlar sabahtan akşama kadar durup dinlenmeden ter dökerek, kızgın güneşin altında yarı tok karınla çalışmak zorundaydılar. Alacakları yevmiyede karınlarını ya doyurur ya da doyurmazdı. İyi ki beraberlerinde bulgur, mercimek gibi gıdalar getirmişlerdi.

Öğlen işleri bitince Hemê, Ali'yi de yanına alarak tarla sahibi Ökkeş ağanın yanına gitti. Ökkeş büyük göbeği ve iri cüssesiyle bir su aygırı gibi bir sandalyeye kurulmuştu. Kaşımak için eli zor yetişiyordu karnına. Şapkası, gömlek yakası yağlı kir-pas içindeydi.

Önündeki masada bir ailenin bir öğün yemeği vardı ve ağzını yemliğe daldırmış bir çift öküzü gibi of puf sesleri çıkararak yemek yiyordu. Hemê yanına geldiğinde yemeğe buyur etmediği gibi başını kaldırıp bakmadı bile. Sanki birileri önündeki yemeği kaçıracaktı gibiydi.

Hemê ve Ali boş olan sandalyelere sessizce ve mahcupçasına çöküp oturdular. Aslında karınları da açtı, ama bu saman çuvalı gibi adam onları yemeğe buyur etmemişti. Bu durum Ali'nin öyle ağrına gitmişti ki, adeta gururuna dokunmuştu. Ama ne yapsındı, adam ağaydı. Mal mülk sahibiydi. Kendileri ise bir amele parçası. Üstelik Kürt'tüler.

Ökkeş ağa önündeki yemeği silip süpürdükten ve üzerine bir bardak rakı devirdikten sonra büyük bir esle geçirip, ağzını şapırdayıp;

-Geldin mi Hemê ağa? Ben de geciktiğini görünce gelmeyeceğini sandım ve gitti paracıklarım diyordum. Hemê;

-Yok ağa. Olur mu bizde öyle bir şey? Biz sözümüze bağlı olan insanlarız, bizde söz namustur, bunu bilesin, dedi. Ökkeş ağa;

-İyi iyi geldiğinize şimdi sevindirmedim. Hemê'nin sözlerine hiçbir önem vermeyen bir ses tonuyla bu cevabı vermişti. Tekrardan;

-Kaç amele getirdin? diye sordu. Hemê;

-Elli amele, diyerek yanıtladı. Ökkeş;

-Biliyorsun on altı yaşından küçük olanların yevmiyelerinin yarısını veriyoruz, dedi. Hemê;

-Hiç öyle olur mu ağa? Birkaç lira eksik olur, ama yarısı çok fazladır. Hem getirdiğim amelelerin çoğunluğu hepsi gençtir, diyerek tepki gösterdi. Ve "Eğer öyle vereceksen biz başkasının yanına gidip iş ararız, dedi.

Hemê öfkelenmişti. Bütün Çukurova'da küçük yaştakilerin yevmiyeleri kesiliyordu, ama Ökkeş'in belirttiği gibi yarı yarıya değildi. Bu tam bir vicdansızlıktı. Allahsızlıktı.

Hemê'nin çok öfkelenişini gören Ökkeş, uzun bir sessizlikten sonra;

-Aslında kadınların yevmiyesini de düşüreyim diye düşünüyordum, ama sonradan kendi kendime dedim ki, bu insanlar uzak diyarlardan geliyorlar, bir sürü çoluk çocukları var diyerek bu düşüncemden vazgeçtim. Ama madem öyle öfkelenedin, tamam senin dediğin olsun, deyip geri adım attı. Aslında kafasında geçen, Hemê'ye biraz fazladan rüşvet gibi bir para verip ücretleri düşürecekti. Ama Hemê'nin tepkisini görünce bundan da vazgeçti.

Hemê amelelerin ihtiyaçlarını karşılamak için ağadan biraz para istedi. Ökkeş mırın kırın yaptıysa da çıkarıp Hemê'nin istediği para miktarını verdi.

Eve döndüklerinde kadınlar çocuk bezlerini yıkıyor, kimi değişik işlerle uğraşıyordu. İşi olmayanlar ise;

-Nasıl olsa gece uyumayacağız. En iyisi şimdi uyuyalım ki yine dün geceki gibi sivrisineklerle uğraşmayalım, diyerek horul horul uyuyordu. Belki çoğu rüyalarında memleketlerindeydi.

Ali geldiğinde Remo onu sıkıntıyla bekliyordu. Tek başına kalmıştı ve sıkıntı içindeydi. Remo;

-Yav Ali sen giderken bana niye haber vermedin? Birlikte gidip köyü görmüş olurduk, dedi. Ali;

-Abimle o bir tane öküz adamla konuşmaya gitmiştik. Zaten adamın adı da ya öküzdü ya da ona benzer bir şeydi. Abim seni söylemediği için ben de utanıp seni çağırmadım. Ama keşke sen de gelseydin. Çünkü abim öyle sinirlendi ki benimle bile tek kelime konuşmadı, dedi. Remo;

-Neden sinirlendi? diye sorunca Ali meseleyi baştan sona kadar anlattı.

-Ben de senin gibi sıkıntıdan patlayacaktım, diyerek konuşmasını bitirdi. Remo;

-Gel abinden izin alıp köyü biraz gezelim, dedi. Ali;

-Yav ben aklıktan bayılacağım neredeyse, annemin yanına gidip bir şeyler yiyelim. Ondan sonra gidelim, dedi.

Ali'nin anası Sarê, oğlunu çok seviyordu. Ali on altı yaşına gelmiş olmasına rağmen halen bir çocukmuş titizliği ve sevecenliğiyle yaklaşıyordu. Evde hiç kimse onun bir dediğini iki etmiyordu. O kadar yoksul olmalarına rağmen Ali'ye kıyamıyor, hiçbir işte çalıştırmıyorlardı. Anası kadar yengesi de Ali 'yi çok seviyordu. Bir ablanın sevgisinden daha fazla seviyor, koruyordu. Evde ayrıcalıklıydı. O da herkese o sevgileri derecesinde saygılıydı. Saygı gösteriyordu. Bu kadar sevgi ve ilgi karşısında şımarıyordu. Hep ağır başlı ve saygı doluydu.

Remo'yla eve gittiler. Ali;

-Ana çok acıkmışız, dedi. Anası ve yengesi birlikte hareket ederek;

-Anan sana kurban olsun. Beş dakika oturun yengeniz size hemen yemek getirir, dedi. Yenge büyük bir hızla Ali ve arkadaşına yemek hazırlayıp getirdi.

Yemekten sonra;

-Ana, biz köye gidip biraz dolaşacağız. Köy kahvesinde televizyon da varmış. İzleyip geliriz. Haberin olsun, bizi aramayın, dedi. Sarê ana;

-Peki oğlum, Allah sizi korusun. Kendinize dikkat edin. Yabancı yerdir, ne olur ne olmaz, bilinmez, diyerek Remo'ya da;

-Oğul Remo sen de kendine dikkat et. Düşman sahibisin. Başına bir şey gelirse anan yalnız başına perişan olur kadıncağız, dedi. Ali;

-Tamam ana, dikkat ederiz. Bizi merak etme, deyip köye doğru yola çıktılar. Birkaç arkadaşları daha da onlara katıldı.

Köy büyükçe bir köydü. Bir süre köyün içinde dolaştıktan sonra akşam oldu. Gelip kahveye oturup birer gazoz ısmarlayıp televizyon izlediler. Televizyonda o yıllarda akşam saatlerinde oynayan Dallas dizisi vardı. Amerikan dizisiydi ve Türkiye de müthiş izleniyordu. Çünkü o yıllarda televizyon yayını da azdı. Günde beş altı saati geçmiyordu. Ve tek kanal vardı. O da devletindi. Diziden dolayı kahve tıklım tıklım dolmuştu.

Dizi bitince kısa bir reklamdan sonra haberler başladı. Haber spikeri bir bayandı. Remo televizyonu ilk defa görüyordu ve şaşkınlıkla izliyordu. Spiker haberleri sunarken Remo kızın canlı biri olduğunu sandığından, “bu çok güzel bir kızdır” diye düşünerek göz kırpmıştı.

Ağzını Ali'nin kulağına yaklaştırarak, ancak Ali'nin de zorla işiteceği bir sesle;

-Ali biliyor musun? Ben bu kıza göz kırptım, dedi.

Ali, Remo'nun yine bir gaf işlediğini hemen anladı. Bu kez onu iyice makaraya sarmalıydı, onunla biraz eğlenmeliydi. Ali;

-Remo, sen ne halt ettiğini biliyor musun? Şimdi kız şikayet etmiş ve askerler kahveyi basacaklar. Seninle rahat bir yere gidemeyecek miyiz? diyerek ses tonunu da sertleştirip Remo'nun üzerine gitti. Remo şimdi ne yapacağını bilemiyordu. Üstelik belinde tabancası da vardı. Kendi içinden “yav ben gerçekten delinin biriyim. Şimdi tabancam da yakalansa ve sen başkasının namusuna göz kırpışın deyip yakalasınlar ne olacak halim?” diyerek hızlı hızlı bu düşünceleri kafasından geçirdi. Remo;

-Peki ne yapalım? diye sordu. Ali;

-Sen en iyisi hemen kalk ve eve doğru koş. Seni kim sorarsa durma, dedi. “Biz de senin arkandan geliriz.”

Remo, Ali'yi duyar duymaz kafesin ağzı açılan bir kuş gibi kahvede oturanlara çarpa çarpa kahveden dışarı fırladı. Haberleri izleyen herkes Remo'nun arkasında şaşkınlıkla kalakaldı. Ne oldu şaşkınlığı içinde.

Ali'nin yanında arkadaşlarına Remo'nun durumunu açıkladığında hepsi gülmekten kırılıp yere serildiler. Gözlerinde yaşlar aktı. Bu kez kahvedeki müşteriler onlara bakakaldılar. Bazıları;

-Pis Kürtler yine geldiler. Artık bize rahat yok, deyip çeşitli küfürler savurdular. Ama Ali ve arkadaşları sessiz kalmayı, anasının söylediklerini dinlemeyi tercih ettiler. O an sanki anası kapıda durmuş ve “Oğul, elin memleketinde ne olur ne olmaz, bilinmez ki” diyordu. Sessizce kalkıp çıktılar. Herhangi bir belaya girişmediler.

Bu toprağın, bu memleketin, köyün havasına, suyuna, huyuna, insanlarına yabancıydılar. Kültürleri, töreleri, ilişki biçimleri ve en önemlisi de insanlar arasındaki en büyük anlaşma aracı olan dilleri farklıydı. Bunlarla birlikte daha yeni gelmişlerdi. Hemen olumsuz, kavgacı tanınmak istemiyorlardı. Aileleri nafakalarını kazanmak için çalışmaya gelmişlerdi. Bir olay çıkarırlarsa bütün aileler bulaşacaktı. Yoksa Remo için de, babası gibi silahlarını çekip kahvede küfür eden birkaç kişinin leşini yere sermek kolaydı. Ama sonrası vardı ve bu sonrası onların elini kolunu bağıyordu. Öfkelerini sinelerine çekiyordu.

1977 yılının Mayıs ayıydı. Çukurova'nın her tarafı göz alabildiğine yeşil bir halı gibi yeşillığe bürünmüştü. Su kenarlarında tarla olamayan yerler, su kanal kenarları, tarla sınırları, yani sürülmeyen, traktör ve çapanın girmedığı tüm yerler renk renk kır çiçekleriyle süslenmişti. Tabiatın bu güzelliği, canlılığı, renkliliği tüm amelelerin ülke, memleket özlemini arttırırken belki en fazlada özleyen Ali'ydi.

Ali, ailesi tarafından tarlada çalıştırılmıyordu. Herkes gündüzleri çalışmaya gittiğinde evde bazen yeğeni Murat'la oynayarak, ara sıra da kör babasına hizmet ederek geçiriyordu gününü. Bazen de çalışanların yanına giderek yaşitlarına takılarak şaka yapıyordu. Çok şakacı ve cana yakın olduğu için herkes tarafından seviliyordu. O arkadaşlarıyla şakalaşırken tabi amele çavuşunun hoşuna gitmiyordu. Gençler şakalaşırken iş yavaşlıyordu. Çavuşun hoşlanmaması bundandı. Çavuş böylesi durumlarda ara

sıra müdahale etmek istiyordu, ama buna da cesaret edemiyordu. Bu konuda çavuşun tecrübesi çoktu. Bunlar Kürt'tü ve ne yapacakları belli olmazdı. Zorunlu olarak sessiz kalmayı tercih ediyordu.

Ali fazla kalmazdı. Biraz şakalaşır, ondan sonra çekip köye giderdi. Köyde değişik işlerde çalışan birkaç Kürt ailesi daha vardı. O aileleri gider, onlarla sohbet eder, memleket hasretini giderir, yalnızlıktan kurtulmaya çalışırdı.

Tabi gençler Ali'nin bu erken ayrılma huyunu bildiklerinden, hemen ayrılmasını istemezlerdi. Hem şakalaşarak biraz dinlenmiş olurlardı, hem de duygu olarak rahatlarlardı. Bunun için de Ali'yi geciktirmek için ellerinden geleni yapmaya çalışırlardı. Ama Ali alışkanlığından vazgeçmiyordu. Aslında o da arkadaşlarının neden öyle davrandıklarını biliyordu.

Ali köye dönüp köydeki Urfalı Hüseyin'in evine gitti. Sürekli gittiği bir evdi. Aynı aşiretin ayrı kabilelerindeniler. Hüseyin de iki yıldan beridir bu köyde traktör şoförlüğünü yapıyordu. Ailesini de getirmişti. Üç-dört çocuğu vardı. Ama daha küçüktüler. Karısı başka bir çocuğa hamileydi.

Ali, Hüseyin'in evine gittiğinde, Urfa'dan Hüseyin'in bir kardeşiyle anası misafirliğine gelmişti. Memleketten birileri geldiği için Ali çok sevindi. Adeta misafirler kendileriyle birlikte memleketin kokusunu, özlemine de getirmişlerdi.

Hüseyin, kardeşi Osman'ı Ali'ye tanıştıırken, Ali çok sevindi. Osman üç-dört yaş Ali'den büyük gösteriyordu. Sanat okulunda okuyordu. İyi iki arkadaş olabilirlerdi. Ali de böylece yalnızlığını gidermiş olurdu ya da yalnızlığını biriyle paylaşmış olurdu.

Ali, memleketi sorup hal-hatır sorduktan sonra yavaş yavaş sohbetlerini geliştirdiler. Sohbetleri geliştikçe de birbirlerine neler anlatabileceklerini de anlattılar. Osman yeni olan bir Kürt hareketinin sempatisanıydı. Bu harekete APOCULAR deniliyordu. Yeni olduğundan çok fazla kimse tarafından tanınmıyordu. Ancak öğrenciler, aydınlar, politikacılar tarafından tanınıyordu. O da tanıma, çoğu tarafından isim olarak biliniyordu ya da isim olarak duyulmuştu. Ne yapmak istediğini, neyi amaçladığını kimse bilmiyordu. Kimisi Kürt milliyetçisi, kimisi doğunun Türkeşçileri, kimisi de başka isimler takıyorlardı. Hareket dar bir grupla sınırlıydı.

Ali de bu ismi duyanlardandı. Hilvan'da da bu isimle tanınanlar vardı. Başta Abdê'nin oğlu Halil vardı. Ve onun çevresinde daha başkaları. Ayno'nun oğlu Salih. Ayno da Ali'nin anasıyla aynı aşirettendi. Anası bazen evlerine gidip geliyordu. Bundan dolayı tanıyordu Ali'yi.

Osman ve Ali'nin sohbetleri samimi bir havada sürerken, Osman;

-Ali sen burada ne iş yapıyorsun, ne işle uğraşıyorsun? dedi.

Ali, Osman'a;

-Evimiz buradadır. Abim çapa için amele getirmiş. Ben de aile ile geldim. Hep boş oturuyorum, dedi. Osman;

-Sen okula gitmiyor musun? diye sorunca Ali de;

-Okula gitmeyi çok isterdim. Evimiz Kabahaydar köyünden Hilvan'a geldiğinde beni okula gönderdiler. Maddi imkansızlıklardan dolayı ne yazık ki sadece üç yıl okuyabildim, dedi. Ve, "o yıldan şimdiye kadar üç mevsim buralarda, kışları ise Hilvan'a dönüp kalıyoruz. Ne tam burada yerleşebiliyoruz, ne de Hilvan'da.

Osman, Ali'nin böyle yanık bir yürekle bunları anlattığını görünce;

-Takma kafana. Belki de okula gitmediğin iyi olmuştur, diyerek moral vermek istedi. Ali;

-Yani okumak, okula gitmek iyi değil mi demek istiyorsun? dedi.

Osman;

-Yok yok öyle söylemek istemiyorum, ama okul kendi dilinde olmadı mı iyi değildir. Şimdi ülkemizde olan okulların hepsi Türk okullarıdır ve dilimizi unutturmaya yöneliktir. Buna asimilasyon denir, dedi.

Ali'nin kafası biraz karıştı bu konuşmayla. Osman'ın ne anlatmak istediğini anlayamadı. Hilvan'da bir kez Abdê'nin oğlu Halil'de böyle bir şey konuştuğunu hatırladı. Halil'in o günkü konuşmasını düşünüp hatırlamaya çalıştı. Fakat bir şey çözemedi. Ali;

-Peki biz Türk değilsek neden bize ait okullarımız yoktur, dedi. Osman;

-Zaten önemli olan mesele de sorduğun sorudur. Neden bizim bize ait okullarımızın yokluğudur. Biz Kürdüz ve Türkler bizim ülkemizi sömürgeleştirmişler. Kendi açtıkları okullar aracılığıyla da bizi de

kendilerine benzeştirip Türkleştirmek istiyorlar. Yoksul olanlarımızı da hep böyle kendi zor işlerinde çalıştırıp hizmetçi durumunda bırakmak istiyorlar, dedi.

Ali ona yabancı ve yeni olan bu konuşmaları şimdi can kulağıyla dinliyordu. Kendi kendine, “keşke Osman erken dönmese birkaç gün burada kalsaydı” diyordu.

Osman, Ali’nin kendisini dinlediğini görünce;

-Bak Ali, daha iyi anlamam için şöyle söyleyeyim. Biliyorsun Hilvan’da Paydaşlar, Süleymanlar gibi ağalar var. Belki senin köyünde Kabahaydar’da da ağa vardı. Ağalar ne yapıyor? Tüm toprağı ele geçirmişler, köylünün ise hiçbir şeyi yoktur. Köylü sadece ağanın toprağında çalışıyor. Ağa da köylünün ölmemesi ve sürekli çalışabilmesi için ailesini besliyor. Köylü karın tokluğuyla çalışıyor. Ondan fazlasını ağa vermiyor, dedi. Ali;

-Vallahi doğru. Babamda ağanın yanında yıllarca çalışıp gözlerini de kör etmiş, ama sonunda da ağa traktör alıp babama ihtiyacı kalmayınca da babam birkaç döşek yorganıyla köyden kovulmuş dedi. Osman;

işte bu sömürgecilikte öyledir. Halbuki toprağı işleyen ekip, biçen, emek veren köylüdür ama yemeyen, bu konuda konuşma hakkı dahi olmayan yine köylüdür. Sabahtan akşama kadar bir hayvan gibi çalışır, sonrada gelip ağanın karşısında el pençe durur, yinede ağa memnun olmaz, ona bir sürü küfür ederek, karşısından kovar. Köylü gideceğı bir yeri olmadığı için ağanın tüm hakaretlerini içine atar. “Baş üstüne ağam demekten başka elinden bir şey gelmez” dedi.

Ali, bu ağa-köylü ilişkisini iyi biliyordu. Ama nasıl değerlendireceğini bilmiyordu. Atalardan gelme bir gelenek gibi bu ilişkiler süre gelmişti. O da onu hep böyle görmüş, böyle biliyordu.

Osman, sömürgeciliğın de ağalar gibi olduğunu ama, onun tek bir köyü yada bir kaç köyü değil de bir ülkeyi sömürdüğünü, ağalarında bu sömürgeciliğe yardım ettiklerini, bir ayağı olduğunu, yine Kürt ve Kürdistan’ın varlığından vb. bir çok konuda Ali’ye geniş geniş anlattı. Ali yavaş, yavaş bir şeyler anlıyor, bazı şeylere anlam veriyordu. Ali;

-Sen kaç gün daha burada kalacaksın? diye sordu. Osman;

-İki gün sonra gideceğim. Annemi getirmek için geldim. Ben orada okula gidiyorum, dedi. Ali;

-Abim de Urfa’da bir ev almış, kışın Urfa’ya geleceğiz. Osman;

-Aldığı ev hangi mahallede olduğunu biliyor musun? Ali;

-Evet, Eyüp Peygamber mahallesindedir. Osman;

-O zaman iyidir. Benim ablamın evi de oradadır. Ara sıra oraya gelip görüşürüz, dedi. Ali;

-Urfa’ya geldiğimde senin yanına gelirim. Osman;

-Gelirsen iyi olur. Seni arkadaşlarımla da tanıştıtırım, dedi.

Ali buna çok sevinmişti. Bilgili, okuyan, konuşabilen arkadaşları olacaktı. Hem Urfa onun için yeni bir yerdi. Kolay kolay arkadaş bulamazdı kendine.

Ali kafasında oluşan bir sürü çelişkiyle eve gitti. Öğrendiklerini Remo ve diğer arkadaşlarına da anlatmalıydı. Ökkeş ağayı da şimdi daha iyi anlıyordu. Karnının bu kadar şişmesine, boynunun bu kadar kalın olmasına anlam veriyordu. Yediğı içtiğı her şey çalışanların emeğiydi, alınteriydi. Ertesi gün yine Osman’ı görmenin sevinciyle eve ulaştı. Ulaştığında “Osman’ı neden eve davet etmedim ki, hem Remo ve diğer arkadaşlarla da konuşurdu” diyerek kendi kendisine kızdı. Sonra da “yarın gittiğimde davet ederim” dedi.

Gece geç saatlere kadar gözleri uyku tutmadı. O gece yatakta o yana bu yana dönmeye başladı. Bir çok çelişkiyi kafasında tartıştırdı. Onun bu durumunu gören anası kendi içinde ”bu oğlana ne oldu, yoksa aşık mı oldu birine? Onun yaşındakiler çabuk aşık olurlar” diyerek kendi gençliğini de anımsadı. Bu yaşlardaki gençlerin ne kadar hırçınlaştığını, huysuzlandığını gençliğinden de biliyordu. Sonra;

-Ali, oğlum, rahatsız mısın, neden uyumuyorsun? dedi. Bunları çok şefkatli bir ses tonuyla söyledi. Ali’nin incinmesini, sinirlenmesini istemiyordu.

-Bir şeyim yok anne, sadece uyku tutmadı, dedi.

-Hiç böyle olmamıştın. Her akşam erkenden uyuyordun, dedi.

-Doğru ama uyku tutmadı, ne yapayım ben?

-Yok, yok bir sorunun var herhalde, dedi. Anası yine;

-Vallahi bir şeyim yok anne, merak etme. Sadece bu gün Urfa'dan biri gelmişti, onunla yaptığım sohbetleri düşündüm, ondan uykum kaçtı.

-O zaman uyu oğlum, insan gündüz uyuyamıyor.

-Tamam anne, iyi geceler uyuyorum artık, diyerek, battaniyesini başına çekti. Sabah uyandığında yine Osman'ın yanına gidecekti.

Sabah tekrardan Osman'ın yanında buldu Ali kendisini. Osman'da bu kez ne konuşacağını, Ali'ye onun gerçekliğini nasıl kavratacağını iyi biliyordu. Ali öğrenmeye istekliydi. Dürüst ve azimli görünüyordu. İyi bir sempatizan, hatta militan olabilirdi. Osman;

-Ali ben otobüste gelirken önceden tanıdığım birkaç arkadaşı aynı otobüsteydi. Aynı otobüse binmemiz tamamen tesadüf olmuştu. Onlar anlattı. Ajan bir örgüt, Haki isminde bir arkadaşımızı Antep'de şehit etmişler, dedi. Onlarda onun için Antep'e geliyorlardı. Bende inmek istedim Antep'te ama, anam benimle olduğu için o arkadaşlar bırakmadılar, dedi. Ali;

-Niye öldürmüşler? dedi. Osman;

-Ben de tam bilmiyorum, o arkadaş da görmedim, tanımıyorum ama, kendisi Türk'müş, o da Kürtler için mücadele ediyormuş, belki bunun için öldürmüşlerdir. Bir de çok iyi çalışan bir arkadaşmış, dedi. Ali;

-Demek Türk'lerde ağalara karşı mücadele ediyorlar ha. Osman;

-Neden olmasın? Onların da ağaları, patronları, köylüleri, işçileri var. Ali;

-Peki bunlar ağalarla mücadele etmek için o kadar zenginler mi? dedi. Osman;

-Yok, hiçbir şeyleri yok. Ama en büyük zenginliklerini ve güçlerini gençlikten, halktan alacaklar. Onları örgütleyip sömürgeciliğe, ağalara karşı mücadele edecekler, dedi. Ali;

-Köylüler birbirini desteklemezler ki, ben köyden biliyorum, ağa birine dese git şu kişiyi vur, gidip vurur, dedi. Osman;

-İşte biz bunu ortadan kaldıracğız. Köylünün, işçinin, gençliğin birliğini kurup, birine git şu ağayı vur dediğimiz de o gidip vuracak, dedi. Ali;

-Yoksa sende onlardan mısın? Peki partiniz var mı? dedi. Osman;

-Tek Hilvan'da değil, tüm Kürdistan'da vardır Apocular. Ali;

-Kürdistan neresidir? diye sorunca Osman, Kürdistan'ın tüm şehirleri bildiği, bilgisi yettiği kadar anlattı. Tarihinden bahsetti. O günkü konuşmaları bu konuları tartışarak geçti. Artık çok geç olmuştu. Ali Gitmeden önce;

-Osman arkadaş seni bu akşam bizim eve davet edecektim. Konuşulacak bir çok gençte var, onlarla da konuşursun, dedi. Osman;

-Gelmesine gelirim ama şimdi onların hepsi yorgundurlar, kim beni dinleyebilir ki dedi. Ali;

-Valla o da doğru. Bazıları yorgunluktan yemek bile yemeden uyuyorlar. Havalarda da çok sıcak, insanı bunalıyor, dedi. Osman;

-Gelmeyi çok isterdim, böyle bir fırsatı insan kolay bulamaz, fakat bir şey kavratamayız. En iyisi sen artık bundan sonra fırsat buldukça yavaş, yavaş onlara bildiklerini anlat. En önemlisi de örgütlenmeleri, birlik olmaları konularında yardımcı ol. Ali;

-Tamam, öylesi daha iyi olur. Osman;

-Hem o zaman yalnız kalmaz, sıkılmazsın da, dedi.

Ali o yıl, Ceyhan'ın Köserli köyünde ailece, iki gözlü, iki odalı bir ev kiralayıp kaldılar. Amele olarak çalışmaya gelen ailelerin hepsi ise, geri Hilvan'a dönmüşlerdi.

Bu iki odanın birisinde abisi kalıyordu, diğerinde ise Ali, anası ve babası. Köyde hiçbir arkadaşı kalmamıştı. Yine tek gidip -o da ara da bir- sohbet ettiği Osman'ın abisi Hüseyin kalmıştı. Kocaman köyde yalnızlığı yaşıyordu. Osman'ı Remo'yu ve diğerlerini özlüyordu. Onlar olduğunda sohbet edip, tartışıyordu. Kürt Kürdistan'ı öğrenmişti. Kaldığı köyde de bazı siyasi faaliyetler, propagandalar, yapıyordu ama, Ali bunların kim olduğunu, ne istediklerini bilmiyordu.

Bazılar, ona çok yabancı gelen öyle isimlerden bahsediyorlardı. Ki Ali'nin hiç duymadığı isimlerdi. İnsan ismimi, eşya mıydı bilmiyordu. Marx, Lenin, Mao, Hitler, Mussoluni, vb. zaten öğrenmekte istemiyordu. Ona neydi bunları öğrenmekten. Tek isteği memleketine geri gitmek, orada bir

ev sahibi olmak, abisini ikna edebilirse kendisine ufakta olsa bir iş kurmaktı.

Kışın, iş, güç bittikten sonra abisi Hemê Urfa'ya gidip eski evini satıp yeni bir ev almak istiyordu. Hemê arasıra bunu anasıyla tartışıyordu, annesinin bu evden haberi yoktu.

-Ana Urfa'da bir ev almak istiyorum. Belki orada kendimize bir dükkanda açar, geçiniriz, dedi. Bir gün anası;

-Oğul, biz Hilvan'da doğup, büyüdük. Sizi de orada dünyaya getirdim, tüm hısım ve akrabalarımız, sizin arkadaşlarınızın hepsi orda, Hilvan'dan ayrılmayı nasıl düşünüyorsun? dedi. Hemê;

-Ana Urfa'da yabancı bir yer değil ki. Kabahaydar'dan Hilvan'a geliştik gibidir. Hem de Hilvan'a da duyduğum kadarı ile artık bizim gibilerin yaşaması zorlaşmış, dedi. Sarê;

-Neden zorlaşsın. Hilvan'da neler değişti ki? Heme;

-Senin haberin yok olanlardan, bu yaz ofis ihalesi için Süleymanlarla, Paydaşlar kavga etmişler. Paydaşların bir genci öldürülmüş, şimdi her iki aşirette silahlı adamlarıyla Hilvan'da dolaşıyorlar. Kim kimi görürse vuruyor.

Sarê bunu duyduktan sonra bir süre sessiz durdu. Bir şey hatırlamaya çalışıyor gibi yaptı. Yüz hatları gerildi, ve;

-Vah, vah, ama oğul zaten olacağı da buydu. Rey zamanında birbirlerini öldüreceklerdi. Hemê;

-Doğru aslında tüm gerginlikleri seçimlerde başladı. ve Süleymanlar belediye başkanlığını aslında zorla aldılar o zaman, dedi.

-Ama şimdi aralarında kan da girdi. Artık Hilvan halkı rahat etmez. Hem Süleymanlar Paydaşlara yardım ediyorsunuz, diye Hilvan halkına baskı yapıp, haraç aldıklarını da duydum, dedi. Hemê;

Anasıyla böyle tartışırken Ali'de dikkatle dinliyordu. Osman'ın anlattığı ağaları düşünüyordu.

Sarê;

-Ee, sen bilisin oğlum, madem öyle, Urfa'da ev al. Hem orda da akrabalarımız var, sorup buluruz, dedi.

Ali abisine abi diye hitap etmiyordu. Hemê diyordu ona.

-Hemê sen gidersen ben de seninle geleceğim. Çok sıkıldım burada.

Hemê;

-Gelmesen iyi olur Ali. Biliyorsun iki kişinin gidiş-dönüş masrafı ağır olur, dedi.

Sarê araya girerek;

-Masraf ağır olur doğru, ama Ali'yi götür. Biraz özlemini gidersin. Burada hep yalnızdır, sıkılmıştır, dedi.

Hemê;

-Ama evde hiç erkek kalmıyor. Babamı dersin gözleri görmüyor, dedi.

Sarê;

-Bir şey olmaz. Ben Rahime ile idare ederiz dedi.

Hemê artık karşı çıkamaz oldu.

-Peki dediğiniz gibi olsun. Hazırlan yarın yola çıkıyoruz, dedi Ali'ye Ali büyük bir sevinçle, bir çocuk gibi, anasının boynuna sarılarak;

-Sağol anne, dedi. Arkadaşlarının, doğduğu toprakları bir daha görmeyin sevinciyle içi içine sığmıyordu.

Akşam televizyon haberlerine gitmek için Hemê Ali'yi de yanına alarak köy kahvesine gittiler. Televizyonun ilk haberi doğu ve güney doğudaki yoğun kar yağışı, köy ve ilçelerle bağlantıların olmadığı, buzlanmadan dolayı bir çok yerde meydana gelen trafik canavarının yere serdiği cenaze görüntüleri oldu. Yolları üzerindeki Gavurdağı yolu da kardan kapanmıştı. Ve trafik kazaları olmuştu.

Hemê bu görüntüleri görünce yolda rastladıkları trafik kazasını anımsadı. Ölü ve yaralıların, çocuk ve kadınların feryadı gözlerinin önünde tekrar canlandı, sesler kulağın da uğuldadı. Bu görüntüler büyük bir acıyla yüreğini burktu. Midesi kasıldı. Kendi içinde "yine, iş, ekmek peşinde koşanların cenazeleridir bunlar" dedi. Derinden bir of çekti. Ali'de onun yanında aynı duyguları yaşıyordu. Hemê bu durumu gördüğünde;

İyi ki haberleri izlemeye gelmişiz, diyerek Urfa'ya gitme kararından vazgeçti. Hem şimdi gidip te ne yapacaktı? Bahar da gider, kendisine amele de ayarlar, iki işi birden yapmış olurdu. Bir de yolların

tehlikesi de bu kadar olmazdı.

Haberlerden sonra, birer çay içip kalktılar. Kahveden çıktıklarında Hemê;

-Ali biliyor musun? Urfa'ya gitmekten vazgeçtim, dedi. Ali bunu duyunca abisinin neden vazgeçtiğine anlam veremedi. Birden onun o sevinci, heyecanı söndü, yüzünü buruşturarak, “neden?” diye sorunca Hemê durumu ona izah etmeye çalıştı ve;

-Baharda yine birlikte gideriz. Hem baharda yolculuk ve memleketi görmek daha iyi olur, dedi. Ali, abisine hak vererek kızgınlık ve burukluktan kendisini kurtardı.

Eve döndüklerinde annesi uyumuştı. Kendisi de sessizce yatağına girip uzandı. Derin bir uykudayken annesi;

-Ali, Ali kalk hazırlan oğlum, birazdan yola çıkacaksınız, diye seslendi. Sabah olmuştu. Ali yarı uykulu bir sesle;

-Anne biz gitmekten vazgeçtik, dedi. Anası bunu duyunca hem sevindi hem de hiçbir soru sormadan açmış olduğu yorgani tekrar Ali'nin üzerine örterek, sabah namazını kılmaya başladı.

Nisan ayının serin bir gününde, ana ve babasının hayır dualarını dileyerek evden çıktılar. Antep ve Urfa'ya giden asfalt yol köye yakındı. Asfalta doğru giden bir traktörün römorkörüne binerek asfalta indiler. Bu yolda günün her saatinde Antep-Urfa'ya, Diyarbakır-Mardin'e giden otobüsler bulunurdu.

Yolda vızır vızır kamyonlar, taksiler, otobüsler, traktörler gelip gidiyorlardı. Adeta karıncaların yuvalarına erzak taşıdıklarına benziyordu bu hareketlilik. Kısa bir zaman içinde Urfa'ya giden bir otobüs durdu. Otobüse binerek Urfa'ya hareket ettiler. Otobüsle yolculuk kamyonlardan hem daha rahattı, hem de daha güvenliydi.

Ali dışarıya bakan pencere tarafına oturmuştu. Otobüsün hareketiyle kendisi de yol kenarında gözün görebileceği her şeyi seyrediyordu. Şehirler, kasabalar, köyler, tarlalar, ormanlar, birbir onlara ulaşıyor, tekrar bu görüntüler geride kalarak gözden kayboluyorlardı.

Osmaniye ilçesini geçtikten sonra yine Gavur dağına doğru yükseldiler. Geldikleri zaman gece karanlığında görmemişti bu dağları. Şimdi görüyor. Yeşil ormanlarda esen serin rüzgarı otobüsün içinde estiğini adeta hissediyordu. Kazanın yapıldığı yere ulaştığında birden o görüntüler gözünün önüne geldi, midesi alt-üst oldu. Osman'ın kendisine anlattıkları aklına geldi. “Tarlayı işleyen, emek veren köylüdür, ama ekmek peyinde koşup, ölen ve yine de ekmeğe ulaşamayan da köylüdür. Böyle bir sistem kurulmuştur. Sömürgecilik yolları insanlarımız için yapmamıştır. Ülkemizdeki zenginlikleri bir kan damarı gibi Türkiye'ye çekmek için yapmışlardır. Bunun için çoğu yollar da bozuktur.” Bunları düşünürken gerçekten Türkiye sınırından Kürdistan olarak belirtilen coğrafyaya girerken, eşitsizlik hemen ayan beyan kendisini gösteriyordu. Yolların durumundan köy ve şehirlerin çehresine kadar fark açık bir biçimde ortaya çıkıyordu.

Yolcular rahatsız olmasınlar diye ne Hemê onunla konuşuyordu ne de o Hemê ile. Her ikisi de sadece iç dünyalarını yaşayarak, hayal kurarak yol alıyorlardı. Bu sessizlik içinde uzak yerlerden gecedan beri yolculuk eden bazı yolcular koltuklarına sırtını dayamış horul horul uyuyorlardı. Küçük bir çocuk anasının kucağında ağlıyor, annesi onu susturmak için ağzına emzik veriyordu.

Sabahın erken saatlerinde başlayan otobüs yolculuğu akşam ezanıyla Urfa'da son buldu. Şehir ışıkları her tarafı aydınlatıyordu. Ama daha tam karanlık çökmediğinden ışıkları soluk yansıyor.

Okunan ezan sesi, insanların dostça yaklaşımı Hemê ve Ali'de mutluluk yaratıyordu. İnsanın memleketi gibisi yoktu. Serin temiz ilkbahar havası yüzlerini okşuyor, yüreklerini ferahlatıyordu. Kısa bir süre de olsa Çukurova'nın o sıcak yapış yapış yapışan havasından neminden, rutubetinden kurtulmuşlardı.

İlk defa Hemê'nin dili açıldı neredeyse. Yüzünde yansıyan bir gülümsemeyle Ali'ye;

-İşte memleketimize geldik. Peygamberler şehrine, dedi. Ali;

-Valla sevincimden şimdi ne söyleyeceğimi şaşırdım. Buradaki insanların tümü bize benziyor. Yol yürüyüşleri bile heyecan verici . O köydekiler gibi kıvırtarak yürümüyorlar. İnsanda tarif edilmez bir duygu yaratıyor, dedi.

Yol boyunca hiçbir şey yememişlerdi. Otobüsten inmeleriyle garajın yanındaki lokantalardan yükselen kebab kokuları acıktıklarını hatırlatıp, midelerini harekete geçirdi. Hemê;

-Gel, sabahtan beri ağzımıza bir lokma ekmek koymadık. Burada bol acılı bir kebab yiyip üzerine

de peynirli bir kadayıftan sonra gideriz, dedi. Ali;

-İyi olur. Müthiş acıkmışım. Uzun zamandır acı biber de yemedim, diyerek bir lokantanın önünde, “Buyur abi her çeşit kebab yemek var, buyurun buyurun” diye çağıran lokanta görevlisinin bakışları altında içeri girip bir masaya oturdular. İstedikleri kebabları ıstahla yediler, çoktandır böyle lezzetli bir yemek yememişlerdi. Hemê;

-Bu gece kimin evine gidelim? diye sordu. Ali;

-Ben burada hiç kimseyi tanımıyorum, dedi. Hemê;

-İyi o zaman bizim dayımız sayılan Mehmet Can’ın evine gideriz. Hem oralarda belki satın alacak evi de buluruz, dedi.

Ali, Mehmet Can’ı tanımıyordu. Mehmet Can, Osman’ın ablasıyla evliydi. Ve Sarê’nin akrabası oluyordu. Evleri Eyyüp Peygamber mahallesindeydi. Hemê önceden evi tanıyordu. Nemrut dağından inen derin bir vadinin içinde yamaçlarında kurulmuştu evler. Gecekondu yapıları.

Köyden şehre göçlerin yoğun olmasıyla oluşmuş bir mahalleydi. Mahalleye her gelen kendisine biraz arazi parsellemiş, köyden gelenlere ucuz fiyatlarla satıyordu. Mehmet Can da böyle birisinden bir arsa alıp ev yapmıştı. Mahalle halkının çoğu kışın bu evlerine gelir, iş mevsimlerinde ise Çukurova’ya, Ege, hatta Karadeniz’e kadar aileleriyle gidip çalışırlardı.

Gece geç saatlerinde Mehmet Can’ın evine ulaştılar. Ev mahallenin batısında dağa olan tarafta, mahallenin en sonundaydı. Mehmet Can, Hemê’yi görünce büyük bir sevinçe kucaklaşıp, hal hatırlarını sordu. Mehmet;

-Ee, hele anlat! Hangi rüzgar seni buralara sürükledi, dedi. Sonra Ali’ye bakarak; “Bu genç sana benziyor, yoksa Sarê’nin hep bahsettiği, üzerine titrediği Ali’midir?” Hemê;

-Valla biz bir takım işler için geldik. Gelmişken seni de görelim dedik. Ali’yi de iyi tanıdın. Ta kendisi. O anasının kuzusudur. Anamız onsuz yapamıyor. Bu gece Ali yanında olmadığı için şimdi kesin yemek bile yememiştir, dedi. Mehmet;

-Allah ona bağışlasın. Peki göreceğin işlere geçmeden anan, babanın, Rahime’nin durumları nasıldır? Oralara dayanabiliyorlar mı? diye sordu.

Hemê durumlarının iyi olduğunu, oralar zorunlu da olsa tahammül etmeye çalıştıklarını söyledi. Amele götürmeye ve buralarda uygun bir ev almaya geldiğini belirtti. Mehmet;

-Amele kolaydır. Bu mahallenin hepsi ameledir. Biz de çocuklarla birlikte geliriz, ev diyorsan bizim tam bu karşı yamaçta güzel bir ev var, satılıktır. Yarın gider bakarız, beğenirsen alırız, dedi. Mehmet ve Hemê’nin bu sohbetleri bitince bir ara bir sessizlik oldu. Gecede geç olmuştu. Yol yorgunluğuyla ve sohbete katılamadığından Ali uyukluyordu. Ama Osman’ı sormadan uyumayacaktı. Ali;

-Osman size gelmiyor mu? diye sordu. Bu soru karşısında Mehmet sessiz kalınca, Osman’ın ablası Mehmet’in eşi cevap verdi.

-Osman on gün önce yakalanıp tutuklandı. Şimdi cezaevindedir, dedi. Ve yürekten bir iç çekti. Gözleri hemen nemlendi. Ali;

-Niye, ne oldu ki? diye sordu. Fatê;

-Okulda Türkeşçileri vurmuşlar, diyorlar. Ben de daha ziyaretine gidip görmemişim ama öyle duydum, dedi.

Ali bunu duyduğunda kendi içinde büyük bir boşluk hissetti. Ne diyeceğini bilemedi. Bir süre sessizlikten sonra;

-Peki ziyaretine gidemez miyiz? dedi. Fatê;

-Yarın çarşambadır. Onun görüş günüdür. Birlikte gidip ziyaret edebiliriz, dedi. Ali buna sevindi. Osman’a söz vermişti, Urfa’ya geldiğinde onu görecekti. Tabi hapishanede değil. Böyle bir şeyi aklının köşesinden bile geçirmemişti.

Sabah erkenden uyanıp cezaevine, Osman’ın ziyaretine gitme hazırlıklarını yaptılar. Hemê ve Can ise ev bakmaya gideceklerdi.

Cezaevi, evden on beş-yirmi dakikalık uzaktaydı. Ama ziyaretçi kalabalığından dolayı sabah erken gidilirse, erken görüşme sırası geliyordu. Erkenden sıraya giremeyen ziyaretçiler çoğu zaman öğleden sonraya kalıyordu. Bazen de o hafta hiç görüşme sırası onlara gelmezdi.

Cezaevi kapısında beklemek ise başlı başına bir işkenceydi. İlkbaharın Nisan sıcakları Urfa’da

güneşin altında tutukluyu görmeyi beklemek, çekilecek, dayanacak, sabır gösterilecek bir durum değildi. Bir tarafta görüşme sırası gelir mi gelmez mi düşüncesi, diğer yandan sıcaklık insanı bunaltıyordu.

Fatê o güne kadar kardeşinin görüşmesine gitmemişti ama cezaevindeki görüşmelerinin çilesini çoğu kimseden dinlemişti. Çünkü mahallede o hafta kim ziyarete gitseydi Fatê gidip kardeşinden bir haber alır umuduyla sorardı. Ama cezaevine gitmeye de bir türlü ne cesaret ediyordu, ne de yüreği kaldırıyordu. Böyle bir şeye alışkın da değildi. Giderse ne olacağı korkusunu yaşıyordu. Osman en küçük kardeşleriydi. Fatê daha evlenmeden annesinin yerine annesinden daha fazla Osman'a sadece ablalık değil, adeta analık etmişti. Onun için onu demir parmaklıklar arkasında -ki o demir parmaklıkları da bilmiyordu- görmeyi yüreği kaldırmıyordu. Ama Ali 'yle gideceği için dayanmaya çalışacaktı. Tüm bu korkularını içindeki çelişkilerini neden şimdiye kadar ziyarete gitmediğini, esasen gidemediğini Ali'ye anlatınca, Ali;

-Bence artık bu durumdan kendini kurtarman gerekir. Benim için de çok zordur ama kendisini göreceğime söz vermiştim. Hem kötü bir suçta işlememiştir. Ne hırsızlık yapmış, ne de namussuzluk. Bir kez görüşe gittikten sonra da alışsın, dedi. Fatê;

-Vallahi ben ne bileyim, yimdiye kadar aileden hiç kimse böyle bir yere gitmemişti. Ama Osman köydeyken de kavgacıydı. Bir gün başını belaya sokacağını biliyordum. Hep bu korkuyu yaşadım ve gördüm, dedi. Ali;

-Bence korkmana gerek yok. O artık büyüttüğün çocuk değil. Hem de okumuş biridir.

Fatê küçük oğlunun elinden tutarak cezaevine gittiler. İlk defa bir cezaevi görüyorlardı. Etrafı duvarlarla çevriliydi. Duvar yetmiyormuş gibi, duvarlarının üzerinde de bir insan boyunda tel örgü çekilmişti. Teller de içerdeki insanları tutsak etmeye yetmeyecek olacaktı ki, cezaevinin her köşesinde duvarın üzerinde birer nöbetçi kulübesi kurulmuştu. Her kulübede elleri tetikte bekleyen birer nöbetçi asker duruyordu. Etrafta da kurt köpekleri.

Cezaevinin avlusu büyük bir demir kapıyla kapalıydı. Bu kadar güvenlik tedbirine rağmen -askeri literatürde bu güvenlik sistemine kutu sistem denir ve en fazla sağlam ve güvenilir, sıkı sistemdir- yine de özgürlüğe kaçışı tümünden engellenemiyordu. Zaman zaman firar edenler oluyordu.

Ali ve Fatê dıştan gördükleri bunlardı. Ali'yi heyecan, korku karışımı bir duygu sardı. Cezaevi hep yiğitlerin yeri olarak biliniyordu. Büyükler öyle anlatıyorlardı. Ama acaba gerçekten öyle miydi? Yoksa sadece onun korkutucu, yutucu, köleleştirici, özgürlüğü törpüleyici etkisini kırmak için mi böyle anlatılıyordu? Bilinmezdi. En azından Ali bunun ayırında değildi. Yol boyunca Osman'ı nasıl göreceğini, onunla neleri konuşacağını düşünüyordu. Dalgınlıktan nasıl yürüdüğünün bile farkında değildi.

Nihayet büyük demir kapının önüne geldiler. Kapıda mahşeri bir kalabalık vardı. Genç, yaşlı, çocuk, kadın her bir ağızdan bir şeyler anlatılıyordu. O kadar birden çok konuşan kişi vardı ki neler konuştuklarını kimse anlayamıyordu.

Demir kapıya büyük bir liste asılmıştı. Her gelen görüşmeci önce o listeye bakıyordu. Ondan sonra da görüşeceği kişiyle kendi adını yazdırıyor, nüfus cüzdanını yazan görevlinin masasına teslim edip bekliyordu. Fatê'nin okuması olmadığından Ali listeye baktı. Uzun bir aramadan sonra Osman'ın adını gördü. Hücredeydi. Hücrenin ne olduğunu bilmiyordu.

İsimlerini yazdırdıklarında, görevli gardiyan Ali'ye;

-Hemşerim sen görüşemezsin, dedi. Ali;

-Neden? diye sordu. Gardiyan;

-Sadece birinci dereceden akrabalar görüşebilir, diğerleri görüşemez. Sen Osman'ın birinci dereceden akrabası değilsin, diyerek uzun uzun izah etti. Şansları vardı o gün, gardiyan iyi davranıyordu. Ali;

-Birinci derece akraba nasıl oluyor? Biz aynı aşiretteniz, akrabayız işte, dedi. Gardiyan;

-Yok yok öyle olmaz. Burada aşiretleri de götürştürsek altından çıkılmaz. Birinci akraba dediklerim baba, anne, kardeş, eş ve çocuklarıdır, dedi. Ali;

-Valla hemşerim bak ben ta Adana'dan Osman'ı görmek için gelmişim, aha ablası da burada, birlikte geldik. Bizi bırakırsan iyi olur, dedi.

Fatê'de dayatmada bulununca, görevli gardiyan;

-Kardeşin hangi suçtan içeri girmiş? diye sordu. Fatê;

-Kardeşim talebedir. Okulda bir kavgaya katılmış, diye cevap verince, gardiyan talebe sözünü

duyduğunda irkildi.

“Onların ziyaretçileri geldiği gibi içeri bırakılıyordu. Hem de baş gardiyan tarafından. Ben neden bırakmayayım. Bırakmazsam başım belaya girer” diyerek bu düşünceleri kafasından geçirdi. Ölüti biçti, bir yandan talebelerin korkusu, diğer yandan devletin koydu anlamsız kurallar. Şimdi ikisinden birini ihlal etmesi gerekiyordu. “Neyse zaten devletin kuralları kimler için geçiyor ki, biri gelip başgardiyanın avucuna yüz lira bastırınca ya da iki paket samsun sigarasını gizlice cebine indirince kurallar pır olup yok oluyor. Kurallar birkaç yoksul, kimsesiz mahkumlar için ancak geçerli olur. Onların da kimsesi gelmiyor ya, deyip uzun bir iç muhasebesini yaptı.

Artık o da baş gardiyan gibi davranacaktı. Başka türlü de yaşamını devam ettirmek imkansızdı. Çağa, döneme uyması gerekiyordu. Safılık, göreve kuralları sıkı sıkıya bağlanmak iyi değildi. Bu iki ziyareti ona hayırlı gelmişti. Ona yeni bir zihniyet kazandırmıştı. Neden önceden düşünememişti bu tür şeyleri? Gardiyan;

-Tamam seni de bırakırım ama sadece bu sefer. O da uzaklardan geldiğin için, dedi Ali'ye.

İlk listede içeri girdiler. Birici listeye yazdı onları gardiyan ve;

-Bakın bu iyiliğimi unutmayın, sizin için listeyi değiştirdim, dedi.

Büyük demir kapı açıldı. Ziyaretçiler içeri alındı. Bayan bir gardiyan Fatê'nin üst baş aramasını yaparken, erkek gardiyan da Ali'nin.

Cezaevi binasının kapısı da açıldı. Bir-iki metre doğru yürüyüp sonra sağa döndüler. Pencere gibi olan görüş kabinlerine geldiklerinde ince eleklerin arkasında Ali ve Fatê'yi gören Osman;

-Ali, Ali gelin buraya, buraya gelin, diye seslendi eleklerin arkasından.

Osman'ın sesini duymalarıyla bir yandan sevindiler, diğer yandan da bir hüznün yüreklerine oturdu. Hemen sesin geldiği yöne dönüp yürüdüler. Fatê küçük kardeşini gördüğünde onun küçüklüğündeki gibi kucaklamak, yanaklarından öpmek istedi. Ama tel kafesler kucaklamayı engelliyordu. Bu kafeslerin amacı bu değil miydi? Özlem gidermeyi hasret gidermeyi engellemek. Özlem ve hasreti arttırmak. İnsanın yüreğini beynini bununla teslim almak. Fatê kardeşini kucaklamayacağını, koklayamayacağını, bir anne gibi hasret gideremeyeceğini anlayınca gözleri yaşardı. Hüngür hüngür ağlamak istedi. Ama yapamadı. Kardeşinin moralini bozmak istemiyordu. Özlemine, acısını yüreğine gömdü. Orada hapsetti. Yaşaran gözlerini de saklayarak;

-Osman kardeşim nasılsın? dedi. Bunları söylerken de güçlü olmaya, moralli görünmeye çalışıyordu. Tabi bunlar yürekten değildi. Zoraki görüntülerdi. O kendi duygularını göstere göstere kardeşi onu biliyordu, tanıyordu. İçinden nasıl duygu fırtınasını yaşadığını biliyordu. Elbette Osman'ın kendisi de duygulanmıştı. Okulundan, arkadaşlarından, sevdiklerinden kopmuştu. Bu yönüyle bir yalnızlığı yaşıyordu.

Amacın büyüklüğü, yüceliği, üstlendiği rol insanı güçlü kılmak zorunda bırakıyordu. Ama yine bu duyguları yaşamasına engel olunamazdı. Ablasına moral vermek için;

-Abla beni hiç merak etme. Ben çok iyiyim. Burada da arkadaşlarımla birlikteyim. Üzülecek bir durum yoktur. İnan bana moralimde çok yerinde, kendini üzecek, kahredecek hiçbir durum yok, dedi. Ali'ye gülerek;

-Hoş geldin Ali, burada karşılaşacağımızı tahmin etmiyordun değil mi? Ama işte oluyor. Varolan sistem kendi dışında başkasının özgür yaşamasına tahammül etmiyor. Varlığımızı bile kabullenmiyor, dedi. Ali;

-Sen kendini üzme. Artık ben de bir şeyler anlıyorum. Ama acaba ceza verirler mi sana? dedi. Osman;

-Sanmıyorum. Verseler de az bir ceza verirler. Abim de devreye girmiş, yaralıların ifadelerini değiştirmeye çalışıyor. Onlar ifadelerini değiştirirlerse beni bırakırlar, dedi. Ali;

-Sen yalnız mı yakalandın? Osman;

-Yok yok benle bir arkadaş daha. Onda tabanca yakalandı. Ayrıca başka arkadaşlar da var yanımda, dedi. Ali;

-Size işkence yaptılar mı? diye sordu. Osman;

-Türk polisi işkence yapmadan eder mi? İşkence yapmak onlar için bir zevktir, dedi.

Daha konuşmaları sürerken, görüşmenin bittiğini belirten düdük çalındı. Oysa anlatacakları daha

çok şey vardı. Osman cezaevine getirildikleri akşam başından geçen olayları Ali'ye anlatmak istiyordu. Ama görüşme süresi bitmişti.

Fatê ve Ali yürekleri buruk bir şekilde Osman'la vedalaşarak;

-Kendine iyi bak, yoksa acına dayanamayız, dediler. Osman;

-Siz beni düşünmeyin, yakında yine sizlerle olurum, birlikte güler birlikte eğleniriz, dedi. Ali ve Fatê ayrılırken Osman'da cezaevinin uzun koridorunda kaldığı hücrelere doğru yürüdü.

Ali eve döndüğünde annesi sanki yıllardır kaybetmiş ve aniden karşısına çıkmış gibi Ali'ye sarılarak kucaklayıp göğsüne bastırırken, sevinç gözyaşları da Nisan yağmuru gibi akıyordu.

-Oğlum, Alim siz nerede kaldınız? Meraktan çatladım, öldüm. Allahıma şükür kavuşturana, diyerek, Ali küçük bir çocukmuş gibi kucaklıyor, saçını başını okşuyordu. Dışarıda Sarê'nin birileriyle konuştuğunu duyan Ali'nin babası Bekir'de;

-Sarê o gelenler kimdir? diye çağırdı. Sarê sevinçli bir sesle;

-Ali'yle Hemê geldi. Çocuklarımız gelmiş, diye cevap verdi. Bekir;

-İyi iyi gözlerin aydın, gece gündüz söylenip durdun. Sanki çocukmuş, kaybolacaklar gibi. Oysa aslan gibidirler. Kim onlara ne yapabilir? dedi iç çekerek. Oğullarını görememenin hasretiyle kaderine lanet getirdi Bekir.

Ali eve geldikten sonra, aile eskisinden daha fazla neşelendi, şenlendi. Şimdiye kadar Ali bir gün olsun aileden ayrı kalmamıştı. Onun için de ayrılmanın hasreti fazla bilinmiyordu. Ama şimdi bir aylık bir ayrılığı yaşamıştı ve özlemi dayanılmaz olmuştu.

Ali'nin gelişine en azla sevinenlerden biri de Hemê'nin küçük oğlu Murat'tı. Amcası gittiğinden beri adeta yalnızdı. Annesinin dışında onunla ilgilenen, şakalaşan kimse yoktu. Artık kalkıp kendi ayakları üzerinde yürümeyi öğrenmişti. Amcasının geldiğini görünce bir top gibi kendisini onun kucağına attı. Anlaşılmayan bir dille bir şeyler anlatmaya başladı. Ali'yi küçük öpücüklerine boğdu.

Çapa zamanı geldiğinde Hemê'nin sözleştiği işçiler gelmeye başladı. Yörede o yıllarda partizanlık alabildiğine gelişmiş, her parti kendi taraftarlarına, o da kalburüstü olanlara iş bulurken, yoksul kesim ise gittikçe yoksullaşıyordu. Köyden kente akın göç çok fazlaydı. Önceleri şehirde biraz iş bulanlara iş bulamaz olmuşlardı. Akımın yönü Çukurova'ya dönmüştü. Onun için Hemê'nin konuşmadığı, sözleşmediği bir çok aile de Hemê'nin yanında çalışacak akrabalarıyla gelmişti.

İşçi sayısı fazlalaşınca Hemê başka bir toprak ağasının işini tuttu. İş genişleyince Ali'de abisine yardım etmek zoruna kaldı. Hem artık çocuk değildi. Kocaman delikanlı olmuştu. Hep abisinin sırtında geçinmek doğru da olmazdı. Bakacağı bir annesi, babası da vardı. Onun yanında annesi onu evlendirmeye de özendiriyordu. Askere gitmeden önce belki evlenirde de. İşte bunun için o da abisiyle ırgata baktı.

Bu ırgatın çoğu Hilvan ve çevre köylerinden gelmişti. Bazı aileler Karacurun'dandı. Ali çocukluğunu bu mahallede yaşadığı için bir çok aileyi tanıyordu. Hatta onun çocukken oyun arkadaşları da ırgatın içinde vardılar. Remo da yine annesiyle gelmişti.

Ali Remo'yu gördüğünde öyle sevindi ki;

-Vay Remo. Hoş geldin. Gelmene ne kadar sevindim bilemezsin, diyerek el sıkıştı. Remo;

-Valla ben de çok sevindim. Hilvan'a giderken oralarda hep seni aradım, belki bulurum, diye. Göremeyince de bir an önce yine buraya gelmek istedim. Aslında babam bu yıl gelmemizi istemiyordu, dedi. Ali;

-Hilvan'da ne vardı. Ben de hep Hilvan'ı özleyorum. Biliyorsun insanın doğup büyüdüğü yer başkadır. İnsan oranın hasretini içinden söküp atamıyor işte. Remo;

-Valla Hilvan'da çok şeyler oldu. Biz geldiğimizde de ortalık karma karışıktı, dedi. Ali;

-Niye ne oldu ki? Ben bir yıldır habersizim oralardan. Remo;

-Orada talebeler çıkmış, kendilerine Apocu diyorlar. Ağalara, devlete karşı savaşıacaklarını söylüyorlar. Okumuş bütün gençler onlardır. Ama kimse de onları tanımıyor. Bazıları bunların cin olduklarını söylüyorlar. Ali bunları duyunca araya girip Remo'nun sözünü kesti.

-Ee peki ne yapıyorlar bunlar Hilvan'da? Remo;

-İşte anlatıyorum ya. Bunlar yaklaşık on beş yirmi gün önce Hilvan'da gecenin geç bir saatinde, ilkokulun avlusunda oturup bir toplantı yapıyorlar. Abde'nin oğlu Halil'in ev komşusu olan kambur

Mustafa bunları görmüş ve hemen Süleymanların yanına koşarak Nesim'e;

-Biliyor musun talebeler bu gece toplantı yapıyorlar. Sizi vuracaklarını duydum, diyerek ihbar etmiş. Hani sen de kamburu tanırsın, hep mahallede gezip onun bunun kapısını dinleyen mendebur, dedi. Ali;

-Tanıdım tanıdım. O kaplumbağaya benzeyen pislik, dedi. Remo;

-Hah doğru söyledin. O kaplumbağanın ta kendisi. Ali;

-Sonra ne oldu? Remo;

-İşte bu ihbarı alan Süleymanlar silahlı adamlarıyla gelip yanlarına Ekrem polisi de alarak, toplantıdaki talebeleri tarıyorlar. Talebelerin sadece birkaç tabancaları varmış. Anında karşılık vermişiler ama kalaşnikof, G-1, G-3 silahlarının taraması ve baskını karşısında ne yapabilirler ki? Bu baskın da Abde'nin oğlu Halil öldürülüyor, dedi. Ali;

-Deme yav? Ben Halil'i tanıyordum. Çok cana yakın biriydi. Bütün Hilvan'da seviliyordu. Yazık olmuş, dedi. Remo;

-İşte kavgaları bununla bitmiyor. Süleymanlar kudurmuş it sürüsü gibi Hilvan'da her gün sağı solu tarıyor, talebelerin ailelerini basıp Hilvan'dan kovuyorlar. Halk herkes korkudan kabuğuna çekilmiş, ne yapacaklarını bilmiyor. Yalnız Halil'i Emê, Zor Xello ben evimi toprağımı bırakmam. Süleymanların geleceği varsa görecekları de var, diyerek sabahtan akşama, akşamdan sabaha kadar evinde nöbet tutarak ailesini koruyor. Diğer ailelerin hiçbirinden ise ses seda çıkmıyor. Çoğu ailelerini oradan kaçırma derdine düşmüştü.

Süleymanların bu çılgınlığı devam ederken rastgele taradıkları Urfa-Diyarbakır yolu üzerindeki Ahmet'in kahvesinde oturan Remezan adlı bir genç öldürüldü. Talebeler bu sefer dışarıdan silahlı adamlarını getirdiler. Remezan'ın cenazesi büyük bir halk kalabalığının katılımıyla kaldırıldı. Bütün evlerde mezarlığın çevresinde silahlı talebeler durdu. Asker ve polis hiç karakollarından dışarı çıkmadı. Kimseye karışmadı. Halk 'Kahrolsun Ağalar', 'Şehitler Ölmez' sloganlarını attılar. Sonra cenaze mezarlığa götürüldüğünde Durri'nın oğlu yüksek bir yere çıkarak, yüksek sesle halka uzun bir konuşma yaptı, dedi.

Remo bu olayları anlatırken, Ali kendince olaylara bir anlam vermeye çalışıyordu. Ağalara olan kini öfkesi bu olayları duyduktan sonra daha da arttı. O sırada Hilvan'da olmayı, olayları canlı görmeyi ne kadar da istiyordu.

Remo olaylara anlam verecek, yorumlayacak biri değildi. Bu tür olaylardan bir şey anlamıyordu. Onun için gördüklerini anlatıyordu.

Hilvan'de Süleymanlar ve Paydaşlar arasındaki egemenlik, hakimiyet kurma mücadelesi en son noktaya gelmişti. O yıllarda talebe olarak bilinen Hilvan'da okuyan, aydın gençler de yeni bir hareketle tanışmış, bu hareket sömürgeciliğe ve ülkeleri olarak değerlendirdikleri Kürdistan'daki ağa zulmüne, sömürüsüne, ihanetine karşı mücadeleyi, siyasi mücadeleyi başlatmışlardı. Onun için ilçedeki gençliği örgütüyor, halkı Kürt, Kürdistan konusunda ağaların zulmüne karşı aydınlatıyorlardı.

Süleymanlar ile Paydaşlar arasındaki çelişki, hakimiyet kavgası bu günlerde Apocu gruba yarıyordu. Bu aşiret çelişkilerinden halkın yararına faydalanmak gerekiyordu. Süleymanlar Kürdistan'da yeni örgütlenen ve daha çok ağalara dayanarak Türk milliyetçiliğini örgütleyen, kendisine Kürdüm, demokratım, sosyalistim diyenleri vuran, öldüren Milliyetçi Hareket Partisine bağhydılar. Paydaşlar ise yıllardır Kürdistan'da örgütlenmiş olan, yine onlar da aşiretlere dayanan CHP'liyidiler. Bunlar biraz da demokrat, sosyal demokrat olarak geçiniyorlardı. Halkçı, halktan yana görünmeye çalışıyorlardı. Ama özünde her iki partide halkı sömüren, emeklerini yiyen ve bunun üzerinde hükümlanlıklarını sürdüren partilerdi. Paydaşlar da halktan yana kendilerini gösteren ağalardı. Aslında daha Süleymanlar meydanda yokken bunlar halka kan kusturuyorlardı. Ama Süleymanların güçlenmesiyle bunlar hakimiyetlerini kaybetmemek için halkçı görünmeye başlamışlardı.

Süleymanlar ise zulüm sahnesine yeni çıkan bir güç olarak kendisini örgütlemiş, ilçedeki sömürgeci kurumlarla bütünleşerek onların halka karşı olan kılıçları olmuşlardı. Yoksul ailelerin evlerini basıyor, namuslarına el atıyor, güzel buldukları kadınları köylerine kaçırıp günlerce kapatıyor, biraz varlıkları haraca bağlayıp talan ediyorlardı. Bu baskı ve zorbalıkları artık halkın tahammül, sabır sınırlarını çok çok aşmıştı. Ama halka gidebilecekleri sığınıp yaşamlarını sürdürebilecekleri bir yer, bir

yurtta yoktu. En azından onlar tanımıyorlardı. Gözlerini bu ilçede bu topraklarda açmışlardı. Ve başka bir yer tanımıyorlardı. Zorunlu olarak ağaların zulmüne, zalimliklerine boyun eğiyorlardı. Eğmek zorundaydılar.

Talebelerin ilçeye gelmeleri, isimlerinin duyulmaları halk için kurtarıcı, ilahi bir güç gibi olmuştu. Süleymanların Halil'i öldürmeleriyle neredeyse bu inanç ve bağlılıkları da kaybolup gidecekti. Felaket tellalları da her devirde olduğu gibi bu dönemde Süleymanların propagandasını yaparak, göklere çıkarıyor, nasıl yenilmez alt edilemez yiğitler olduklarını övüyorlardı. Talebeleri ise baldırı çıplak, fakir fukara çocuğu, ensesine vurup ekmeğini ağzından alacak kadar çaresiz kişiler olarak gösteriyorlardı. Bunlar diyorlardı ki, "Süleymanlara karşı savaşılabirler mi, güçleri yeter mi? Haşa haşa ne zamandan beri çulsuzlar, biçareler ağalara karşı çıkmışlar ki? Böyle olursa Allah hepimizin belasını verir. Bir de devlete karşı olduklarını söylüyorlar. Devletin baba olduğunu Allah'tan sonra gelen güç olduğunu bilmiyorlar mı? Vallahi billahi bunlar kafirdir. Yoldan çıkmış, yolunu şaşırmışlardır. Bunlara kanan, güvenen kişiler de onlar gibi kafir olur. Cehennemde cayır cayır yanarlar. Bir de Kürt olduklarını söylüyorlar. Ne Kürdü kardeşim, Elhamdülillah hepimiz Müslümanız, din kardeşiyiz, Türküz" vb. diyerek Süleymanlar'a güç veriyorlardı. Dedikodular başını alıp yürüyor, öldürücü mikrop gibi ev ev dolaşıyordu. Dedikoduların kaynağı da belli değildi. Bu dedikodular halkta büyük korkular ve panik yaratıyordu. İçinde küçük bir direnme kırıntısı gelişmiş olanın o kırıntısını da kırıyordu. Direniş kıvılcımlarının aleve dönüşmesini dedikodular engelliyordu.

Talebelerin hala bu feodal çeteci çapulculara karşı silahlı bir mücadeleyi başlatma kararları yoktu. Okulda toplanmalarının amacı ayrıydı. Antep'te ajanlar tarafından şehit edilen Haki isimli arkadaşlarının şahadet yıldönümüydü. Onun yıl dönümünde afişlemesini ilçede yapacaklardı. Gelecek tehlikeden, hain baskından, kalles saldırısından habersizdiler ve kallesçe saldırıya uğramışlardı.

Bu haber Ali üzerinde büyük bir etki yaptı. Artık iş sezonunun bitimiyle talebelere katılma kararını verecekti. Onlarla birlikte yoksul halkın yanında halk düşmanlarına karşı mücadeleye atılacaktı.

Ali, Remo'ya;

-Sağol Remo. Benim merakımı giderdin, diyerek işlerinin başına gittiler.

Çapa işleri bitmişti. İşçiler on günden fazlaydı istirahat ediyorlardı. Aldıkları bir miktar ücretleriyle erkekler, ufak tefek ihtiyaçları karşılamak için Ceyhan'a Adana'ya gidip geliyorlardı.

Pamuk kozalakları açılmaya başlamıştı. Sabah işçiler uyandığında yanbaşılarındaki yemyeşil tarlalarına sanki lapa lapa kar yağmış gibi görünüyorlardı. Birkaç gün içinde yeşil ova bembeyaz bir örtüyle örtüldü.

Bu sırada Kürdistan'da kamyon, kamyon işçiler de gelmeye başladılar. Urfa'dan Viranşehir'den, Hilvan'dan ... işçiler bir kamyon içine boşaltılan balıklar gibi üst üste, sırt sırta yığılmış halde geliyorlardı. Çukurovalı ağalara "beyaz altın" toplamaya geliyorlardı. Yine gelen her kamyon da memleketten çeşitli haberlerde getiriyorlardı. Akrabalardan, eşten, dosttan, ölü, sağdan, taştan, topraktan haberler, en heyecanlı haberi ise Hilvan'dan gelen Emin getirmişti. Emin, etrafında toplanan gençlere Ali'ye, Remo'ya ballandıra ballandıra büyük bir coşkuyla Hilvan'daki haberleri anlatıyordu. Emin;

-Hilvan'da Kürtlerin iktidarı kurulmuş. Belediye başkanlığı Süleymanların elinden alındı. Hem kimler aldı biliyor musunuz? Talebeler aldı, diyerek kendi sorusunu kendisi yanıtladı. Başta Süleymanların Bako'su olmak üzere, onlardan bir çok adam öldürüldü. Ağaları Ahmet, Urfa'da vuruldu. Ama ne yazık ki ölmemiş, yaralı kurtulmuş. Nereye hareket ettillerse vuruldular. Sanki cinler çarpıyordu. Öyle bir duruma geldiler ki evlerinden, köylerinden çıkamaz oldular. APOCU talebeler kan kusturuyordu ağalara, halk düşmanlarına. Hilvan'dan, Urfa'ya giderken vuruldular. Köyden Hilvan'a gelirken pusuya düşürülerek vuruldular. Çarşıya çıktılar vuruldular. Onlara tek bir yol kalmıştı. Halka teslim olmak, halktan özür dilemek. Silahlarını Apocu talebelere teslim etmek. Belediye başkanlığını halka bırakmak ve öyle yaptılar. Belediye hoparlöründen, belediye başkanı Veysi, tüm Hilvan halkından yaptıkları zulümden ötürü özür diledi. Yirmi beş adet uzun namlulu silahlarını getirip Apocu talebelere teslim etti.

Emin tüm bunları öyle coşkulu ve heyecanlı anlatıyordu ki, sanki biri konuşmasını kesecekmiş gibi hiç ara vermiyordu. Nefes bile alamıyordu. Dinleyen gençler de pür dikkat kesilmiş, gururla çıt çıkarmadan dinliyorlardı. Büyülü bir masal gibiydi Emin'in anlatımları. Çıt çıkarsa büyüünün

bozulacağından korkuyorlardı. Sessizliği bozan Ali oldu.

-Veysi'nin yerine şimdi kim belediye başkanı olmuş? diye sordu. Emin;

-Hilvan'ın çobanı Sıloyê Muhacır'ın oğlu Nadir belediye başkanı olmuş. Birkaç kadın da belediye encümen azası olmuş, dedi. Ali;

-Halk Nadir'i kabul ediyor mu? O sümüklünün okuma yazması da yoktur. Emin;

-Haho, halk öyle bir sevindi ki, bayram etti bayram. Artık ağaların dönemi bitti. Bundan sonra yoksul halk kendi kendini yönetecek, dedi ve, "Hani deniliyor ya gün olur devran döner, işte şimdi devran dönmüş Hilvan'da!" dedi.

Bu haber bütün Kürt işçileri köylüleri arasında bir bomba etkisi yaratmıştı. Artık bundan böyle Kürtlüğünden, yoksulluğundan utanmayacaktı. Ezilmişliğinden utanacaktı ve buna bu ezilmişliğine Hilvan halkı gibi başkaldıracaktı.

Hilvan'daki dedikodular da değişmişti. Bu kez dedikodular ya da fısıltı gazetesi Apocu talebelerden yana çalışıyordu. "Mazlumların ahı kimseye kar kalmaz." "Apocular allah tarafından bu yoksul halk için gönderilmişler", "Bunlar Nemrut'a karşı gelen Hz İbrahim gibidirler", "Ben size demedim mi Süleymanlar Apocularla baş edemezler". Böylece Apocuların bu başarısı sözlü bir şekilde ilçe sınırlarını da aşip Urfa'nın tüm ilçelerine, köylerine, hatta Kürdistan'ın diğer illerine yayıldı. İlk defa Kürdistan'da bir ilçe yönetimi halkın eline geçti. Zalimler dize gelip, aman diledi.

Ta Birecik'in çiftlik köyünden bu başarı duyulduğunda köyde üç Türkmen aile vardı, o ailenin üç kadını, "Madem Hilvan'da Kürt bayrağı asılmış" diyerek kendi yanlarında bulunan sarı-kırmızı-yeşil bez parçalarını birbirine dikerek bir Kürt bayrağını oluşturup evlerinin önüne astılar.

Köylerinin hepsi, "Apocular Hilvan'da ağalara karşı savaşıyorlar, biz de yardımlarına gidelim" diyerek ellerine kazma, kürek, balta, sopalarını aldıkları gibi köyün traktörlerine, at arabalarına atlayarak Hilvan'a doğru yola çıktılar. Eli sopa tutan herkes yardıma koştu.

Köyde öyle bir heyecan ve coşku gelişti ki, analar oğullarını döverek gönderenler bile oldu. O sırada herkes arabalara, traktörlere binerken, Şükrü'nün 16 yaşlarındaki oğlu deri kabanını omzuna atmış, kollarını göğsünde birleştirerek amcasının traktör römorkörüne yaslanmış, bön bön gidenleri seyreliyordu. Babası Şükrü'de kırkbeş-elli yaşına rağmen eline bir sopa almış, traktöre binmişti. Bunu gören Şükrü'nün eşi, Müslüm'ün annesi oğlunun yanına gidip, iki eliyle onun sırtına öyle bir şiddetle vurup itti ki, Müslüm ağız üstü yere kapaklandı. Annesi Mûko oğlunu öyle vururken;

-Namussuz. Baban bile bu yaşında savaşa giderken sen kadınlar gibi kolunu bağlayarak durmuş, aval aval bakıyorsun, dedi.

Müslüm biraz bön biriydi. Birisinin onu harekete geçirmesi gerekiyordu. Müslüm annesinin bu hareketiyle hemen evin girişine koşup bir sopa çıkardı ve o da traktöre atladı.

Traktörlü, at arabalı savaşçılar eski Osmanlı ordusunu andırıyordu. Suruç'a ulaştıklarında savaşın bittiğini öğrendiler. Hayıflanarak geri döndüler ama olsun, Apocular ağaları alt etmişlerdi ya. Teslim almışlardı ya, onları. Bu yeterliydi. Bu olay bütün Kürt yoksul köylüsü, işçisi, gençliği için büyük bir gurur coşku ve moral kaynağı oldu.

Ali olaydan o kadar duygulandı ki, bir an hemen işi terk ederek Hilvan'a gitmeyi düşündü. Ama abisi burada yalnızdı. İşçi sayısı ikiye üçe katlanmıştı. Abisini yalnız bırakmak olmazdı. Hem burada da bu kadar genç vardı. Onlara yardım eder, propaganda yapardı. Hiçbir şey bilmesede duyduğu Hilvan olayını anlatırdı. Nasıl olsa burada işin bitmesine iki üç ay kalmıştı. İş bittikten sonra da gidip Urfa da aldıkları eve yerleşir, Osman'da cezaevinden çıkmışsa birlikte Apocu çalışmalara katılırdı.

Artık bütün gençlerle tartışıyor, geceleri de yatağına uzandığında uzun uzadıya düşünüyordu. Demek ki halk örgütlendiğinde, birlik olduğunda, cesaret aldığında baş edemeyeceği ağa olmazdı. Bu adaletsiz dünyada yaşamak için güç birliği yapmak zorunluydu, ancak birlikten kuvvet doğardı. Başka türlü yaşamak olmaz. Güçsüz olana tek olana herkesin gücü yeter. Biz yüzlerce insan ta nerelerden gelip bir insan bir ağa için çalışıyoruz, hepimizin kazandığını bir kişi yiyor. Bu sistemi değiştirmek gerekiyordu, diyordu kendi kendine.

Ali bu kadar insanın yoksulluğunu, çaresizliğini, acısını burada daha iyi görüyor, onlarla birlikte aynı şeyleri paylaşıyordu. Çalışmaya gelenler sıcaktan, sıvrisineklerden, yeteri beslenememekten, bakımsızlıktan hastalanıyordu. Çoğu kazandıklarını burada çocuğunun, karısının hastalığına harcıyordu.

Doktorlara veriyorlardı. Memlekete eliboş dönüyorlardı. Karın tokluğuna çalışmış oluyorlardı. Bunların kinini, öfkesini örgütlemek ve zalimlerin kalelerine yönelmek kolay oluyordu.

Ali ırgatla birlikte çalışıyor, sorunlarına, dertlerine ortak oluyor, yardım ediyordu. Bunun için kısa sürede o sevecenliğiyle herkesin sevgisini kazanmıştı. En büyük arkadaşları, dostları da gençler, çocuklar ve yaşlılar olmuştu. Çocukları, gençleri seviyor, yaşlılara saygıda kusur etmiyordu. Böylece herkes ondan, onun iyilik ve yardımseverliğinden bahseder olmuştu. Oğlunun bu durumuna annesi Sarê de çok seviniyordu. Oğlunda büyük bir değişikliğin olduğunu görüyor, bundan gurur duyuyordu.

II. BÖLÜM

Ali sonbaharın son ayında Urfa'ya döndü. Evlerine yerleştiler. Urfa'da büyük bir karışıklık ve kargaşa yaşanıyor. Gün yoktu ki talebelerin olayları olmasındı. Kavgaları olmasındı. Halktan da bir canlanma başlamıştı. Çoğu aile artık sadece geçimini, ekonomik durumunu düşünmüyor, Kürtlüğünü, siyasi geleceğini de tartışıyor. Şimdiye kadar Apocuları evine kabul etmeyenler, onları evlerine alıyor, hatta onlarla akrabalık bağlarını kuruyorlardı. Aileleri tarafından kabul edilmeyen, sahip çıkılmayan Apocu gençlere aileleri sahipleniyor, onlarla gurur duymaya başlıyorlardı. Her biri oğlunu bir general rütbesinde görüyor, o şekilde yaklaşıyor, saygı gösteriyorlardı.

Ali'nin ilk işi Osman'ı görmektir. Hemen Osman'ın ablasının yanına gitti. Kendileri de tam onların karşısında ev almışlardı. Evlerinin bulunduğu yamaç, Fatê'nin evinin bulunduğu yamaçtan daha yüksekti. Yukarıdan bakınca Fatê'nin evi altta, aşağıda görünüyordu. Ali, Fatê'nin yanına ulaştığında onun durumunu sormadan önce;

-Fatê abla, Osman'ın durumu ne oldu? Cezaevinden çıktı mı? diye sordu. Fatê';

-Allah'a şükür çıktı. O günü de gördüm, dedi sevinçle.

-Çok sevindim, gözün aydın diyeyim o zaman, dedi Ali.

-Sağol Ali, senle Osman benim için sağ olun yeter. Ha bunu da söyleyeyim, sen onunla konuş. Bu işlere artık katılmasın, tehlikelidir, okulunu okusun, dedi. Ali;

-Olur, söylerim abla, dedi. Fatê'nin kalbini kırmak istemiyordu. Ve; "Osman'ı nerede bulabilirim?" diye sordu. Fatê';

-Bugün pazardır. Okul tatildir. Mutlaka mahallededir. Ama buraya da gelebilir. Öğle yemeğine bekle. Bakarsın o da gelir, dedi. Ali biraz düşündü, gidip Osman'ı arayıp bulmayla bekleme arasında kararsızlık yaşadı. Sonra da kendi içinden, "sanırım beklemek en iyisidir. Hem öğle yemeğine de az bir zaman kalmış, gelmezse sonra gider ararım" diye düşündü.

Fatê Ali'nin düşündüğünü görünce;

-Osman bugünlerde sık gelip seni soruyor, biraz sabret gelir, dedi.

Ali ve Fatê daha böyle konuşmaları sürerken kapı çalındı. Fatê;

-Aha bu kesin Osman'dır. Onun kapı çalışına benziyor, dedi. Fatê'nin çocukları kapıyı açmış, dayılarını içeri bile almışlardı. Büyük bir sevinçle Fatê'nin küçük kızı;

-Anne, dayım geldi, diyerek içerideki annesine seslendi.

Osman ve Ali yüzlerindeki sevinç tebessümleriyle birbirlerini kucakladılar. Osman elindeki siyah poşeti yanına bıraktı. Ali;

-Geçmiş olsun Osman arkadaş.

-Sağol Ali, sen de hoş geldin. Ben de bugünlerde geleceğini tahmin ediyordum. Adana'dan dönen her aileden sizi soruyordum. Geldiğine çok sevindim, dedi. Ali;

-Ben de seni gördüğüme çok sevindim. Çıktığını gelinceye kadar bilmiyordum ve halen içeride olabileceğinden korkuyordum. Osman;

-Yok yok yaklaşık dört aydır tahliye oldum. Kefaletle tahliye ettiler ama bundan sonra ceza verseler bile beni ele geçiremezler, dedi. Ali;

-Okulun ne oldu, okulu bitirdin mi? Osman;

-Cezaevinde olduğumdan dolayı iki derste sınıfta kaldım. Şimdi sadece o iki dersten devam ediyorum. Ali;

-İyi, sağlık olsun.

Her iki arkadaş birbirleriyle o kadar sıcak konuşuyorlardı ki Osman neredeyse ablasını unuttu.

Daha sonra onu sordu.

Osman okuluna devam ediyordu. Faşistler, okuduğu okulda tamamen temizlenmişlerdi. Ama onlara engel olan çalışmalarını zaman zaman provake eden, sosyal şoven olarak adlandırdıkları diğer sol grupçukların tek tük bireyleri kalmıştı. Bunlara karşı şiddet kullanılmadan etkisizleştiriliyorlardı. Bunun için Osman'ın sürekli okulda bulunmasına gerek yoktu. Ali'de mahallede can sıkıntısından dolayı durmuyor, bir okul öğrencisi gibi sabah uyanıp kahvaltısını yapar yapmaz okula, Osman'ın yanına gidiyordu.

Osman'ın okulu bu mahalleden uzaktı. O da dersleri bittiği ya da olmadığı gün Ali'nin bulunduğu mahallede propaganda çalışmalarını sürdürüyordu. Hergün Ali ile okuldan çıkıp mahalleye geliyor, birlikte çalışıyorlardı. Hemen her gün de Sarê ana ve Fatê ablaya uğruyorlardı.

Artık Ali, grubun bir üyesi gibi olmuştu. Onun gibi çalışıyordu. Üslubu, sevecenliği, cana yakınlığı ile de halk tarafından çok seviliyordu. Bir gün yine Osman elinde bir poşetle Ali'nin evine geldi. O gün Ali okula gitmemişti. Evde kalıyordu. Ali poşeti elinden alıp bir yere bırakmak isteyince Osman;

-Bırak yanımda kalsın, dedi. Bunun üzerine Ali sesini çıkarmadı. Çünkü Ali'nin anası ve yengesi de yanlarında oturuyordu. Ali bunun için üstelemedi.

Bir göz işaretiyle Ali kalktı. Osman da arkasından poşeti alarak dışarı çıktı. Sarê ana;

-Nereye gidiyorsunuz oğlum? Bir yemek yiyip, çay içseydiniz, dedi. Osman;

-Sağol ana, aç değilim, çayı da gidip Fatê ablanın yanında içeriz, dedi. Sarê ana;

-Ben bilmez miyim hep aç gezdiğinizizi? Aileleri masrafa koymama adına kimseden yemek yemediğinizi. Ali bunların hepsini bana anlatmıştır. Osman;

-Yok ana. Belki başka evde öyle davranırsınız ama senin evinde değil. Bir de her gün yemeğinizi yemiyor muyum? dedi. Sarê ana;

-Öyle olsun ama akşama mutlaka yemeğe gelin. Size sarma yapacağım, dedi. Osman;

-Tamam. Akşama geliriz ana, dedi.

Ali ve Osman avluya çıktıklarında Osman;

-Ali, dedi. "Bu poşetin içinde TNT ile füyeler var. Ele geçmeyecek, ıslanmayacak bir yerde saklamamız gerekiyor" dedi. Ali;

-Evde saklayalım, anama verip sandığına koysun, dedi. Osman;

-Evde olmaz. Polis evinize gidip geldiğimizi biliyor. Baskın olursa ele geçer, dedi.

Sonra Ali'nin evinin arkasında bulunan ve duvarları yapışık olan bir evde malzemelerini saklamayı kararlaştırdılar. Ev sahibi Adana'ya çalışmaya gitmişti. Ev boştu, kapı kilitliydi. TNT ve füyeler onlar için çok değerliydi. Çok az bulunurdu bu tür patlayıcı malzemeleri. Gurup bunları çeşitli yol vb, şantiyelerde ya hırsızlayarak, ya da şantiye bekçileri yoluyla elde edebiliyorlardı. Bunun için sağlam saklanması gerekiyordu. Bazı kereler şehrin dışında bulunan dağdaki mağaralara götürüp saklıyorlardı ama oralarda çok uzaktı. Ayrıca o mağaraların çoğunda çakıl çıkarılıyordu, sürekli kullanılma tehlikesi vardı. Bir de uzaktı mağaralar. Lazım olduğu zaman hemen ulaşamıyorlardı.

Buldukları bu ev sağlamdı. Bulunsa da ev sahibi olmadığı için suçlanacak kimse olmazdı. Merdivenle Ali'nin evinin üzerine çıktılar. Bir süre çevrelerini iyice gözledikten sonra boş eve inip malzemelerini sakladılar. Şimdi gönülleri rahattı. Poşet ellerindeyken ikisinin de içinde bir korku, bir heyecan vardı. Böyle yasadışı bir şeyi bulundurdıkları için heyecanlıydılar. Onlara göre ellerindeki poşeti kim görse içinde ne olduğunu bilecekti. Onlara öyle geliyordu.

Poşeti saklayıp rahatlayınca, evden hızla çıkıp Fatê'nin evine doğru yürüdüler. TNT'ye yakın durmak istemiyorlardı. Evden çıkarılarken de yine eve girdikleri gibi o dikkatle çıkmışlardı. Birileri onları görse sanki hemen "aha siz oraya bir şey sakladınız" diyeceklerdi. Ya da gidip evi kontrol edeceklerdi. Fatê ablanın evine gidip birer çay içtiler. Ama o kadar huzursuzlardı ki, küçük bir bardak çayı içme zamanı onlara saatler gibi gelmişti. Heyecandan evde oturamadılar. Herkes, polis peşlerindeymiş gibi hissediyorlardı. Dışarı çıkan evin üst tarafına yüksek bir yere çıkıp oturdular. Burada mahalleye kim girip çıkarsa görülüyordu. Polis mahalleye girerse daha yukarılara dağa doğru gideceklerdi. Hem malzemenin sorumluluğu hem yakalanma korkusu içlerini kemiriyordu. Osman, yeni cezaevinden çıkmış olduğundan cezaevi nemenem bir yer olduğunu iyi biliyordu. Ve bir daha girmemek için de yemin etmişti. İlk

yakalandığında Apocu olduklarını kabul etmemişti. Polisin elinde de APOCU olduğuna dair bir delil yoktu, ama TNT ile yakalanırsa APOCU'luğu ispatlanacak ve mahkeme eski suçunu da dikkate alarak kim bilir kaç yıl ceza verecekti. Yıllarca mücadeleden, arkadaşlarından kopacaklardı. Dahası Ali'yi de yeni yeni gruplarına alıştırıyordu. Ona güven vermeye çalışıyordu. Daha şimdiden Sarê ana arasına Fatê'nin yanına giderek, "kardeşin oğlumu tehlikeli işlere bulaştırıyor" diyerek uyarıyordu. Yakalanırlarsa ailelerde birbirlerine düşman olabilirlerdi.

İkisi bu ruh hali içinde akşam olmayı bekliyorlardı. Akşam Sarê ananın evine gidip sarma yiyeceklerdi. Ama daha gün batımına bir hayli vakit vardı. Sohbet ederek zaman geçiriyorlardı. Gözleri sürekli Ali'nin evindeydi. Birden "boom" diye evden bir ses geldi. Ev tam karşısındaki yamaçtaydı ve etrafında başka evler yoktu. Onun için oradaki tüm hareketler görülüyordu. Evin içine bakıyor, hiçbir hareket göze çarpmıyordu. Bir hareketlilik yoktu evde. Evin arkasından yükselen dumanı gördüler. Duman TNT'lerini sakladıkları evden yükseliyordu. Ali heyecanla;

-Ne oldu acaba, polis mi oraya girdi yoksa? dedi. Osman;

-Bilmem oralarda hiç kimse görünmüyor, diye yanıtladı.

Etrafı iyice kontrol edince hiçbir hareketlilik göremediler. Bu duruma şaşırıp kaldılar. Osman;

-Belki füyeler sıcaktan ya da üzerine bıraktığımız ağırlıktan patlamıştır, dedi. Sesin gelmesiyle oraya polis gelir mi gelmez mi? düşüncesiyle bir süre öylece beklediler. Polis filan gelmiyordu. Öyle bir psikolojiyi yaşıyorlardı ki onlara göre polis patlamanın nerede olduğunu bilecek ve olay yerine gelecek. Ya da komşulardan biri gidip polise, "Ali'nin evinde patlama oldu" deyip ihbarda bulunacaktı.

Polis gelmeyince bulunduklar yamaçtan hızla aşağıya indiler. Eve gidip kapıya baktılar. Kapı kilitliydi. Kulaklarını kapıya dayayıp dinlediler. İçeriden bir çocuk sesi geliyordu. Kendi keline oyun oynuyordu, "Kapı kilitli, bu çocuk kimdi, nereden içeri girmişti, nasıl girmişti?" gibi soruları kendilerine sordular. Sonra Osman Ali'yi omuzlarına çıkararak duvarın üzerine çıkardı. Çünkü Sarê'nin evinden gitmek istemiyorlardı. Oradan gitselerdi deşifre olacaklardı.

Ali duvara çıkıp avluya baktığında birden yüzünde sevimli bir gülümseme belirdi. Osman;

-Ali kimdir o? diye sorunca, Ali;

-İçerideki bizim afacandır. Murat'tır, dedi. Ali avluya inerek arkadan kapının sürgüsünü çekti. İçeri girdiklerinde Murat oturmuş oyun oynuyordu. Davetsiz misafirleri olduğunu görünce gülümsemeye başladı. Elinde de bir fünye vardı. Taşla vurup patlatmaya çalışıyordu. İşaret parmağından kan geliyordu. Yaralanmıştı, ama umurunda değildi Murat'ın. Ya da hiç yarasının farkına varmamıştı. Patlama onu korkutmamıştı. Bir oyuncak olarak görmüştü anlaşılan. Ali;

-Ulan kerata, sen ne yapmışsın? dedi. Murat cevap vermeden sadece güldü. Cevap verecek yaşta değildi. Üç ya da dört yaşlarındaydı. Suç işlemiş olduğunu anlayınca da hiç konuşmadı.

Ali ve Osman çok düşündüler. Kendilerinin bile zorla inebildikleri bu avluya Murat nasıl inmişti? Sakladıkları malzemeyi nasıl görmüş, çıkarmıştı. Halbuki o kadar iyi kamufle etmişlerdi ki hiç kimse bulamazdı. Ama küçük afacan bulmuştu. Bu olayın sırrını bir türlü çözemediler.

Yine malzemelerini sağlama alıp çıktıklarında daha akşam olmamıştı. Osman, Ali'ye;

-Sen evde kal, ben bir yere gidip dönerim, dedi. Ali;

-Ben de seninle geleyim, dedi. Osman;

-Yok, olmaz, sen evde kal! dedi. Evden aşağıya doğru dereye indi. Aşağıda Osman'ın iki arkadaşı görünmüştü. Osman onlara doğru yürüdü. O daha arkadaşlarına ulaşmamışken, dağdan yörede mucir olarak bilinen mağaralardan çıkarılan çakılları eşeklerle taşıyan bir eşek kervanı da dağdan koşar adımla iniyorlardı. Eşeklerin arkasında da bir genç bağılıyor, eşekleri koşturuyordu. Güneş dağın arkasında yeni kaybolmuştu. Eşekleri süren genç Osman'ın arkadaşlarının yanına ulaştığında onlara küfür etmeye başladı.

-Ulan siz mahallede ne geziyorsunuz? diyordu. Arap biriydi. Bozuk bir Türkçe'yle konuşuyordu.

O sırada Osman'da arkadaşlarına ulaştı. O gence;

-Git işine kardeşim. Seninle bir işimiz yok, dedi. Ama Arap genç çağırıp bağılıyor, durmadan küfür ediyor, elindeki sopayla saldırıyordu. Ali de evin önünde bu durumu görünce koşarak gelip onlara yetişmişti. Bunlar dört kişi olmuştu. Arap ise yalnızdı. Geriden gelen arkadaşları daha ulaşmamıştı. Osman burada Araplarla olay çıkarmak istemiyordu. Mahalle onların çalışma alanlarıydı ve Arapların

çoğu Ali'in evine komşuydular. Çoğu da aile dostlarıydı.

Ama genç bela kesilmişti. Ne yaptılarsa gitmiyordu. Artık Ali bu duruma dayanamadı. Buna kafa ve yumruklarla girişmeye başladı. Dayak yiyince Arap rahatladı. Özür dilemeye başladı. Ali kavga anında yere düşen bir kimlik bulmuştu. Arab'ın kimliği sanarak, onun cebine koyup Arap gitti. Sonradan Ali cebinde kimliğini arayınca bulamadı. Kimliği Arab'ın cebine konulandı. Araplar olayı polise bildirdiklerinde Ali'nin kimliği de polisin kayıtlarına geçti. Artık Ali, kendisini geliştirecek devrimci mücadelenin maceraları içinde bulacaktı.

Mahalleye gelen iki arkadaş, semte dağıtılmak için Osman'a bildiri getirmişlerdi. Olay yaşanıp ortam gerginleşince Arap'lar aynı akşam her yerde rahatsızlıklarını belirtiyorlardı. Ama ne Ali'nin ne Osman'ın, ne de diğer arkadaşlarının bu olayda en ufak bir suçları yoktu. Tam tersine eşekçiyi hep yatıştırmaya çalışmışlardı. Onun neden öyle davrandığını bir türlü anlayamadılar. Olsa olsa sığağın altında çalışmanın, yorulmanın, yaşamdan bezmenin verdiği bir anlık bir öfke, bir stres olabilirdi. Çünkü ne o bunları tanıyordu, ne de bunlar onu. Ya da sadece belasını arayan, dayak yemek isteyen, dayak yiyince rahatlayan biriydi.

Her neyse gelenler bir tomar bildiriye gizliden Osman'a verip kayboldular. İki de tabanca verdiler. Osman bildirilerin nerelere, nasıl dağıtılacağını biliyordu. Eskiden dağıtırken bir iki arkadaş geliyordu ama şimdi kimse gelmemişti. Ali'yi bir yandan bulaştırmak istemiyor, henüz katılması için erken görüyordu. Ama ondan daha cesaretli, gözüpek, atik kimse yoktu. Bugünkü fûnye patlamasında, TNT saklanması, yine akşamki konuya da en ufak bir tereddütsüzlük, ikircilik, çekingenlik yaşamamıştı. Ali, Osman'a gizliden bir şeylerin verildiğini gördü, ama Osman söylemeyinceye kadar sormayı uygun görmedi.

Bir süre sokakta yürüdüler. İkisi de sessizdi. Sonradan Osman;

-Ali sence bu adam neden öyle yaptı? diye sordu. Ali;

-Valla ben hiçbir anlam veremedim. Adamı tanımıyorum ama acaba o iki arkadaş ona bir şey mi yaptı? Osman;

-Yok, ben o sırada arkadaşlara yetişmek üzereydim. Bir şey söyleselerdi duyardım, dedi. Ali cevap veremeyince Osman yine devam etti;

-Biliyor musun Ali? Sarê ana bize sarma yapmış, ama gidemeyeceğiz.

Ali, Osman'ın bir şeyler söyleyeceğini sezmişti;

-Neden öyleden beri yemek hazırlıyorlar? dedi. Osman;

-Doğru, ayıp ta olacak ama mecburum. İstersen sen eve git neden gelmediğim için de anayı ikna et, dedi. Ali;

-Sen gelmezsen ben de gitmem, dedi. Osman;

-Gidersen iyi olur. Geç olmasaydı yemeğe gelir, sonra giderdim. Ali;

-İşin neyse birlikte yapar, sonra eve döneriz. Hem annemi biliyorum, sabaha kadar da olsa uyumaz, bizi bekler. Osman;

-Ali, annen de akşamki olayı seyretmiştir. Şimdi merak içindedir, gitmen onu rahatlatırdı. Ali;

-Valla sana söyledim. Sensiz şuradan buraya bir adım atmam, diyerek dayattı. Osman onu nasıl ikna edebileceğini düşünerek;

-Bak Ali sana gerçeği söyleyeyim. Bu bir örgüt işidir ve senin bulaşmanı istemem, deyince Ali'de;

-İyi ya, ben de Kürt değil miyim? Ben de örgüte girdim işte, dedi. Osman;

-Bir örgüte girmek öyle kolay mı? Hele bir bakalım örgüt seni kabul eder mi etmez mi? dedi. Ali'nin katılım istemini, kararlılığını iyice anladıktan sonrada;

-Tamam Ali, sen kazandın, beraber gidiyoruz, deyince Ali'nin sevinçten gözbebekleri parladı. Gülümsedi ve bu gülümseme onu yeni bir yaşamın yeni bir heyecanın içine çekti.

Güneş batmış, hava kararmaya başlamıştı. Sokak ve ev lambaları cılız da olsa akşamın ilk karanlığında parlıyordu. Kısa bir süre sonra şehir gökyüzündeki yıldızlar gibi aydınlık saçacaktı.

Eylem saati yaklaşıyordu. Mahalledeki tüm kahvelerde bildiri dağıtacaklardı.

Osman, pantolon kemerinin içine soktuğu tabancalarını kontrol ettikten sonra Ali'ye;

-Ne yapacağımızı biliyor musun? diye sordu. Ali;
-Yok, bilmiyorum, ama o arkadaşların sana bir şeyler söylediklerini ve bir şeyler verdiklerini gördüm. Osman;
-Biz bu gece bildiri dağıtacağız. Önce kahvelere, gece yarısında halk uyuyunca da kapı altlarından evlere dağıtacağız, dedi. Ali;
-Bundan kolay ne var? Bir-iki saatte mahalledeki bütün evleri dolaşır, bitiririz, dedi. Osman;
-Doğru, öyle yapacağız. Peki sen tabanca kullanmasını biliyor musun?
Ali tabanca sözünü duyunca sevindi. Uzun zamandan biri hep bir tabancasının olmasını istiyordu. Ama bir türlü almak için abisini ikna edememişti. Abisi her seferinde bir bahaneyle almayı red ediyordu.
-Kullanmayı biliyorum ama hiçbir tabancam olmadı.
-Peki kullanmasını nasıl öğrendin?
-Bizimle çalışmaya gelen Siverekli Remo'nun vardı. Onun tabancasıyla öğrendim, dedi Ali.
Osman elini beline götürerek, kırmızı kabızalı bir Browning marka tabancayı çıkararak Ali'ye uzatarak;
-Bu tabancayı al. Ben kahvelere girip bildiri dağıtacağım. Sen de koruyacaksın ama mümkün olduğunca tabancanı göstermeyeceksin. Bildiri almayan, ya da sorun çıkaranlar olursa gösterip tehdit edersin. Polis olursa birlikte vuracağız, dedi.
Ali hem tabanca taşımının sevincinden, hem de ilk eylemin heyecanı ve coşkusundan ne söyleyeceğini bilemiyordu artık. Sadece "anlıyorum" diyebilirdi.
Birinci kahvede hiç sorun çıkmadı. Herkes bildirimleri büyük bir istekle alıp bazıları orada bile okumaya başladılar. İkinci bir kahvede dağıtırlarken kağıt oynayan bir masadan biri;
-Sizin bildirimlerinizi almıyorum ve okumuyorum, dedi. Osman onu tanıyordu. "KAWA" diye bir örgüttendi. Bildiriyi almamaya itiraz ettiğini gören Ali, Osman'ın arkasında duruyordu. Aniden elinde çıplak bulunan silahı o kişinin başına dayayarak;
-Al ulan! Allahın oğlu musun almıyorsun? dedi. Soğuk namluyu kafasında gören adamın beti benzi atarak renkten renge girdi. Titrek bir sesle;
-Abi ne olur, beni vurmayın. Ben de Kürdüm, diyerek yalvarmaları karşısında kahvede oturan herkesin meraklı gözleri o masaya çevrildi. Ali;
-Ha işte böyle adam ol ve adam gibi al. Bütün masadakilere de oku. Hiç olmazsa halka karşı görevini de yapmış olursun. Dediğinde Osman bildiriye adamın gözüne sokarcasına sert bir şekilde eline tutuşturdu. Ve oturanların meraklı ve memnun bakışları altında dışarı çıktılar, kahvedeki dağıtım bitmişti.
Gecenin ilerlemesi için mahallede dolaşmaya başladılar. Bir yerde oturmak istemiyorlardı. Polisin gelip gelmeyeceğini de merak ediyorlardı. Onun için mahalleye gelen ana yolu hep gözetim altında tuttular. Yoldan uzaklaşmıyorlar, gözden kaybetmiyorlardı.
Bildirinin aynı gece aynı saatte tüm şehirde dağıtıldığı için polisin duymaması, bilgi almaması imkansızdı. Ama polis bu mahalleden öyle korkuyordu ki gece girmeye çekiniyordu. Hatta gündüzleri bile müdahale etmeleri gereken bir olayda çoğu zaman jandarma takviyesiyle geliyorlardı. Mahalleden sorumlu karakol baş komiseri idi Amin -ki bu onun ismi değildi. Gaddarlığını belirtmek için halk tarafında takılan bir lakaptı- bu mahalleye, "Küçük Moskova" adını takmıştı.
İkisi mahallede gezerken her gören mahalle halkı tarafından evine davet ediliyorlardı. Ama onlar nazik bir şekilde;
-Sağ olun. İşimiz var. Başka bir zaman geliriz, diyorlardı. Halk da az çok onları tanıdıkları için fazla ısrar etmiyorlardı. Israr edenlerde şüphe ediyorlardı. Bu tipte olanların çoğunun yaklaşımları, misafirperverlikleri içten olmuyordu. Devrimcileri çok sevdiklerinden değildi. Bu yaklaşımda çıkarlarını gözetiyorlardı. Bunlar ya devletle işbirliği içinde olurlardı ya da başkalarıyla sorun yaşayanlardı. Bu yaklaşımlarıyla gerçek durumlarını gizlemeyi amaçlıyorlardı. Yaklaşımları iki yüzlüydü. Devrimcilerde bunları çok iyi çözmüştü. Onun için daha çok sade, dürüst, ikiyüzlü olmayan yaklaşımları esas alıyorlardı. Bu da insanın yüzünde, bakışlarında çabucak okunuyordu.
Sohbet ederek dolaşıyorlardı. Ali elindeki tabancasıyla kendisini çağın tüm tekniğiyle donatmış bir ordu gibi hissediyor, güven duyuyordu. Hiç abartısız bu duygular içindeydi Ali. Bu güvenle Osman'a, "Keşke bu gece polis arabası gelseydi" dedi. Söyleyişinde bunu ne kadar içten istediğini belli ediyordu.

Osman;

-Polis gece bizim mahalleye gelmiyor. Şimdiye kadar hiç görmedim, deyince Ali'nin yüzündeki sevinç ifadesi kayboldu. Oysa tabancasını denemeyi çok istiyordu. Bir ara kendi içinde gece bekçilerini vurmaya Osman'a önermeyi düşündü, ama bu düşüncesinden çabuk vazgeçti. Hem bu bekçilerin hepsi Kürt'tü hem de kendisi yeni katıldığından her şeye karışmak istemiyordu. Bazı konularda yanlış düşünüyor olabilirdi. Kaldı ki bekçilerin bir şeye karıştıkları da yoktu. Tabancaları vardı doğru ama herhangi bir şeye müdahale güçleri de yoktu. Devlet polisini böyle çalıştırmak istemediğinden bu bekçileri kullanıyordu. Tabi tehlikeli olan kendini bir general gibi sorumlu görenler de yok değildi. Müdahale gücü olmasa da, ispiyon etme yeteneği vardı.

Gece yarısı olduğunda fırtına gibi mahallenin sokaklarında estiler. İki kişi olduğundan her biri sokağın bir tarafındaki evlere bildirileri dağıtmaya başladılar. Bir saat içinde işlerini bitirmiş, Sarê ananın kapısına dayanmışlardı.

Kapının ilk tıkırtısıyla Sarê ana sanki hisleriyle onlar olduğunu biliyormuşçasına hiç seslenmeden kapıyı açmaya geldi.

Kapıyı açar açmaz;

-Nerede kaldınız oğul? Beni meraktan öldürdünüz, dedi. Ali;

-Merak edilecek bir şey yok anne. Bir eve gittik, bizi bırakmadılar, dedi. Ciddi bir dille ve içeri girip serili minderlere oturdular. Sarê ana;

-O akşamki kalabalık neydi? diye sorunca, Ali;

-Bir-iki genç kavga ediyordu, aralarına girip ayırdık, dedi. Doğruyu söyleyip annesini telaşlandırmak istemiyordu.

Ali, Apocularla tanıştıktan sonra da annesi daha çok onun üzerinde titriyor, hiçbir zaman incitmek istemiyordu. Sarê ana;

-Açsınız değil mi? diye sordu. Bunu kırılgan bir sesle söylemişti. Ali;

-Hem de nasıl anne, dedi.

-Ben size yemek kaldırdım, ama zamanında yenilmeyen yemeğin ne tadı kalır ki? dedi. Mutfağa gidip ocağı yaktı. Ocağın bir gözüne tencereyi koyarken, diğerine de krom çaydanlığı koydu. Sarmalar ısıtılırken açılıp, bozuluyordu. Onun için de Sarê ana kendi içinde hayıflanıyordu.

-Zamanında yemeğe gelseydiler ne olacaktı sanki? İşte şimdi dağılmış sarmaları yiyecekler, diyordu kendi kendine. Sesi Ali ve Osman'a kadar da geliyordu.

Ali kalkıp annesine yardımcı olmak istediye de başaramadı.

-Git arkadaşının yanına otur oğlum. Ne zamandan beri erkekler mutfağa girer oldular, dedi. Ali;

-Bir şey olmaz anne. Evde yabancı kimse yok, dedi.

-Yok yok başımıza taş yağar valla. Erkek adam kadın işine karışır mı hiç? Git otur, diyerek Ali'yi azarlamak zorunda kaldı.

Yemeği önlerine indirinceye kadar söyleniyordu Sarê ana.

-Vah vah oğlum ananın kusuruna bakma, ne yapayım yemek soğumuştur, diyordu Osman'a.

Yemek soğuyup ısıtılmasına rağmen de çok lezzetliydi. Zeytin yağıyla yapılmıştı. İçinde acı biber olması ve yanında ayran vardı. Osman uzun zamandan beri böyle lezzetli bir yemek yememişti. Yoksul bir gruptu ve yoksullar içinde propaganda çalışmalarını yapıyorlardı. Halka kendilerini kabul ettirmek için halka zarar verecek en ufak bir şeyden kaçınıyorlardı. Gittikleri evlere çok aç oldukları halde tok olduklarını söylüyorlardı. Ama Kürtler de bir evde yemek yememek ya da çay içmemek ise kötüye, düşmanlığa yorumlandığından zorunlu bir çay içiyorlardı. Ama bu ev farklıydı. Osman'ın ailesi gibiydi. Onun için serbestçe yemek yiyebiliyordu.

Herhangi bir baskın olasılığına karşı içeride uyumadılar. Sarê ana en iyi yataklarını, has yünden yapılmış iki yatağı damın üzerine serdi. Burada herhangi bir durumda Ali ve Osman hemen damdan atlayıp dağa doğru çıkarlardı ve kaçıp kurtulabilirlerdi. Dağda saklanabilecekleri bir sürü mağara vardı.

Sarê ana onlar yataklarına uzanmaya kadar bekledi.

-Elbiselerinizi çıkarın, rahat uyuyun oğul, dedi. Osman;

-Sağol ana, seni rahatsız ettik, git uyu, biz rahat uyuruz, dedi. Sarê ana;

-İyi geceler, deyip aşağı inince, Ali ve Osman bellerindeki tabancalarını çıkarıp yastıklarının

altına koyup uyumaya çalıştılar. Elbiseleriyle yatağa girmişlerdi. Artık bir asker hassasiyetiyle yaşamaya başlıyorlardı, elbiselerini çıkarmıyorlardı.

Gökyüzünde başlarının üzerinde ters çevrilmiş bir okyanus içinde parlayan ışıklar gibi yıldızlar parlıyordu. Hava durgundu. Gecenin ilk sıcaklığı yerini gece yarısının serinliğine bırakmıştı. Bu serinlik içinde damda uyumanın uyku tatlılığı başka oluyordu. Ali o gece yeni bir yaşama başlamasının tebessümüyle uyuyakaldı.

Ali'nin gruba katılabilmesi için eğitim görmesi gerekiyordu. Grubun önemli bir amacı da dünyadan izole edilmiş, karanlıklar içinde yaşamaya mahkum edilmiş var olan yetenekleri yitip giden dünya, ülke, halk gerçekliğine yabancılaştırılan Kürt gençlerini aydınlatmaktı.

Grup ismini kurucusundan alıyordu. Kurucusunun ismi Abdullah'tı. Kürtçe kısaca Apo olarak adlandırılıyordu. Grubun resmi bir adı olmadığından, diğer sol gruplarca gruba Apocular deniliyordu. Bu isim grup üyelerini tepkilendirmiyor, daha da gururlandırıp yüceltiyordu. Tüm grup üyeleri ona ölümüne bağlanmışlardı ve Apo şöyle demişti bir konuşmasında; “Şimdi yüz tane boş kafayı bir araya getireceğinize, yüz kafanın işini yapan on kafayı bir araya getirin daha iyidir” demişti. Bunun için de toplumdaki seçkin gençler özellikle gruba alınıyor, iş veriliyor, yetenek ve becerileri sınanıp ortaya çıkarılıyordu. Ali de bu seçkinlerden bir aday olabilirdi onlar için.

Halk ise onlara “talebe” diyorlardı. Yani okul okuyanlar. Bunlar toplumun bildiklerinden daha fazla şey bildikleri için toplum tarafından seviliyorlardı. Görüşlerini kabul ediyorlardı. Saygı gösteriyorlardı. Osman, Ali'ye;

-Ali arkadaş bundan sonra haftada iki gün eğitim göreceğiz, dedi. Ali eğitim göreceğine sevinerek, “iyi olur” dedi. “O kadar az şey biliyorum ki.” Osman;

-Eğitim gibisi yoktur. Eğitimle öğrenir, halka ne istediğimizi ve ne yapacağımızı da öğretmiş oluruz. Artık cemaatlerdeki sohbet biçimlerini değiştirmemiz gerekiyor. Onun-bunun dedikodusunu yapacaklarına, ülkelerini birbirlerine anlatsınlar, dedi. Ali, Osman'ı ilgiyle dinliyordu.

-Onun için de eğitim görmek, bilgi sahibi olmak, kuru kuru konuşmamak halkla nasıl konuşulacağını öğrenmek gerekiyor, dedi. Ali;

-Tamam, bundan sonra ben de eğitime katılırım, dedi. Osman;

-Bizim burada bir evimiz var, orada eğitim görürüz, komün evidir, dedi.

Ev, Aligillere yakın bir yerdeydi. Ama Ali'nin bundan haberi yoktu. Evde kimse fazla kalmıyordu. Bazı örgütsel işlerde kullanılıyordu. Yerde serili bir kilim, üç-dört adet sünger döşek ve birkaç battaniye vardı. Buna komün evi deniliyordu.

Eğitime toplam dört kişi katılıyordu. Osman eğitimi yönetiyordu. Üzerinde eğitim gördükleri kapağında, “Bağımsızlık” yazan bir kitaptı. Kapak yazısı kapatılmıştı. Herkese bu ismi göstermiyorlardı. Basit bir teknikle sarı saman kağıda basılmıştı.

Kitabın içeriğinde bir çok konu vardı. Kitabı kutsal bir kitap gibi görüyor, koruyorlardı. Eğitim bittiğinde Osman kitabı yanına alarak kimsenin bulamayacağı bir yere götürüp saklıyordu. Onun dışında bu yeri bilen kimse olmazdı.

Bir gün Apo bu kitabı kastederek, Osman'a şöyle demişti;

-Bu kitabı iyi kavra! Sana yıllarca yeter.

Osman da bunun için kitabı adeta ezberlemişti.

Ali ilk gün dersi can kulağıyla dinliyordu. Ama kitaptaki her şey ona o kadar yabancı geliyordu ki bir tek kelimesini anlamıyordu. Toplamların gelişim tarihi anlatılıyordu. Ama bunları öğrenmesinin bir avantajı var ki, o da sürekli Osman'ın yanında olmasıydı. Eğitimde Osman'a sorular soruyor, Osman her soruya Ali'nin anlayabileceği bir üslup ve örneklerle cevap veriyordu. Ali anlayıncaya kadar anlatıyordu. Yalnız Ali'nin bir dezavantajı da vardı. O da okuma yazmasının çok kıt olmasıydı. Bu dezavantaj Ali'nin kendi kendisini eğitmenin yolunu kapatıyordu. Onun için Ali bu duruma üzülüyor, neden okutulamadığı için anne ve babasına kızıyordu.

Ali eğitime başlamasıyla artık propaganda faaliyetlerine katılıyor, gittiği evde konuştuğu gence kısa ama etki yapan konuşmalar yapıyordu. Bunlar onun hoşuna gidiyordu. Talebelere katılmasıyla itibarı saygınlığı da artmıştı. Onun bu saygınlığı grup içinde de kendisini belli ediyordu. Artık zaman zaman

geceleeri eve gitmiyor, Osman'la birlikte kalıyordu. Annesi de yavaş yavaş onun eve gelmeyişine alıştıyordu. Gitmediği zamanlar artık annesi sitem etmiyordu. "Nerede kaldın?" diye de sormuyordu. Annesinin bu yaklaşımı Ali'nin daha da rahatlamasını sağlıyordu. Aile baskısı altında hissetmiyordu kendisini. Bazen abisi onu sorardı, ama o artık abisini fazla takmıyordu. Nasıl olsa annesi ona ses çıkarmıyordu. Bu onun için yeterliydi.

Kaç günden beri okula Osman'ın yanına gitmemiştir. Mahallede kalıp çalışıyordu. Osman öyle istemiştir. Ama mevsimlerden bahardı. Mahalle halkının çoğu yine Çukurova'ya işe gitmiştir. Kapılarını kilitlemişlerdi. Birkaç aile kapı kilitlerini Ali'ye teslim etmişlerdi,

-İstedığınız zaman evi kullanabilirsiniz. Ev sizindir, demişlerdi.

Mahalle sessizliğe bürünmüştü. Sokaklarda çocuklar oynamıyor, simitçiler, seyyar satıcılar çağırıp bağırıyorlardı. Ali böyle bir sessizliğe, hareketsizliğe dayanamıyordu.

-En iyisi Osman'ın yanına gitmektir, dedi kendi kendine. Aslında onu oraya sürükleyen diğer bir neden ise Osman'ın iki gecedir mahalleye gelmemesiydi.

Belediye otobüsüne binmedi. Yaya çarşının içinde giderek dükkanları, insanları seyrede seyrede gitmek daha hoşuna gidiyordu. Hem belki bazı arkadaşlarını da görmüş olurdu. Otobüse neden para versindi ki, ayakları vardı

Okula yaklaştığında vilayet konağının önünden geçti. Dikili Atatürk heykeline nefret dolu bakışlarla baktı. Sonra bahçedeki çiçek kokuların derince içine çekti. Bir takım hayalleri kafasında kurdu. Bu hayallerle kendisini okul bahçesinde buldu.

Birinci ders arası verilmişti. Öğrenciler küme küme olmuş kimisi tartışıyor, kimisi bahçede bulunan büyük çam ağaçlarının altında sigaralarını içiyor, sigara dumanları bir helezon gibi yukarıya doğru burgaçlar oluşturarak çıkıyordu.

Gözlerini çam ağaçlarının altında gezdirdi. Osman'ı orada bulacağını umdu, ama Osman orada gözüne çarpmadı. Fakat bir şey daha dikkatini çekti. Sigara içenleri iyice seyretti. Bugün öğrenciler burada çok özgürce sigara içiyorlardı. Osman bu ağaçların hikayesini daha önce anlatmıştı. Bu anlatıma göre öğrenciler burada sigara içmemeleri gerekiyordu.

-Burada Tarzan Bakê dediğimiz bir hocamız var. Öğrenciler teneffüse çıkmadan önce bu ağaçların tepesine çıkıp saklanır, öğrenciler gölge için ağaçların altına gelip sigaralarını yaktıklarında Bakê tarzan gibi ağacın tepesinden öğrencilerin ortasına atlar. O sırada öğrenciler kurt saldırısına uğramış sürü misali her biri bir tarafa koşarak Bakê'nin eline düşmemeye çalışırlar, demiştir Osman. "İşte Bakê'nin tarzanlığı da buradan geliyor" dedi devamla.

Ali sigara kullanmıyordu. Ama öğrencilerin o sabah böyle keyiflice sigara içtiklerini gördüğünde de sevindi. O da demekti ki bugün Tarzan okulda yoktur diye düşündü. Okul bahçesi geniş olduğundan bir tur daha attı. Osman'ı kalabalık bir grup içinde buldu. Hararetili hararetili tartışıyordu grup ama ne tartıştıklarını Ali bilmiyordu. Yanlarına gelip dinlemeye başladı.

Bir süre dinledikten sonra Osman tarafından fark edildi. Osman;

-Ali hoş gelmişsin, dedi. Ali;

-İki gündür görünmüyordun. Merak ettim seni. Hem mahallenin sıkıcılığından kurtulmak hem de seni görmek için çıkıp geldim, deyince, Osman;

-Çok iyi yapmışsın. Ben de seni özledim, hem akşama birlikte mahalleye döneriz, dedi. Osman, Ali'yle konuşurken gruptan ayrılmıştı. Ama grup hala tartışmasını sürdürüyordu.

Tartışmalar hem de başka sol gruplarla tartışmalar çok heyecanlı oluyordu. Tartışmaların çoğu da kavgayla biterdi. Ali'de heyecanla süren tartışmanın içine girdi. Osman ise okul hademesiyle o sırada konuşuyordu.

Tartışmanın yoğunluğu Kürtlerin varlığı, yokluğu üzerineydi. Çok tuhaf geliyordu bu tartışma Ali'ye. Herkes Kürtleri inkar ederken anlaşılıyordu, ama bir Kürt gencinin hem de okumuş birinin Kürt gencinin Kürtlerin varlığını inkar etmesi anlaşılmazdı. İşte tartışmanın tuhaflığı buradaydı.

Tartışmanın en sıcak sırasında sınıflara girme zili çaldı. Grup yavaş yavaş dağılıp sınıflarına gitmeye başladığında kalanların içinde garip bir hareketlilik Osman'ın gözüne çarptı. Gördüğüne kendisi de inanmadı. Ama birden fırlayarak;

-Yakalayın, bırakmayın, öldürün, diye bağıarak yerde bulunan taşları alarak onların üzerine koşmaya başladı. Birinin elinde tabanca Ali'yi vurmak istiyordu. Ali onu engellemek için kolundan tutmuş dolap beygiri gibi etrafında döndürüp mermi sıkmasını engelliyordu. Osman'ın kanı beynine sıçramıştı. Öyle bir bağırdı ki tabancalı kişi kendisini Ali'nin elinden kurtararak tabanları yağladı. Osman ve Ali onun peşine verdiler. Ama öyle bir koşuyordu ki yakalamaları mümkün değildi.

Tabanca çeken kişi okulda en sevilmeyen tipti. Kızlar gibi dar beyaz bir pantolon giyer, şaşı gözleriyle çevreyi hain hain izler, kıvırtarak yürürdü. Öğrenciler;

-Bu Don Juan polis muhbiridir, diyorlardı. Asıl adı Aziz'di. Kimse onunla ilişki kurmuyordu. Ama bir Türk solu grubu onu içine almıştı. Beline de bir tabanca takmışlardı. Varolan siyasi grupların hepsi bu duruma şaşıyorlardı.

Koşarken merdivenleri ikişer ikişer çıkarak müdür muavininin odasına kendisini atan Aziz nefes nefeseydi. Müdür muavini Mehmet bey;

-Sana ne oldu oğlum? Rahat ol, güvenli yerdesin, dedi. Ama uzun süre kendisinden ses çıkmadı. Göğsü demirci körüğü gibi kalkıp iniyordu.

O bu durumdayken, Osman ve olayı duyan tüm arkadaşları müdür muavinin kapısına dayanıp çaldılar kapıyı. Kapıyı arkadan kilitlemişti Mehmet bey. O da ne olduğunu bilememenin şaşkınlığı içindeydi. Kısa sürede neredeyse tüm öğrenciler kapıya gelmiş uzun koridoru doldurmuşlardı. Herkes, "ne var, ne oldu?" diye birbirine soruyordu.

Osman ve arkadaşları öğrencileri sakinleştirmek için;

-Bir şey yok arkadaşlar, dağılırsanız iyi olur, diyerek öğrencileri dağıtmak istedi. Ama kimse de dağılmıyordu.

Dışarıdan Mehmet beyin kapısını habire zorluyorlardı, Osman ve arkadaşları. Ali okul öğrencisi olmadığından bahçede kalmıştı. Osman;

-Hocam kapıyı açın, yoksa kıracağız, dedi. Mehmet bey ne diyeceğini bilmiyordu. Kalabalığa diğer öğretmen ve okul müdürü de geldiler. Müdür;

-Osman ne var, bu kalabalık nedir? dedi. Kapıyı açmayla uğraşan Osman kısaca olayı müdür beye aktardı. Müdür, "ama sizin yaptığınız gibi olmaz ki. Burası resmi bir dairedir, resmi bir makamdır. Bırakın bu işi biz halledelim, deyince, Osman;

-Doğru söylüyorsun hocam, ama bu tabancayı alacağız, dedi. Müdür;

-Sizinkisi o vakit zorbalık olur. Polise haber vermemiz gerekir, dedi.

Osman ve müdür böyle tartışmaları devam ederken bazı demokrat geçinen hocalar da ortamı yumuşatmaya çalışıyorlardı.

O sırada Mehmet bey çıktı;

-Bakın Osman, ben Aziz'in üzerini aradım, üzerinde tabanca filan yoktu, dedi. Osman;

-Ben gözlerime mi inanayım, yoksa o ihbarcının yalanına mı? Bırakın kendimiz arayalım, dedi.

Osman, Mehmet beyin doğru söylediğine inanmıyordu. Çünkü Mehmet beyin de bu grupla ilişkisi vardı. Onun için Aziz'i korumak istiyordu.

Tartışmaların uzaması üzerine müdürle Osman'ın bir arkadaşı beraber Mehmet beyin odasına girip, hem Aziz'in üzerini hem de odasının içini dolaplarının hepsini aradılar ama tabancayı bulamadılar. Onlar arama yaparken, Don Juan Aziz ayakta ellerini önünde bağlamış tir tir titriyordu.

Osman bu saldırıyı içine sindiremiyordu. Okulda hakim olan güç onlardı ve kendi arkadaşlarına silah çekilmişti. Bunu kabullenemiyordu. Ama artık yapacakları bir şey de yoktu. Arkadaşlarını dağıtıp, Ali'nin yanına gitti.

-Ali arkadaş tabancayı yakalayamadık. Buradan hemen çıkmamız gerekiyor. Polis şimdi okulu basar, dedi. Daha onlar konuşurken polis ve jandarmalar okula girdi. Kapılar tutuldu. Artık kapılardan çıkamazlardı. Okul bahçesinin güney duvarı biraz alçaktı. Oraya çıkıp aşağıya oto tamircilerinin bulundukları iş yerine atladılar. Ayakları yere basar basmaz da koşmaya başladılar. Tüm çalışanlar tuhaf bir biçimde arkalarında bakakaldılar. Osman;

-Arkadaşların yanına gidip haber verelim, dedi. Ve yürüyüşlerini hızlandırdılar. Ama kavga ettikleri gurubun derneği de tam onların yolu üzerindeydi. Kısa yoldan arkadaşlarına yetişmek için bu derneğin önünden geçmeleri gerekiyordu. Diğer yol çok uzundu ve onlara zaman kaybettirirdi. Osman;

-Ali, yolda bu adamların derneği var. Şimdi onlar olayı duymuşlar ve bize saldırırlar, dedi. Ali;

-Bir şey olmaz. Bize saldırırlarsa biz de karşılık veririz, dedi. Ali çok öfkelenmişti ve mutlaka intikamını almak istiyordu. Ama kendilerini savunacak ne bir silahları ne bir bıçakları ya da herhangi bir kesici, delici aletleri vardı.

Osman saldırıya uğrayacaklarını biliyordu ve o yoldan gitme niyetinde değildi. Ama gitmeme yönünde de diretmedi. Diretirse belki Ali tarafından korktuğu düşüncesi oluşabilirdi. Diğer bir şey ise, Ali'nin cesaretini kırmak istemiyordu. Osman;

-Peki Ali, oradan gidelim ama dikkatli olalım, dedi. Yoldan giderken okula müdahaleye giden o kavga ettikleri grubun iki adamına rastladılar. Anlaşılan bilgi almaya gidiyorlardı. Çünkü çok telaşlıydılar.

Onların derneğine yaklaştıklarında biraz geniş bir meydan vardı. O meydana ulaşınca iki arkadaşlarıyla karşılaştılar. Olayı onlara anlatıp kendileriyle arkadaşlarının yanına kadar gelmelerini söyleyince ikisi de onlara katıldı. Şimdi dört kişiydiler.

Dördü buluştuğu anda, dernekte de diğerleri ikişer ikişer dışarı çıkıyorlardı. Dernekten ilk çıkan ikili daha Ali ve Osman'a ulaşmadan tabancalarını çekip ateşlediler. İlk mermiyi alan Mustafa adındaki arkadaşları bacağından yara alarak "ana" deyip oturdu. Tehlikeyi gören Ali ve Osman onların üzerine hücum ettiler. Küfürler savurarak "yakalayın" diye bağırınca silahını ateşleyen kişi geriye dönüp kaçtı. O anda Ali ve Osman diğerine ulaşip tabancasını tuttular. Önce ikiye bir boğuşma başladı. Adamın eli tabancanın kabzasını kavradığından elinden çıkaramıyorlardı. Osman elini tetiğe koymuş tetiği çekiyor ama silah patlamıyordu. Tetiği zorlayanın, çekenin Osman olduğunu bilmeyen Ali ise parmağını tabanca horozuyla iğnesi arasına koymuş, tetiğin düşmesini engelliyordu. Sıkışan parmağı yaralanmış kan akıyordu.

Ne kadar zaman boğuştuklarını bilmiyorlardı. Dernekten çıkan her biri de gelip Osman'ın, Ali'nin kafasını, sırtını yumrukluyor, tekmiyorlardı. Kafaları şişmişti. Ama hiçbir şey düşünemiyor, acı duymuyorlardı. Tek düşünceleri adamın elindeki silahı alıp, onun silahıyla onu öldürmeye odaklanmıştı.

Boğuşma sırasında Ali ve Osman'ın üçüncü arkadaşları da onlara yardıma geldi. Adam tabancaya can havliyle öyle sarılmış ki, bırakmıyordu. Gelen arkadaşları kapalı bulunan bir fırının önündeki siyah parke taşlardan birini yerden kaldırarak adamın kafasına indirdi. Adamın elleri ve vücudu birden gevşeyip bir saman çuvalı gibi ortalarına yığıldı. Üçü de tam nefes alırlar diye düşünürken dışarıdan olayı seyreden vatandaşların, dükkancıların, "polis geldi, polis geliyor" seslerini duydular. Artık silah patlatma fırsatını bulamadılar. Yerdeki adamın kafasına birkaç tekme darbesini vurup ayrı ayrı yönlere kaçmaya başladılar. Tabanca Osman'ın elinde kalmıştı.

Ali, Osman'dan ayrılarak olayın olduğu yere yakın olan grubun bir evine gitti. Evde tanımadığı iki arkadaş vardı. Ama Ali onları tanımıyordu. Acele bir şekilde kanayan elini yıkayıp bağladı ve dışarı çıkmaya yeltendi. Evdeki arkadaşları;

-Dur, gitme. Şimdi polis olay yerine gelmiştir. Sonra birlikte çıkarız, deyip ısrar etmelerine rağmen Ali onları dinlemedi.

-Osman'a ne oldu? Onun hakkında bilgi almayınca kadar sabrederem, diyerek dışarı fırladı. Yine olay yerine yakın bir yerden arkadaşlarının sürekli oturdukları kahveye doğru yürüdü. Polis;

-Lan o... çocuğu, bu olayı neden yaptın? deyince Ali nasıl cevap vereceğini biraz düşünüp;

-Ne olayı polis bey? Ben herhangi bir olay bilmiyorum, diyerek cevap verdi. Cevap verdi ama, elindeki kan, Ali'nin içinde bulunduğu ruh hali ve heyecan onu ele veriyordu.

Polis dalga geçercesine inanmadığı bir yüz ifadesiyle pis pis gülümseyip;

-Git lan i.... bunu başkasına uydur. Deyip iki polis sert bir şekilde Ali'nin kollarını kırarcasına arkasına çekip kelepçelediler. Artık bir tutsaktı. Hızlı başlayıp hızlı ele geçmişti.

O yıllarda Türkiye'nin bazı illeri sıkı yönetim kanunuyla yönetiliyordu. Yine her ilde, her ilçede her gün sağ, sol kavgaları, solun kendi içindeki çatışmaları dur durak bilmiyordu. Bunun için olağan üstü durumların, olağan üstü mahkemeleri de kurulmuştu. Bunlar askeri mahkemelerdi. Ve her kolordunun bünyesinde, üyeleri tamamen askerlerden kurulu bir mahkeme kurulmuştu. Urfa'da 6. Kolordu'ya bağlanmıştı. Kolordunun merkezi Adana'ydı. O yılda tutuklanmış tüm sol gruplar Adana'da toplatılmıştı. Mahkemeleri, yargılamaları burada yapılacaktı.

Grubun önderlerinden olan Kemal Pir'de Urfa cezaevinden, Adana askeri cezaevine götürülmüştü. Ali bu cezaevine götürüldüğünde onu ilk soran Kemal oldu. Kemal kalın bir sele;

-Geçmiş olsun genç, deyince Ali sakin ve kendisinden emin bir sesle;

-Sağol, dedi. Kemal'in böyle kalın bir sesle sorması, Ali kendisini korkutmaya yönelik olduğunu değerlendirmişti içinden. Ama Kemal aynı ses tonuyla Ali'yi soru yağmuruna tutunca Ali, bu kalın sesin Kemal'in asıl sesinin doğallığı olduğunu anladı. Onlar konuşur, sohbet ederlerken başkalarının onunla konuşan kişiye "Kemal abi" demelerinden, Ali onun adının Kemal olduğunun "abi" kelimesi kullandıkları içinde bunun büyük bir kişi olabileceğini tahmin etti. Ama bu sadece bir tahmindir. Hafızasını biraz zorlayınca Kemal Pir isimli bir arkadaşlarının Urfa cezaevinde olduğunu hatırladı.

Kemal, onun durumunu öğrenince;

-Hiç korkma, seni fazla içerde tutamazlar, yakın bir sürede tahliye ederler, dedi. Ali;

-Ben korkmam. Sizlerden daha iyi de değilim ve bilinçli olarak bu yola baş koymuşum. Onun içinde polise tek bir kelimelik bir bilgi vermedim. Korksaydım polis işkencesi altında korkardım, dedi. Ali bunları net ve gururla söylüyordu. Onun cesareti göz bebeklerinden okunuyordu. Onun için Kemal konuştuğu sürece hep onun gözünün içine bakıyordu. İlk karşılaşmasında Ali'den hoşlanmıştı. Ali'de onun bu ilgilenmesinde hem çok etkilendi, hem çok hoşlandı. Daha da cesaret aldı.

Kemal, saatlerce Ali'yle sohbet etti. Kendi kendine "bu arkadaştan büyük bir militan çıkar" diyordu. Çünkü insanları tanıma konusunda çok zengin deneyim ve tecrübesi vardı.

Artık o günden sonra hemen her gün Ali'yle sohbet ediyor, diğer sol gruplarla tartışırken Ali'yi de tartışma toplantılarına götürüyordu. Ali, Kemal'in bu tartışmalarından çok şeyler öğreniyordu. Tartışmalar genellikle çok sert geçiyordu.

Bir gün yine Türk solundan bir grupla yaptıkları bir tartışma -tartışma Kürdistan'ın sömürge olup olmadığına tıkanıp- bunun üzerine grup tekme Tokat birbirine girdi. Kavgada en iyi rol oynayan Ali oldu. Kavgadan sonra Ali Kemal'in gözünde daha büyük değer kazandı.

Ali cezaevine girdiği ilk günlerde geceleri yatağa uzandığında annesini, kör babasını, yengesini düşünüyordu. En çok da Murat'ı özliyordu. Osman'ın durumundan da bir şey öğrenemediğinden merak ediyordu. Çeşitli hayaller kuruyordu. Ama gündüzleri bu düşüncelerinden tamamen kurtuluyordu.

Cezaevi askeri barakalardı. Bu barakaların her birinde yetmiş, seksen tutuklu kalıyordu. Hepsisi de siyasi davalardan tutuklu olanlardı. Tartışmaların sohbetlerin tümünün içerikleri siyasiydi. Ali istediği kişiyle konuşuyor, tartışıyor, günde üç-dört saatte grupların, kendi arkadaşlarının düzenlediği eğitime katılıyordu, onların grubundan yirmi, otuz civarından tutuklu vardı. Çoğu Siverek, Hilvan, Urfa ve Antep'tendi. Bunların hepsi onun için birer öğretmendi. Ama en büyük öğretmeni ise Kemal'di ve "ben dışarı çıkarsam Kemal gibi olmaya çalışacağım" diyordu kendi kendisine. Onun gibi ajitatör, onun gibi cesaretli, onun gibi eylemci, onun gibi militan...

Adana askeri cezaevinde bir aylık tutukluluk süresi dolduğundan mahkemeye çıkarıldı. Onu tutuklayacak, askeri mahkemede yargılayacak, en ufak bir delil, bir kanıt, bir şahit yoktu. Tek yakalanmıştı ve parmağı da başka bir yerde başka bir nedenle yaralanabilirdi. Bu mahkeme için yeterli bir delil olmadığından, mahkeme başkanı "samığın delil yetersizliğinden kovuşturulmasına yer olmadığından da Urfa'ya nakline karar verilmiştir" diyerek davasını Urfa Sulh Ceza Mahkemesine gönderildi. Kendisi de mahkemeden on beş gün sonra Urfa cezaevine gönderildi.

Kemal;

-Urfa'ya giderken bizi unutma ve tahliye olduğun zaman ziyaretimize gelmeyi ihmal etme, dedi.

Ali;

-Sizi nasıl unutturum ki, unutulacak arkadaşlar değilsiniz. Ziyarete mutlaka gelirim, dedi. Ali gitmeye bir yandan Kemal'den ayrılacağından dolayı üzülmüyor, bir yandan da Urfa'ya gittiğinde ailesini göreceğinden, Osman'dan haber alacağından, belki gider gitmez tahliye olacağından ötürü de sevinliyordu.

Urfa'ya geldikten bir ay sonra tahliye edildi. Ceza alacak bir suç işlememişti. Aslında tahliye değil, soruşturmayla yer olmadığına karar verilerek bırakılmıştı. Türk polisi, Türk adaletini yanıltmıştı. Esasen polis haklıydı, Ali olaya katılmıştı. Ama olayı doğrulatacak tek bir kelimeyi Ali'ni ağzından alamamışlardı. Onun içinde bırakmak zorunda kalmışlardı.

Ali'nin kaldığı bir ay boyunca anası Sarê, her hafta görüşmesine gidiyordu. Onun Urfa'da oluşu anası için, sanki evdeymiş gibi geliyordu. Sadece ona yaptığı özel yatağını kendisi sermiyordu. Yatağını cezaevine göndermişti. Her akşam Ali'nin sevdiği yemekleri yaparak götürüyordu. Bunu bir görev gibi yapıyordu. Onun diğer ihtiyaçlarını ise Osman karşılıyor, Sare ananın yoluyla ona gönderiyordu.

Osman ziyarete gidemiyordu. Gittiğinde Ali'nin ilişkileri açığa çıkabilirdi. Bu da onun tutukluluk süresini uzatırdı. Ama her gün öğle zamanında başka bir yolla Aliyle konuşuyordu. Fakat yüzünü göremiyordu. Her gün Osman, cezaevinin yarı açık bölümüne giderek oradaki duvarı yada sürekli kapalı bulunan aradaki demir kapıyı vuruyor, Ali'yi çağırıyor, duvarın arkasından birbirleriyle konuşuyorlardı. Bazen konuşmaları saatlerce sürerdi. Bazen de karşılıklı kısa talimatlar şeklinde olurdu.

Ali cezaevinden çıktığında Urfa'nın sıcak Temmuz'uydu. Onun çıkması Osman için büyük bir sevinç olmuştu. Tabi Ali içinde öyle yine birlikte olacaklar, çalışacaklar, eylemlere katılacaklardı. Birbirlerine müthiş bir güç verip, alıyorlardı. İkiisi birlikte olduklarında ne ölüm vardı ne de her hangi bir tehlike. Hepsi onlara vız geliyordu. Bazen tartışıyorlardı. Az zamanda çok iş yapacaksınız, diyorlardı. Bunun içinde gece, gündüz durmadan çalışıyorlardı. Her geçen gün etraflarında gençler çoğalıyordu. Daha fazla ev kapısını onlara açıyordu.

Urfa'da erkekler kardeşlerine güvenip karısını, kızını yalnız bırakmazken, Ali ve Osman o kadar bir dürüstlük ve güveni yaratmışlardı ki erkekler sabah erkenden işlerine giderken Ali, Osman evlerinde kalıyorlardı. Onlar hakkında mahalle de hiçbir gün tek kötü bir söz söyleyen görülmedi. Onları sevmeyenler, karşıtları olanla dahi.

Ali cezaevinde çıktıktan sonra daha da olgunlaşmıştı. Bilinçlenmişti. Olaylara nasıl yaklaşacağını daha iyi öğrenmişti. Bir gün Ali;

-Madem biz devrim yapacağız, Kürdistan'ı kuracağız o zaman neden bu gençlerin hepsini yanımıza almıyoruz? dedi. Osman;

-Söylediğin doğru. Devrim yapacağız, Kürdistan'ı kuracağız ama devrimin işçileri, hamalları çoktur fakat ustaları azdır. Şimdi işçiye değil, daha çok ustalara ihtiyaç vardır, dedi. Ali, o da doğru. O zaman bunların içinde usta olabileceklerini tespit edip çıkarmamız gerekmiyor mu? dedi. Osman;

-İşte, bunun için bu eğitim programını hazırladık. Yani ustaları bulmak, yetiştirmek için, diyerek kalemlerle bir sayfaya yazılmış eğitim programını Ali'ye uzattı.

Bundan sonra çok sayıda genci mahallenin dışında dağlık alanına her gün götürüp eğitmeye başladılar. Bunların içinde devrime katılacak olanlar çıkacaktı, katılmayan olursa da en azından hepsini tanımış olacaklardı. Polis onları kirli işlerinde, muhbirlikle kullanmak istese de başaramayacaktı. Buna bulaşmak isteyen olursa da herkes birbirini tanıdığından çabuk deşifre olacaklardı, açığa çıkacaklardı. Açığa çıkana ise etkisiz kılmak kolaydı. Doğal bir denetim mekanizması kuruluyordu böylece. Bu gençleri eğitirken, akşamları da güvendikleri ailelere gidip propaganda yapıyor, ailelerin sorunları varsa çözüyorlardı.

Bir zaman geldi ki artık mahalle de çocuk kavgalarından, kadın didişmelerinden, ya da basit herhangi bir nedenden kaynaklanan olaylar, kavgalar ortadan kalktı. En önemlisi de o yıl Urfa'da baş gösterilen tüp gaz, şeker, pirinç yokluğu karneyle elde ediliyordu. Halk büyük bir sıkıntı içindeydi. Ali ve Osman halka yardımcı olmak için belediyeye anlaşarak her aileye karne temin ediyor, bu sıkıntıların çekilmesinin önüne geçmeye çalışıyorlardı. Onlar olmasa bir karne alabilmek için rüşvet vermek zorunda kalıyorlardı. Mahalle halkında belediye memurlarına rüşvet verebilecek kişilerde azdı. Mahalle o kadar yoksuldu ki akşam yemeğini zor bela bulabiliyorlardı. Bu durum Ali ve Osman'ın saygınlığını, itibarını yükseltirken, polis ve belediye memurlarını ise rahatsız ediyordu. Nasıl olsa onların ekmekleriyle oynamış oluyorlardı. Artık olaylar karakola yansımıyordu. Rüşvet veren olmuyordu. Tüm işler talebelerce hal ediliyordu. Hem de daha adilane, her tarafın kabul edebileceği bir şekilde.

Grup gün geçtikçe çoğalıyor, genişliyordu. Böylelikle sorunlar da artıyordu. Çalışma ortamı büyüyordu. Ali çıktıktan sonra kısa bir sürede çalışmalara uyum sağlamış, aç bir insanın iştahıyla çalışmalara katılıyordu. Bazı eylemlerin içinde de yer almak istiyordu. Salt propaganda çalışmalarının heyecanı ona yetmiyordu.

30 Temmuz 1979 gününün akşamı bir arkadaşları mahallede onları arıyordu. Uğradığı her

tanıdığına Ali ve Osman'ı soruyordu. Akşam onları tesadüfen buldu. Gelen kişi;

-Arkadaşlar ikinizi Kamberiye mahallesindeki eve çağırıyorlar, dedi. Gelen kişi başka bir şey anlatmadı. Onlarda sormadı. Sormaları da uygun olmazdı. Onları ilgilendiren bir şey olsaydı kendisi söylerdi.

Akşama yapacak çok işleri vardı. Ama gelen haber ise onlar için bir emirdi. Ali;

-Ne olabilir? dedi Osman'a. Osman;

-Bilmem gittiğimizde öğreniriz, dedi. Onların kaygıları arkadaşlarının başına bir şeylerin gelmiş olmasındaydı. Çünkü hemen her gün okullarda, öğrenciler arasında kavgalar oluyordu. Haberi getiren kişi gitmişti. Onlarda verilen saatte randevu evinde olacaktı.

Eve girdiklerinde ev küçük bir oda ve salondan ibaretti. İçeri girdiklerinde boya kutuları badana fırçaları, küçük boya fırçaları gözlerine çarptı. İçeri de altı, yedi arkadaşları daha oturuyordu. İçlerinde bazılarını tanımıyorlardı. Ali ve Osman'dan sonra iki kişi daha geldi. Onların gelmesiyle, oturanlardan gür bıyıklı olan biri oturmuş pozisyonunu biraz düzelterip konuşmaya başladı. Konuşmasında partilerinin kurulduğunu, partinin adının Kürdistan İşçi Partisi olduğunu, kısaca PKK olduğunu, onun için bu akşam bütün şehirde partinin kuruluş ilanının yapılacağını, duvarlara isminin yazılacağını, yine bildiri dağıtılacağını belirtti. Tabi konuşması daha uzundu. Partinin ne zaman kurulduğunu, amacını, hedefini, bundan sonra nasıl çalışacaklarını....

Konuşması bittiğinde gece yarısına yaklaşıyordu. Grupların düzenlenmesi önceden yapılmıştı. Her grup beş kişiden oluşuyordu. Gruptan iki kişi yazı yazacak, biri bildirileri dağıtacak, iki kişi de grubun güvenliğini sağlıyordu. Osman ve Ali grubun güvenliğinden sorumluydular.

Yazılmaları Beykapısı semtinden Kamberiye, Hal pazarından Bamya Suyu semtine kadar yapacaklardı. Elden geldikçe çatışmaya girilmeyecek, zorunlu olursa da çatışılacaktı.

Her biri birer on dörtlü tabancayı beline takıp saat gece 23.00'da harekete geçtiler. Yazan kişi çok ustaca yazıyordu. Biji Partiye Karkeren Kürdistan, kahrolsun sömürgecilik vb. sloganlar.

Yazılama ve bildiri dağıtımları gece yarısından sonra, şafak sökmek üzereyken Bamya Suyu semtinde son buldu. Orada bulunan bir komün evine gidip boya malzemelerini bırakıp, biraz dinlendiler. Heyecan ve coşkuları yüzlerinde okunuyordu. Gruptan biri büyük bir sevinçle "sömürgeciler yarın neye uğradıklarını şaşıracağız. Partinin kuruluşu Kürtler için büyük bir müjde oldu. Belki yarın daha da büyük şeyler duymuş olacağız." dedi. Ali;

-Ben böyle hiç beklemiyordum. Kemal abi bazen anlatırken biz bir parti kurduğumuz da ilanını uçak kaçırarak dünyaya duyururuz, diyordu. dedi.

Öyle düşünceler arkadaşlar içinde tartışılıyordu ama, uçak kaçırma değil de kaçırma kadar yankı uyandıracak bir şeyler olacak, dedi Ali kendisini tutamayarak;

-Her tarafa partiyi ilan ettik, böyle imalı söyleyip bizi merakta bırakacağına, neler olacağını bize de söyle, dedi. Aynı kişi;

-Hayır doğru olmaz, parti bana böyle bir açıklama görevi vermemiştir. Hem ne olacaksa sabah hep birlikte öğreniriz, daha iyi olur dedi.

Artık geç olmuştu. Gün aydınlanmadan Ali ve Osman kendi mahallelerine ulaşmaları gerekiyordu.

Şehrin içine girmeden mahallelerinin kenarından gitmeye karar verdiler. Şehirde polis yazılama bittikten sonra harekete geçmişti. Hiçbir semtte silah sesi duyulmadığına göre herkes işini yapmış olmalıydı. Şafak sökerken mahallelerinin aşağısında bulunan ve şehrin tek bahçeleri olan bahçeler de yürüyorlardı. Bazen arkaların bakıyor, bazen de çitlerden atlayarak heyecanla yürüyorlardı. Gece arazide yürüme tecrübeleri olmadığından çoğu zaman tökezliyor, ya da çalılara takılıyorlardı. Ama durumlarından hiçbir şikayetleri yoktu. Görevlerini yapmış, hiç bir engelle de karşılaşmamışlardı.

Bir bahçeden geçip başka bir bahçeye girdiklerinde, yatmakta olan bir sürünün köpek saldırısıyla karşılaştılar. Köpek belli bir mesafeden kavlayarak arkalarına takılmıştı. Köpek havlaması üzerine çobanda uyanarak;

-Ulan kimsiniz? diye bağırdı. Ali;

-Biz yolcuyuz, yolumuzdan gidiyoruz, dedi. Çoban eline kalın bir sopa almış hızla onlara doğru gelmeye başladı.

-Durun ulan, siz hırsızsiniz, dedi.

-Git işine bak, seninle işimiz yok, dedi. Çoban onlara ulaştı. Elindeki sopayı sallıyordu. Ama yalnızdı. Otuz yaşlarında gösteriyordu. Karşısındakilerin sakal, bıyıkları olmadığından adam onları çocuk sanıyordu. Karanlıkta iyi seçilemiyorlardı. Ama yine de çoban onları öyle görüyordu. Ali;

-Git kardeşim, biz hırsız değiliz, belanı da bize bulaştırma, dedi tekrardan. Ama adam Nuh diyor, peygamber demiyor misali dediğinde direterek, yine elindeki sopayı yere vurup;

-Ulan sizin beyninizi dağıtırim, bela olsanız ne olur? dedi.

Zaman kaybı onların aleyhindeydi. Şafağın alaca karanlığı hızla yerini aydınlığa terk ediyordu. Ve tartışmayla çobanın ikna olacağı yoktu. Şanslarına bu çobanda Arap'tı. Zaten bahçelerin tümü Arapların'dı. Ali, Osman'la kısa bir süre göz göze geldi. Elini hızla beline götürüp çıkardığı tabancasını adamın kafasına dayadı;

-Hadi şimdi seni öldüreyim de gör, deyince çoban neye uğradığını şaşırıldı. Dili tutuldu. Dondu kaldı. Pis bir koku çıkararak bacaklarından ayakkabılarına su doldu. Dizleri üzerine çökerek zor duyulan bir sesle;

-Kurbanınız olayım, benim çocuklarım var, beni öldürmeyin, diyerek Ali'nin ayaklarına atlayıp öpmek istedi. Ali;

-Kalk ulan, benim ayağımı öpme, biz Apo'cuyuz, seni öldürmeyeceğiz ama bir daha böyle şeyler yapmayacaksın, deyince çoban;

-Vallahi abi, ben ettim siz etmeyin, kurbanın olayım. Valla benim nenem de Kürt'tür, diyerek yalvarıp yakarmaya başladı. Osman araya girip, biraz gönlünü almaya çalışarak ayrıldılar.

Mahalleye girdiklerinde önlerine ilk çıkan değişiklik duvarlara yazılan "Biji PKK" sloganı oldu. Ali "demek ki arkadaşlar burada da yazılama yapmışlar" dedi. Osman;

-Doğru, ama neden bizi oraya götürdüler ki? Biz burada yapardık, dedi.

Onların mahallesine başka arkadaşlar gelmiş, yazı yazmış ama onların bundan haberleri olmamıştı. Mahalle sakindi. O gün sanki herkes evine kapanmış, dışarı çıkmama kararı almıştı. Yada onlara öyle gelmişti. Caddeye yakın bir evin kapısını çalıp eve girdiler. Onları böyle sabah erkenden gören ev sahibi şaşkınlığını belli etmeden;

-Hoş geldiniz, dedi. Onları içeri alarak, karısı kahvaltı hazırlamaya başladı. Çok acıkmışlardı. Hiç uyumamış olmalarına rağmen sevinçten hiç uykuları yoktu.

Ali ev sahibinin herhangi bir şeyden haberi olup olmadığını öğrenmek için;

-Mahallede herhangi bir şey var mı? diye sordu. Ev sahibi;

-Herhangi bir şey yok ortalık sakindir, dedi. Ali;

-Biz mahallede dolaştık ama sabah olmasına rağmen hiç kimseye rastlamadık, dedi. Ev sahibi saatini ışığa tutup baktı ve;

Daha çok erkendir, daha sabah ezanı okunmamış ki? dediğinde Ali daha yeni zamanın farkına vardı ve;

-Doğru, daha ezan okunmamış, dedi.

Ev sahibi Ali ve Osman'ın durumunun normal olmadığını ve yorgun olduklarını biliyordu. Ama sorsa da doğru bir cevap alamayacağını bildiğinden hiçbir şey sormadı. O da grubun kurallarını, gizliliğini, bunun nedenini iyi biliyordu. Hatta çoğu zaman kendisi "sizin ne yaptığınızı hiç kimse bilmesin" diyerek öğüt veriyordu.

Kahvaltı erken geldi. Kahvaltı ederlerken Osman iki gazete parasını çıkarıp;

-Bize iki gazete al, Hürriyet ve Cumhuriyet olsun, dedi. Adam her ne kadar parayı almak istemediyse de ısrarları üzerine parayı aldı;

-Siz rahat edin, ben çarşıya gidip gazeteleri getiririm. Öğle vakti burada olurum, dedi. Osman;

-Bir de bizim mahalle de yazı yazılmış, çarşıya gittiğin de etrafına iyi bak, hele başka yerlerde de bu yazı var mı, yok mu? dedi. Osman bunu söyleyince, adam durumu biraz anlar gibi oldu. İkisi serili olan minderlerin üzerinde uzandıklarında adam ısrarla yatak sermek istedi. Ama onlar kabul etmeyerek uzandıkları yerde uyudular.

Ev sahibi öğle vakti döndüğünde Ali ve Osman uyanmış, onu bekliyorlardı. Adam bir sevinçle içeri girdi. Gülerek, elindeki gazeteleri sallayarak "APO'cular M. Celal Bucak"ı vurmuşlar. Tüm gazeteler

büyük manşet atmışlar” dedi. Ali;

“Demek ki o arkadaş bu olayı ima ediyordu” diye düşündü. Osman hızla adamın elindeki gazeteyi alıp okumaya başladı.

-Dün gece Urfa -Hilvan yolu üzerinde bulunan Kırbaşı köyü bir grup Apocu tarafından basılarak, Hacı Durrin’in evine misafirliğine gelmiş olan AP Urfa millet vekili M. Celal Bucak saldırıda ağır yaralı olarak kurtuldu” diye devam ediyordu. Ayrıca ölü ve yaralılar vardı ve devamla, ”olay yerinde bıraktıkları bildiri de Kürdistan İşçi Partisinin kuruluşunu ilan etmişler. Bundan sonra mücadelenin siyasi ve politik olarak yürütüleceğini, işbirlikçi-hain-çete reisi olan M. Celal Bucak ve feodallere karşı mücadelenin devam edeceğini belirtmişler”. Haber tam sayfaydı. Bildirinin içeriğini neredeyse tamamını vermişlerdi gazeteler.

Ali ve Osman parti kuruluşunu yazıyla, bildiriyle, sonra gruptaki arkadaşları bir ağayı vurma ile ilan etmişlerdi ama, parti nedir? Ne yapacak, onları nereye sürükleyecek, çok farkında değillerdi. Fakat M. Celal Bucak’ın vurulmasını büyük bir coşkuyla karşıladılar. Yörede herkes onun zulmünden şikayetçiydi. Onun zulmünden çok kişi üzerinde doğup büyüdüğü atalarından kalma toprağını, köyünü terk etmek zorunda kalmışlardı. Bu kadar zulüm yapan birinin vurulması, tüm yoksullar, güçsüzler tarafından sevinçle karşılanacaktı. APO’culara karşı sempati ise daha da artacaktı. Artık talebeler birer kurtarıcıydı. Halkın güçsüzlerin kurtarıcısıydı. Adalet dağıtıcısı, ışık arayıcısı olacaktı.

Ali o gece eve gitti. Gece geç vakitti gittiğinde. Yalnızdı. Osman başka evde kalmıştı. Annesi sevgiyle yatağını damda serdi. Ona hiç karışmıyordu annesine. Bir örgüt üyesi gibiydi. Hiçbir zaman Ali’ye neden eve gelmiyorsun” demiyordu. Yine öyle davrandı. Ali yatağına uzanınca anası iyi geceler dileyip aşağıya gitti.

Ali sırf üstü uzanarak, bu kısa yıllarda hızlı hızlı yaşadıklarını düşündü. Doğru yolda olduğunu biliyordu. Bu yola çok da bağlıydı. Orasını hiç düşünmedi. Polisin eline geçişini hatırladı. Gülümsedi. “Acemilik işte” dedi. Acemilikten insanın başına bazen istenmeyen şeyler geliyor nasıl olsa. Yaşam baştan sona insanın istediği biçimde yaşanmıyordu. Sonra düşünceleri cezaevine gitti. Orada odaklaştı. Kemal abisiyle katıldığı olayı tekrardan yaşıyor muşçasına canlandırdı kafasında.

Kemal’in ziyaretine gideceğine söz vermişti. İşte şimdi kendisi dışarıdaydı. Annesinin serdiği yataktaydı. “Ama Kemal şimdi ne yapıyor, kesin şimdi arkadaşlarla gece sohbeti yapıyor” dedi. Ziyaretine gidememeyi ayıpsadı. Ama nasıl gidebilirdi ki. Artık bir örgüte bağlı çalışıyordu. Gitmek için izin alması gerekiyordu. Kendi başına gidemezdi ya, hem gitse de onu ziyarete bırakmazlardı. “Onu ne kadar da özlemişim. O dışarı da olsaydı belki uçak kaçırırdı” dedi. Geceyi kurduğu hayallerle geçirdi. Yatakta ne sağa, ne sola hiç kıpırdamadı. Cansız gibiydi. Nasıl uykuya daldığını, ne zaman uyuduğunu bilmiyordu.

Sabah erkenden kalktığında Osman’ı görme istemini duydu. Bir boşluk hissediyordu. Sanki eksik kalmış bir şeyi varmış gibi. Ama ne olduğunu da bilmiyordu.

Osman ablasının evindeydi, Ali’yi görür görmez;

-Ali müjde, dedi. Ali gülümsedi, Osman’ın ne söyleyeceğini beklerken “ne olabilir” diye düşündü;

-Biliyor musun dün gece Kemal abiyi buraya, Urfa’ya getirmişler, dedi.

Ali bunu duyduğunda neredeyse bir çocuk sevinciyle Osman’a sarılmak istedi. Sarılmamak için zor tuttu kendini;

-Sağol Osman arkadaş böyle bir müjde verdiğin için. Bunun için ne diyeceğimi bilemiyorum. Dün gece ben de hep onu düşündüm. Biliyorsun ben ona borçluyum. Çıktığım da ziyaretine gidememiştim, ama o geldi. Onun buraya gelişi ne kadar da iyi oldu, dedi. Osman;

-Elbette iyi oldu. O daha önce buradayken bir kez beni çağırmış, ziyaretine gitmişim, hep ziyaretine gitmek istiyordum, ama deşifre olmayayım diye kabul etmiyordu. Gittiğim zamanda onun adına gitmedim, başka bir arkadaşın adına gitmişim, dedi. Ali;

-Seni ne için çağırmıştı o zaman? diye sordu.

Osman, Ali’nin böyle bir soru soracağını tahmin etmemişti. Bir an cevap verip vermemeyi düşündü ve;

- Kemal abi o zaman buradayken içeri de çok faşistte vardı. Namussuz bir gardiyan bunlara silah, bıçak vb. getiriyormuş. Arkadaşlar bu durumu anlayınca gidip gardiyanın kapısını çalıp, kapıya

çağırılmışlar, onu ölümle tehdit etmişler. Gardiyan da o tehdit eden arkadaşı bana benzetmiş, cezaevine acilen gelip Kemal abinin ayaklarına kapanmış, "kurbanın olayım, ne olur beni affet, ne isterseniz yaparım" demiş. Kemal abinin bir şeyden haberi olmadığı için gardiyana "kalk ayağa niçin af edeceğim seni, ne yapmışsın?" diye sorunca gardiyan başından geçen olayı anlatmış, işte o da bunun için beni çağırmıştı," dedi. Ali;

- Peki sana ne söyledi, gerçekten sen mi tehdit etmiştin? dedi. Osman;

-Ben ziyaretine geldiğimde birkaç arkadaşla birlikte görüşe geldi. Beni sorduktan sonra "Allahsız sen neden adamı o kadar kokutmuşsun" deyince bu kez şaşırma sırası bana geldi. Ne yaptıysam inandıramadım. "Adam seni iyi tanıyor" dedi. Ama kafanı yorma aslında iyi yapmışsın, şimdi git onunla konuş ve bize on adet bıçak getir. Bıçaklardan anlıyorsun. İyi olsunlar dedi ve görüşmemiz bu şekilde bitti, dedi. Ali;

- Bıçakları götürdünüz mü? Osman;

- On tane iyi bıçaklardan alıp götürdüm. Bir arkadaşla açık görüşerek ona bıçakları verdim, aynı gardiyanın denetiminde bıçaklar yerine ulaştı, dedi. Ali;

- Bu haftaki ziyaret gününde birlikte görüşüne gidelim, dedi. Osman;

-Arkadaşlara soralım uygun bulurlarsa gideriz, dedi.

Görüş günü geldiğinde gidemediler, parti görüşmeyi sakıncalı görmüştü. Ali buna çok üzüldü, ama yapacağı bir şey de yoktu. "Parti daha iyi düşünür" diye düşündü. Fakat konuşabilmek için bir imkan vardı, o da Osman'la konuştuğu yerden, aynı yöntemle konuşabilirlerdi. Duydukları kadarıyla Kemal de onuncu koğuşta idi. Onuncu koğuş blokların sonuydu. Duvarı yarı açık cezaevine bitişikti. Yarı açık cezaevine ise, istedikleri zaman ve saatte girebiliyorlardı. Yalnız gece saatleri hariç tabi. Gece belli bir saatten sonra giriş, çıkışlar yasaklanıyordu.

Öğle vakti, Kemal arkadaş için yemek, tatlı alarak gittiler. Yiyecekleri yarı açık cezaevindeki mahkumların aracılığıyla gönderirlerken, kendileri de Kemal'le planladıkları yöntemle konuştular. Kemal duvarın arkasında, Ali ve Osman'ın sesini tanıdığında, "yine yan yana gelmişsiniz ha. Ama bu kez çok dikkatli olun. Bir daha yakalanırsanız artık sizi bırakmazlar" dedi. Sadece birbirlerinin durumunu sordular. Örgütsel durumla ilgili hiç bir şey konuşmadılar.

Kemal'in tekrardan Urfa'ya getirilmelerine Osman kuşkuyla bakıyordu. Onu burada öldüreceklerinden kuşkulanıyordu. Yoksa ne diye önce Adana'ya götürüp, sonra tekrar aynı cezaevine geri getirsinler ki. "Ama olsun" diyordu. "Geçen sefer arkadaşlar geç davrandı, kaçırmadılar. Belki bu kez erken davranırlar" diye düşündü. Kısa konuşmalardan sonra kemal, "ben sizi çağırmayınca kadar gelmeyin" deyince, Ali;

-Burada konuşmanın bir sakıncası yoktur, diye cevap verdi. Kemal;

-Ben ne diyorsam öyle yapacaksınız, diyerek görüşmeyi bitirdi.

Hazırlıklar hızla sürüyordu. Önce Osman bir arkadaşıyla birlikte cezaevindeki bir kaç gardiyanı ziyaret ettiler. Giderken kedilerine karton kutular içinde baklava, Kemal Paşa tatlısı, filtreli sigara götürdüler. Gardiyanlar bu hediyeler karşısında gözleri açık kaldı. Ziyaret bahanesiyle cezaevinin bir çok yerini dolaştılar. Gardiyanlar tarafından çatıya halı atölyesine, marangoz atölyesine çıkarılıp gezdirildiler. Gardiyanlar farkında değillerdi, ama Osman ve arkadaşı cezaevi binasının zayıf noktasını bulmak istiyorlardı.

Osman'ın gardiyanların ziyaretine gitmesi gardiyanlar tarafından sevinçle karşılanmıştı. Gardiyanlar uzun süre çarşıda, yolda, mahallede Osman'a her rastladıkları yerde;

-Neden bir gün misafirliğe gelmiyorsun? diye sitem ediyorlardı. İşte şimdi Osman misafirleri olmuştu. Ve onun istediği yeri gezdiriyorlardı. Sanki cezaevi müfettişiydi Osman.

Yemeğe kalmaları için gardiyanlar çok ısrar ettiler, ama Osman;

-Sizi masrafa koymayayım, gösterdiğiniz konukseverlik herşeyi karşılamaya yeter de artar bile, diyerek ısrarlarını nazikçe red etti.

Kalkacakları sırada bir gardiyanı boş bir odaya çağırdı. Belinden 7.65 mm çapında bir Browning marka tabancayı çıkarıp gardiyanın cebine koydu. Gardiyan tabancayı ne yapacağını biliyordu ve çıkıp gittiler.

Hazırlıklar salt keşifle sınırlı değildi. Aynı günün akşamı Osman mahallede dolaşırken iki arkadaşı geldi. İkisini boş, kimsenin bulunmadığı bir sokağa götürerek, belinden iki tabancayla bir çantanın içine yerleştirdiği iki UZİ silahını onlara vererek;

-Bunları sağlam bir eve bırakın. Hepsi bir yerde kalsın, dedi ve silahları teslim ettiği gibi durmadan gitti. Silahlarla ne yapılacağını Ali ve Osman bilmiyorlardı. Onlar komiser İdi Amin'in öldürülmesine yönelik bir hazırlık olarak değerlendirdiler kendi aralarında.

İki gün sonrada iki yabancı arkadaşları onlara teslim ettiler.

-Bu arkadaşları iyi koruyun, yakalanmasınlar, dediler. Ama bunlar kimdi, neyin nesi neyin fesiydi? bilmiyorlardı. Buradan ne yapacaklardı, örgüt neden bütün bu sırları onlardan saklıyordu?

İkisi bu düşünce kaygıları yaşarken, bir gün biri gelip Ali'yle konuştu. Konuşan kişi Ali'ye;

-Sana söyleyeceklerimi iyi dinle. Bu çok önemli bir durumdur. Ayrıca çok yüce bir görevdir. Bu işi yaparken en ufak bir olumsuzluğa yer verilmeyecektir.

Adam konuşmayı uzattıkça uzatıyordu. Ama bir türlü sadede gelip söylemek istediğine gelmiyor, söylemiyordu. Bu kadar uzun konuşmadan Ali sıkılmaya başladı. Ne diyeceğini merak da ediyor, bir an önce söylemesini istiyordu. Ama adam bir teyp gibi konuşuyordu. O konuşurken Ali'nin kafasında bir çok soru işaretleri de gidip geliyordu. Bazen, "Ha ne söyleyeceğini anladım" diyeceği sırada adamın konuşması başka, onun hiç düşünmediği aklının ucundan bile olmayan yeni soru işaretleri yaratıyordu.

Ali, adamı tanı mıyordu. İlk defa görüyordu. Osman onu tanıdığına göre arkadaş olmalıydı. Ama neden Osman'la konuşmadı. Neden benimle konuşuyor diye düşünüyordu.

Konuşan kişi konuşmasına ara vermeden;

-Aslında bu işi Osman'la birlikte yapmanız daha iyi olurdu, ama onu mahallede herkes tanıdığı için onun katılmasını uygun görmedik. Yalnız başına olman daha güvenli olur.

Adam öyle bilmece gibi konuşuyordu ki, Ali meraktan çatlayacaktı. Neredeyse "yeter kardeşim ne söylemek isteyeceksen söyle" diyerek patlayacaktı.

Konuşan kişi "anladın mı?" diye sorunca Ali, uykudan uyanır gibi daldığı düşüncelerden sıyrılarak;

-Söylediklerini anladım, ama halen ne yapacağımı anlamadım, dedi.

-Anlatacağım, anlarsın ya da ne yapacağını öğrenmiş olursun. İşte sana anlattığı gibi bu iş parti için çok çok önemlidir. Ve ciddi bir iştir. Sen de bu işin önemine ve ciddiyetine göre yaklaşıp yerine getireceksin, diyerek konuştukça açıldı, açıldıkça konuştu. Ali yine sıkılmaya düşünceleri dağılmaya başladı. Merakı bir kat daha arttı. "Bu adam doğduğundan bu güne kadar öğrenmiş olduğu her şeyi bana anlatmak niyetinde. Ne kadar bilgili olduğunu göstermek mi istiyor ne? Kemal abi bile bu kadar konuşmuyordu, diye derin derin düşündü. İstemeyerek de olsa kolundaki saate baktı. Yaklaşık bir saatti konuşuyordu adam. Saate bakmakla konuşana "yeter" anlamında bir mesaj da vermiş oluyordu.

Konuşan adam da göz ucuyla Ali'yi izliyordu. Sıkıldığını o da anladı ve;

-Ali arkadaş, şimdi senin ne yapacağına gelelim. Sanırım çerçeveyi iyi anladın. Sen yarın saat tam on iki de Şair Abdi İlkokulunun yanındaki kahvenin karşısında duracaksın. Kemal, cezaevinden çıkacak, sen onu Eyyüp Peygamber camisine ulaştıracaksın. Ama dikkat etmen gereken şey on ikiden önce oralarda dikkat çekici bir şey yapmayacaksın. Senin yapacağın tüm şey bundan ibarettir, dedi. Ali, Kemal arkadaşın adını kaçışını duyduğunda, bir anda o sıkıntılı durumundan kurtuldu, sanki dünyalar onun oldu. Tarif edilemez duygular dünyasına girdi. Konuşan kişiyi alkışlaması, ona teşekkür etmesi gerektiğini düşünerek, o an ne yapacağını bilemedi. Ayıp olmasaydı sevinç gözyaşlarını dökecekti.

Konuşan kişi demek ki arkadaştı. Onun için kılı kırk yararcasına konuşuyordu. Bu görevi duyduğunda "sanki ilk başta söyleseydi olmaz mıydı? Meraktan, heyecandan ecel terini dökmeye başladım" dedi kendi içinde. O sırada arkadaş da kalkıp gitmişti.

Ali, Osman'ın yanına gittiğinde yüzü gülüyor, sevinçten içi içine sığmıyordu. Bir dakika yerinde oturamıyor, duramıyordu. Ama içindekini Osman'a söylemek istemesine rağmen söyleyemiyordu. Bu bir örgüt sırrıydı. Arkadaşlık başkadır, örgüt sırrı başkaydı. Osman'a söylese örgütün bir kuralını hem de en önemli bir kuralın ihlal etmiş olacaktı. Bu sırrı zor da olsa içinde saklamalıydı. Halbuki öyle yüksek bir sesle Kemal'in kaçacağını bağırarak istiyordu ki, ama anlatamıyordu bu istemini.

-Yarın, diyordu. Yarın saat on iki de. Yarın saat on iki nasıl gelecek? Elinde olsaydı hemen o

saniyede zamanı ilerletip on iki yapacaktı. Fakat bu zamandı. Kendine göre kanunları vardı. Ne kimse ilerletebiliyordu, ne de geriletebiliyor ya da durdurabiliyordu.

Tek çaresi vardı. Eyyüp Peygamber gibi sabretmekti. Zamanın gelmesini beklemektir.

Yolda Osman'la yürürken çeşitli sorular kafasında çatışyordu. “Ya yarına kadar bir şey olursa. Ya tüneli bulunsa. Ya tekrardan bu akşam başka yere nakledilse.” Bu düşüncelere kafası öyle takılmıştı ki, nasıl yürüdüğünü nereye gideceklerini yanında Osman'ın olduğunu unutmuştu. Birden Osman;

-Ali o arkadaş seninle konuştuktan sonra sana bir hal oldu, dedi.

Ali inkar etmeye çalıştıysa da gerçeğini saklayamayacağını biliyordu. “Yarın öğrenirsin” demekle yetindi. O geceyi hep düşüncelerle yatağında sağa sola dönmekle sabahı edebildi.

Sabah erkenden kalkıp tabancasını beline taktı. Osman'a;

-Benim işim var, diyerek dışarı çıktı. Görev yerine giderek çevreyi kontrol etti. Nereden camiye gidebileceğini keşfederek rahatladı. Ama saat on ikiye daha çok vardı. Gidip top oynayan mahalle çocuklarıyla top oynadı.

İşin diğer bir rastlantısı ise Osman'da öğleye doğru yarı cezaevinde olan Emin'in yanına gitti. Yemek, çay derken sohbetleri koyulaştı. Emin o arada zamanı unutmuştu. Birden aklına gelince saatine baktı. Osman saati tanıdı. Bu onun aldığı saatti. Kemal'e almıştı. Emin heyecanla;

-Osman çabuk buradan çık! deyince Osman meseleyi hemen anladı ve hızlı adımlarla merdivenleri inerek dışarı çıkıp mahalleye doğru yürüdü. Karşıda caddede Ali görünüyordu, ona doğru yöneldi. Bir ara arkasına baktığında yirmi metre uzağında, Kemal elinde çıplak tabancayla, arkasında da on kişiye yakın bir grupla tek sıra halinde arkasında geldiklerini gördü. Kemal'in üstü başı beyaz kirece boyanmıştı.

Osman Ali 'ye ulaştığında Ali;

-Osman, sen üst sokakta dur, ben hemen gelirim, deyince Osman, Ali'nin yanında durmadan bir üst sokağa gitti. Kemal, Ali'ye ulaştığında Ali şaşırmıştı. Bir an ne yapacağına karar veremedi. Kemal, Ali'nin bu durumunu gördü.

-Hadi Ali, ne duruyorsun? Bizi nereye götüreceksen koş, deyince Ali daha yeni kendisine gelerek camiye doğru koşmaya başladı. O bu kadar kişiyi beklemiyordu. Sadece Kemal abiyi bekliyordu.

Kaçış planını Kemal'in kendisi planlamıştı. Dışarıdan sadece silah ve delici şişler ona temin edilmişti. Çok dikkatlice planlamıştı. Yarı açık cezaeviyle aynı olan yemekhane duvarında elbise dolabının arkasında duvarı delmişti. Çıkacağı güne kadar da hiç kimsenin haberi olmamıştı. Son saatte kaçmak isteyenlere söylemişti. Kemal yarı açık cezaevinden dış kapıya doğru yönelirken, kapı da bir sandalyeye oturmuş olan gardiyan onu gördü. Birden bire Kemal elinde silahla yanına ulaşmıştı. Gardiyan kendisini öldüreceğini sandı.

-Kemal Kemal, dedi ve dili tutularak düşüp bayıldı. Tüm mahkumlar ise seyreliyordu.

Duvarın üzerindeki kulübede nöbetçi olan asker ise, G-3 silahını omzuna atmış, ısıklık çalarak ayağıyla da tempo tutarak nöbet saatinin bitmesini bekliyordu. Kemal ve grubu tam onun yanından mahalle evlerinin arasına girdi. O ise müziğine devam ediyordu.

Kemal, Ali'ye habire “koş” diyor, onu yönlendiriyordu. Koşma temposuyla Ali beş dakikada camiye ulaştı. Ulaştığında gözüne çarpan ilk şey, dört kapısı açık olan bir taksi ve ellerinde uzi olan iki genç oldu. Bekleyecek zamanları yoktu. Kemal'i taksiye koyup hareket ettiler. Diğer mahkumlar ise oralarda dağılıp izlerin kaybettirdiler. Kemal taksiye bindiğinde Ali'ye bağırarak;

-Alandan çabuk uzaklaş, kendine iyi bak, dedi.

Ali uçarcasına Osman'a ulaşmak istiyordu. Osman'a daha varmadan, “yarıldı, yarıldı” diye bağırarak Osman'a doğru koşuyordu. Gören onu çıldırmış, delirmiş biri sanırdı. Osman'a ulaştığında Osman;

-Ali ne oldu? Yarılan nedir? dedi. Ali coşkuyla Osman'ı kucaklayarak heyecanlı bir sesle;

-Sömürgeciliğin karnı yarıldı. Kemal abi onların elinden uçtu. Onların karnı yarıldı, dedi ve “burada durmayalım. Düşman mahalleyi sarabilir” dedi. Yürürlerken, “Bugün tarihi bir gün, bu günü yazmak, unutmamak gerekiyor. Bugün sömürgecilerin karnının yarıldığı gündür, dedi. Durmadan konuşmak istiyordu. İçindeki sevinci, coşkuyu dışarıya çıkartmak, Osman'la paylaşmak istiyordu.

-Sahi bugün ayın kaçındır? diye sordu. Osman takvimli saatine bakarak;

-Bugün ayın 12'si. 1979 yılının 12 Eylül günüdür, dedi.

Araya yarım saat gibi bir zaman geçmişti. Düşman da daha bir hareketlilik yoktu. Anlaşılan şaşırmışlardı. Gündüz saat 12.00'de onlara göre Kemal Pir gibi azılı bir terörist nasıl kaçabilirdi. Onurları bunu kaldırmıyordu. Daha sonra duyduğuna göre cezaevi dış emniyet amiri Merkez İl Jandarma Komutanlığına tekmil vermiş, komutan buna inanmamıştı.

Ali ve Osman mahallenin başka bir kısmına, şehir merkezine doğru olan kısmına gittiler. Çok acıkmışlardı. Bir eve gidip yemek yediler. Ailenin yemeği hazırды. Hemen yiyip çıktılar, sabırsızdılar. Ne olacaklarını merak ediyorlardı. Düşmanın hareketini izlemek için Osman;

-Kaleye çıkalım, dedi. Hızla yokuşu çıkarak kalenin üstüne ulaştılar. Tüm şehir, cezaevi ana yollar ayaklarının altındaydı burada.

Tugaydan kalkan bir helikopter cezaevi üzerinden Akçakale yolunu takip etti. Sonra dağlık alanın üzerinde bir tur attı. Cezaevine askeri ve polis arabaları dolmuştu. Bir polis arabası onların yemek yedikleri eve baskın düzenledi. Anlaşılan bazıları onları ihbar etmişti. Kalede güvenlikliydi. Buraya gelmek kimsenin aklına gelmezdi. Aramaların sonuçsuz kalacağını biliyorlardı. Oturup hem şehri seyrettiler, hem de sohbete girdiler. Altlarında Aynızeliha ve Balıklı göl görünüyordu. Bir grup turist balıklara yem atıyordu. Şehir halkı her şeyden habersiz erzak taşıyan karıncalar gibi caddelerde aşağı yukarı gidip geliyorlardı.

Osman;

-Ali sen bu kalenin Aynızeliha'nın hikayesini biliyor musun? dedi. Ali;

-Bazı kulaktan duyma şeyler biliyorum, ama bunların ne kadar doğru ne kadar yanlış bilmiyorum, deyince, Osman hikayeyi anlatmaya başladı.

- Bu hikaye halk arasında şöyle anlatılır; burada Nemrut adında bir kral varmış. Tanrı kraldır. Tanrı kralların geleceğini, neler yaşayacaklarını kahinler tarafından bilinir ve kendisine söylenir. Bir gün kahinleri, "bu yıl doğan tüm erkek çocukları öldürmen gerekiyor. Bu çocukların içinden biri büyüyünce krallığına karşı çıkacak" derler. Nemrut da emir verir, o yıl doğan tüm erkek çocuklar öldürülür. Biri hariç. O da Kabile tanrılarının heykelini yapan kişinin oğludur. Çocuğu doğduğunda götürüp küçük bir mağaraya bırakır, dedi Osman, eliyle işaret ederek;

-Bak mağara oradadır. Altımızdaki kubbeli yer. Orada mağaranın içinde bir su var. Berrak bir su, dibinde iğneyi bile gözle görebiliyorsun. Bu suyun özelliği ne yükseliyor, ne de aşağı iniyor. Yaz, kış, bahar sürekli aynı seviyededir, dediğinde, Ali;

-Mağarayı öyle bir anlattın ki, benim de göresim geldi, diye araya girdi. Osman;

-Dur, daha bitmedi, bu mağaranın bir özelliği daha var. O da dileğin neyse içinde tutuyorsun ve yerine gelmesi içinde o berrak suyun içine demir para atıyorsun. Biz çocukken ara sıra bizi okutan hocadan kaçarak bu mağaraya gelir, burada biriken paraları alırdık. Tabi büyüüp günah işlediğimi anladığımda ise, çocukluk günahımı affettirmek için her gün cami önlerindeki bir-iki dilenciye para verirdim. Bunu günlük bir ibadet haline getirmiştım. Ali;

-Gerçekten çok ilginç. Yani sen Kuran'da okumuşsun değil mi? diye sordu. Osman;

-Ben guruba -ki şimdi parti oldu- katılmadan önce dini bütün bir müslümandım, dedi tekrar hikayeyi anlatmaya başladı." İşte sana anlattığım bu mağaraya her gün bir ceylan gelip çocuğa süt verdi. Bu kayanın altında büyüdüğü ve kendisine kimse bir ad vermediği için, halk tarafından Berhim olarak adlandırıldı. Biliyorsun biz de büyük kayalara "him" deniliyor. Sonraki halklarda kendi dillerine uygulayarak İbrahim dediler. Araplar İbrahim, İbranilerde Abraham dediler. Ama doğru olan ismi Berhim Türkçe'de kayanın önünde olan anlamındadır.

Hikaye bu ya, gel zaman, git zaman Berhim büyür. Büyüdüğünde bakar ki her kabilenin bir tanrısı ve bu tanrıların büyüklük sırasına göre birer heykeli vardır. En büyük tanrı, tüm tanrılara başkanlık eden de Nemrut'tur. İbrahim tüm tanrıları bir tanrıda birleştirmeyi, tek bir tanrıyı yaratmayı düşünür ve var olan tanrılara karşı propaganda yapmaya başlar. Tıpkı şimdi partimizin de yaptığı gibi.

-Tabi Nemrut bunu kendisi için tehlikeli bulur. Cezalandırılması gereken biri olarak görür.

O dönemde erkek çocuklar yılın belirli bir günün de tanrılara kurban edilirlermiş. Bir kurban törenine tüm halk çağırılır, tören yapılır. Dağılırken var olan heykellerin önünde saygılarını sunmaları gerekiyor. Heykellerin yanına geldiğinde -tören alayı- bir de ne görsünler tüm heykeller putlar kırılmıştır.

Baltada en büyük putun boynunda asılıymış.

“Bunu yapsa yapsa İbrahim yapmış olabilir, tanrılarımıza düşman olan odur. Onun dışında kimse yoktur” denilerek emir verilip İbrahim yakalanarak putların yanına getirilir ve “sen neden tanrılarımızın putlarını kırdın” diye sorarlar. İbrahim ise sakin, kendinden emin bir şekilde “ben kırmadım, eğer bana inanmıyorsanız- büyük putu göstererek- ona sorun. O kimin putları kırdığını görmüştür, ya da o kendisi kırmıştır. Bakın balta da onun boynunda asılı duruyor, diyerek cevap verir. Sorgucu; “ama o bir taştır, ne görür, ne duyar, nede kırabilir” dedi. İbrahim “madem görmüyor, duymuyor, kırmıyor o zaman nasıl tanrı olabilir, o kadar alemleri yönetebilir?” deyince kıyamet kopar. Bu adam dinimize karşı geliyor, dinimize saldırıyor diyerek yakılmak suretiyle cezalandırılır. Ancak ateş böyle bir hastalığı temizleyebilir.

Yakılması için kişi başına bir odunun getirilmesi emri verilir. Çocukların yerine, babaları, yaşlıların yerine akrabaları odun getirecektir, denir.

Osman bu arada aşağılarında bulunan en az iki yüz metre aşağıda bulunan Aynzeliha gölünü göstererek;

-İşte tam gölün bulunduğu yerden kalenin üzerindeki mancınıkların seviyesine kadar odun doldurulur. İbrahim bu minara yüksekliğinde olan mancınıklar arasında salıncağa yerleştirilir. Salıncağa ipinin her bir ucu bir mancınığa bağlanır. Ateş gürleşince salıncak sallanarak İbrahim ateşe atılır. Ateşe atıldığında İbrahim’in tanrısı tarafından alevler su, tam yanmamış odunlar ise balık olur. İşte o göldeki balıkların kutsallığı da bu hikayeden geliyor.

Bir de İbrahim’in sevgilisi Zeliha vardır. Zeliha Nemrut’un kızıdır. Ve İbrahim’i seviyor, onun tanrısını kabul etmiştir. İbrahim’in ateşe atıldığı yere gidip ağlıyor, onun gözyaşları da göl oluyor.

İşte bu tarafta olan göl de Aynzelina gölüdür. “Ayn” Arapça da “göz” dür. Yani Zeliha’nın gözü anlamında Aynzeliha oluyor dedi. Ve İbrahim kurtulduktan sonra kabilesiyle birlikte on iki kabileyi daha ikna ederek Kenan duvarına doğru göç etmeye başlıyor. Tıpkı şimdi bizim Apomuzun, Kemal abimizin de yaptığı gibi, Çağdaş Nemrutların, zalimlerin eline düşmemek için Kenan’a doğru yola çıktıkları gibi. Hikayenin bir biçimi bu kadardır Ali, dedi Osman. Ali;

-Valla çok hoşuma gitti. Derslerle dolu bir hikaye, dedi Osman.

-İstersen diğer biçimini de sana kısa anlatayım, deyince Ali;

-Anlatsaydın iyi olurdu, halk arasında propaganda yapmak için de iyi bir hikayedir. Halk bu tür hikayelerden çok etkileniyor, dedi. Osman

-Nemrut tanrı kraldır. İbrahim de Edessa’da bu günkü Urfa’nın o dönemdeki ismidir, Nemrut’tan sonra gelen büyük kabile reisidir. İbrahim iktidara sahip olmak için tek tanrılığa ihtiyaç duyar, onu savunur. Tanrı kralların son dönemleridir. Nemrut’ta İbrahim’in düşüncesini, tek tanrılığı kabul ediyor, inanıyor da ama o bir birey değildir. Sistemdir. Sistemin yıkılışına ancak yeni bir sistemle cevap verilir. Eski sistemi yıkıp yeni sistemin ideolojisini yaratmak gerekiyor. O dönemde ideolojiler efsanelerdir, ya da halka mucizeler göstermek gerekiyor.

Bunun için Nemrut ve İbrahim anlaşıyorlar. Nemrut “biz büyük bir ateş yakıp seni içine atacagız, ama ateşin arkasında büyük bir ipek harmanı oluşturup, seni ateşin içine değil de ipek harmanın içine düşüreceğiz, sen de kalkıp ortadan kaybolursun. Halkın gözünde cezalandırılmış olursun ama başka bir yerde göreceksin, o zaman halk, ölmediğin için halk sana daha çok inanacak, kutsal sayacaktır seni, der ve yukarı da anlattığım biçimiyle olayı gerçekleştirirler.

Burada diğer ayrı bir nokta ise Zeliha’nın durumudur. Ateş gürleşmiş, alevleri göğe yükseliyor, kimse İbrahim’in salıncağına yaklaşmıyor. Bunu gören Zeliha aşkına dayanamayarak, İbrahim’in yerine kendisini kudurmuşçasına yükselen alevlerin içine atarak yanıyor. Bundan da, o dönemdeki kadının aşkına olan bağlılığını, bu uğurda kendisini nasıl ateşlere atıp kül ettiğini anlaşıyor, dedi.

Ali, Zeliha’nın bu bağlılığını duyduğunda hemen Zeynep’i hatırladı. Yüreği acıyla burkuldu. “Acaba Zeynep’te böyle bağlı olacak mı?” diye düşündü. Zeynep’in evine doğru bakmaya başladı. Zeynep’in evi kalenin karşısındaki yamaçtaydı. Oturdıkları yerden iyi görülüyordu. Ama güneş Nemrutların arkasına evrildiğinde eve gölge basmıştı. Evde bir hareket görülüyordu. Uzaktan da olsa Zeynep’in görüleceği bir hareketi Ali’ye yetecekti. O mutlu gününe bir kat mutluluk daha katacaktı.

Ali’nin bu durumu Osman’ın gözünden kaçmadı. Ali’nin durumunu biliyordu. Ali’ye takılmak için;

-Ne o Ali, oralarda ne görüyorsun ki o kadar dalıp gitmişsin? dedi.

Ali böyle bir soru beklemediğinden yüzü kızardı. Utana, sıkıla;

-Hiç, hiç, bir şey yok, Kemal abinin durumunu düşünüyordum, dedi.

Zeynep üç yıl önce köyden Urfa'ya göç etmiş bir ailenin ikinci kızıydı. Ali'den bir-iki yaş küçüktü. Üç yıldan beri şehre geldiği halde şehri görmediği gibi, şehirlilerin özelliklerini de almamıştı. Halen milli kıyafeti olan şeyhanice giyinir, köydeki adetler gibi misafirler karşılardı. Ablası evlenmiş olduğundan ev işlerinin büyük kısmını kendisi yapardı. Büyük bir kadın olgunluğuyla davranırdı. Gülümsediğinde sağ yanağında bulunan gamzesi çok güzel bir güzellik katardı. yüzüne. O kadar siyah gür saçları vardı ki, dört örgü biçiminde örerdı.

Ali'yle çok az görüşebiliyorlardı. Sevgileri daha çok yürekte yüreğe geçen, bir bakış bir tebessümle birbirine anlatabiliyorlardı. Sözlerle değil, saf, temiz ve duygulu bir sevgiydi onlarınki. Ali bir keresinde “devrimden sonra evleniriz” demişti kendisine. Devrimin ise ne zaman gerçekleşeceği belli değildi. İfade bu hayalle yaşıyorlar, yaşamdan coşku ve heyecanı buluyorlardı.

Güneş dağların arkasında kaybolunca Ali ve Osman kaleden indiler. Ayrı ayrı mahalleye gitmeleri gerekiyordu. İkisinin birlikte yakalanmaları iyi olmazdı. Osman;

-Ali biz ayrı mahallelere gideceğiz, ama kendine iyi bak, işin olmadığı sürece birkaç gün mahalleye gelme, dedi. Ali;

-Öyle yapacağım mahalledeki herkes beni gördü. Dikkat edeceğim, dedi.

Zorunlu olarak ayrılmaları gerekiyordu, ama bir türlü ayrılmakta istemiyorlardı. Sanki yüreklerinde “bir daha artık görüşemeyeceğiz” diyen bir his, bir ses vardı. Ama ikisi de bu hissi birbirlerine açıklamıyorlardı. Bir devrimcinin yaşam garantisinin olmadığını, bir saat sonra ne olacağını kestiremezlerdi.

Uzun süre kale boynu denilen mahallenin sokaklarında dolaştılar. Bu eski bir mahalleydi. Tüm evleri tarihi evlerdi. Sokakları siyah parke taşlarıyla döşenmişti. Sakin bir mahalle olduğundan poliste bu mahalleye fazla uğramıyordu. Polis olsa bile bir dar, zikzaklı sokakları vardı. Çabuk izini kaybedebiliyorlardı. Sabaha kadar sokakta kalamazlardı. Acıkmışlardı ayrıca, gece yarısından sonra kimin kapısına gidip çalacaklardı. Daha aileler uyanıkken bir aileye gitmeleri gerekiyordu. Üç gün sonra buluşmak üzere vedalaştılar. Her biri bir mahalleye doğru yol aldılar.

Ali o gece geç saatlerde topçu meydanındaki örgüt evine gitti. İçinde bir burukluk, ruhunda bir sıkıntıyı yaşıyordu. Osman'dan ayrı kalmanın sıkıntısıydı. Gittiği evde de arkadaşlar vardı, ama Osman'ın ona, onun Osman'a gösterdiği yaklaşımı, ilişkiyi göremiyordu. Aslında orada olan kişiler sıcaklardı. İlgilidiler, ama Ali için Osman başkaydı. Birlikte çok kalmış oldukları için bir alışkanlık olmuştu. Üç gün boyunca o evden dışarı çıkmadan kaldı. Ara sıra eve yakın olan bir kahveye gidiyor, Osman'ı göreceğini umuyordu ama, Osman da ortalıkta görünmüyordu. Kendi kendine “en iyisi üç günü bekleyip sonra mahalleye gider görürüm” diyordu.

Üçüncü günün sonunda mahalleye gitti. Mahalle sakini ve sessiz görünüyordu. Onun gözünde, onu görenler “Ali, kaç gündür görünmüyorsunuz, sizleri özledik. Özellikle çocuklar her gün sizleri soruyor” diyorlardı. Çocuklarla çok iyi anlaşıyordu Ali. Onun gittiği her sokakta önüne çıkıyorlar, elinden tutup “Ali abi bize gel” diyerek her biri kendi tarafına çekiyorlardı. APO'cuların Bucaklara, Süleymanlara karşı savaşımını çocuklara o kadar iyi anlatıyordu ki, sonra da çocuklar yaptıkları kamıştan silahlarla kendi aralarında APO'cu ve Bucaklar diye iki gruba ayrılıp, karşılıklı mevzilenerek savaş oyunlarını geliştirmişlerdi. Tabi o kadar ustaca savaşı kurgulayıp oynuyorlardı ki gerçek bir mevzi savaşı sahnesi ortaya çıkıyordu. Ve her çatışmanın sonucunda da kazanan taraf APO'cular oluyordu. Ama kayıp vermiyor da değillerdi. Kayıplarına rağmen kazanıyorlardı APO'cular. Bazen çatışmaları yarım gün sürüyordu.

Mahallede nereyi aradıysa, kime sorduysa Osman'ın izini bulamadı. En ufak bir haber alamadı. Şehir merkezinde bulunan, arkadaşlarının sürekli oturdukları kahvehaneye gitti. Sordu, soruşturdu. Osman yoktu. Sanki yer yarıldı içine girmişti.

Ali bu arayışı içindeyken, bir örgüt sorumlusu tarafından çağrıldı.

“Ali arkadaş” dedi örgüt sorumlusu ve konuşmasına devamla “sen artık burada deşifre olmuşsun,

tüm polisler seni tanıyor, bunun için seni Hilvan'a gönderiyoruz“ dedi net ve kesin konuşuyordu. Onun için Ali bir şey söylemedi. Bir anlamda da sevindi. Asıl doğup büyüdüğü yere şimdi bir militan olarak gidiyordu. “Osman’ı sormak istiyordu, ama belki iyi olmazdı.” Bakarsın o da oraya gönderilmiştir” dedi kendi içinden. Tabi hüznlenmedi değil. Önce Osman’ı kaybetti, şimdi ise anasından ve Zeynep’ten uzaklaşacaktı. Ama gitmeden, ikisiyle de vedalaşmaya gidecekti.

O düşüncelere dalmışken, örgüt sorumlusu da cebinden defter ve kalemini çıkarmış, bir not yazıyordu. Yazımı bittikten sonra notu küçük katladı, üzerine bir işaret koydu. Ve para bandıyla iyice bantlayıp, Ali’ye verdi.

-Sen Hilvan’a gittiğinde bunu arkadaşlara verirsin, dedi. Ali;

-Arkadaşları nasıl göreceğim diye sorunca sorumlu;

-Karacurun mahallesine gidip, kime sorarsan, sana gösterirler, dedi.

Sorumlu Karacurun mahallesi dediğinde Ali sevindi. Onun eski mahallesiydi. Bir çok arkadaşı orda vardı. Tekrardan onları görmek onun için bulunmaz bir durumdu. “Şimdi onlar da belki APO’cu olmuştur” dedi içinden. Sorumlu;

-Bugün hazırlığını yap yarın sabah git ama dikkat et yakalanmayasın, dedi. Ali;

-Tamam, dikkat ederim diyerek notunu cebine koyup kahveden ayrıldı.

Akşam alaca karanlığında arabadan indi. İlçenin elektrikleri yanıyordu. Dükkancılar darabalarını indirip, yavaş yavaş evlerine gidiyorlardı. Geceler fazla alış veriş olmuyordu nasıl olsa. Ali etrafına baktı. Tanıdık kimseyi bulamadı. Karacurun’a doğru yürüdü. Tanıdığı kimse olur muydu? Yanlarına gideceği arkadaşlar onu nasıl karşılayacaklardı. Birden cebindeki notu hatırladı. Bu not onun için bir kimlik kartıydı. Not kaybolmuşsa, kendisini nasıl tanıtacaktı? Nasıl inandıracaktı? Notu cebindeydi. Buna sevindi.

Şehir merkezinden Karacuruna girdiği ilk sokakta bir kişi karanlıkta “kim o? diye sert bir sesle bağırdı. Ali irkildi. “Bu da ne?” diyerek kafasından geçirdi. Ama ne cevap verecekti. Duraksamadan;

-Benim. Urfa’dan geliyorum Remo’nun evine gitmek istiyorum, dediğinde karanlıkta olanlar da yanlarına yetmişlerdi. İki kişiydiler. Birer kleşnikof tüfek ellerindeydi. Ali elbiselerine, simalarına dikkatlice baktı. Karanlıkta seçebildiği kadarıyla bunlar polis değillerdi. “Olsa olsa arkadaşlırlar” dedi. Ama sonra aniden bir şey daha aklına geldi. “Bunlar Süleymanlar olsa ne yapacaktı?” Bu düşüncesiyle ürperdi. Vücuduna bir sıcaklık geldi. Adamların hareketlerinde kötülük yapacak tipler olmadığını gördü.

Silahlı olanlardan biri;

-Sen Remo’yu nereden tanıyorsun? dedi. Ali;

-Bizim komşuydu. İki yıl önce bizim evimiz de buradaydı. Yine aynı kişi;

-Demek Süleymanlarla çatışma başladığında buradan kaçtınız? dediğinde Ali sinirlendi, fakat belli etmemeye çalışarak;

-Hayır, öyle değil Süleymanlarla çatışmalar başlamadan çok önce buradan gitmiştik, dedi.

-Tamam, seni Remo’nun evine götüreceğiz, ama Remo seni tanımazsa tutuklarız seni, dedi. Ali;

-Remo tanımazsa tutuklayın, diyerek kısa kesti konuşmasını karanlıktan çıkan bu iki kişi nöbetçiydiler. Mahallenin nöbetini APO’cular tutuyordu. Bütün girip çıkanları onlar denetliyordu. Nöbetçilerde biri Ali’ye “gidelim” dedi. Ali önde nöbetçi bir-iki metre geride yürüyordu. Çok dikkatliydi nöbetçi.

Remo Ali’yi karşısında görünce sevinçten gözlerine inanamadı;

-Ali sen buralara, yine özlediğin yere geldin. Ne kadar sevindiğimi anlatamam. Hele anam görse sevinçten ağlar mutlaka, deyip içeri girdiler. Remo;

-Bir zamanlar sen bize anlatıyordun, biz anlamıyorduk. İşte şimdi içinde yapıyoruz. Vallahi dünyada bu talebeler gibi kimse yoktur. Şimdi hepimizin rahatı yerinde. Ne ağa baskısı var ne de jandarma korkusu, dedi.

Durmak bilmiyordu Remo. Bir teyp kaseti gibi konuşuyordu. Önceleri iki kelimeyi yan yana getirip konuşmasını bilmeyen Remo, şimdi sömürgecilikten, devrimlerden, devrimcilerden bahsediyordu. Devrimlerden bahsederken öyle bir anlatıyordu ki, sanki kendisi o devrimlerin içinde yer almış biriydi.

Konuşuyor, gülüyor, eski bilinçsizliğinden, acemiliğinden bahsediyor, Ali’yle şakalaşıyordu;

-Biliyor musun Ali artık bende talebeyim. Bir annem var, diğer kardeşlerimde biraz büyüdüler, onlar kendi kendilerini idare ederler, dedi Ali;

-Remo talebe olduğuna sevindim, ama unutma sadece halktan bizi tanımayanlar bize talebe diyorlar. Biz APO'cuyuz, PKK'liyiz dediğinde Remo;

-Doğru söylüyorsun, ama ben hep öyle bildiğim için, yine aynı isim kullanıyorum, dedi. Ali;

-Sohbet edecek daha çok zamanımız olacak, önce buranın sorumlusunu görmem gerekiyor, dedi.

Remo;

-Sen yemeğini ye, çayını iç. Ben gider bakarım, buradaysa gelir birlikte yanına gideriz, dedi. Ali;

-Şimdi birlikte gidelim. Niye gidip bir daha gelesin? Remo;

-Yok sen yemeğini ye, ben gider gelirim, deyince, Ali fazla ısrar etmedi. Ama;

-Buranın sorumlusu kimdir? diye sordu.

Remo biraz durdu. İsmi söylemekte bir sakınca var mı, yok mu? diye düşündü. Çünkü kıvrıcık onlarla yaptığı bir toplantıda, “devrimciler sır vermezler, sırlarını saklarlar. Ser verip sır vermez, diye bir sözleri vardır” demişti. Ama Ali onun en yakın arkadaşıydı, ona söylese ne çıkardı.

-Buranın sorumlusu Kıvrıcık'tır, dedi. Ali böyle bir ismi tanıımıyordu.

Remo tabancasını beline takıp hızla çıktı. Kıvrıcığı bulup durumu anlatınca, bir randevu saati alıp geri geldi. Geldiğinde güvenlikten sorumlu olan arkadaşta gelmişti.

-Remo senin nöbetin var, dedi. Remo;

-Valla siz bana bir tas pekmez bulup içmezsen nöbete gitmem. Hem benim uzaktan gelmiş misafirin de var, dedi.

Güvenlik sorumlusu Ali orada yabancı olduğundan Remo'yla fazla tartışmak istemedi.

-Misafirin yanında ben kalırım, bizim eve git pekmezini iç, nöbete git, deyince, Remo;

-Ali arkadaşı Kıvrıcık'ın yanına götürmem gerekir, dedi.

Pekmez bulduğuna sevinmişti. Her akşam bir tas pekmez içmeden nöbete gitmezdi Remo. Herkes onun bu pekmez bağımlılığını bildiği için her akşam Remo'nun pekmez meselesi tartışılır, şakalara konu olurdu.

Ali içeri girdiğinde odada beş-altı kişi oturuyordu. Silahları da duvara dayatılmıştı. Önce gözleri silahlara kaydı. Sonra hepsiyle tokalaşarak oturdu. Gözleriyle “Kıvrıcık hangisidir” diye araştırdı. Tam karşısında kıvrıcık saçlı, siyah, kupkuru, bir deri bir kemik gibi olan, boynunda siyah-beyaz bir kefiye olan biri oturuyordu. Ali kendi içinden, “Kıvrıcık dedikleri bu olsa gerek” diye geçirdi. Notunu avucuna koymuştu. İstediklerinde çıkarıp verecekti. Bir an bir sessizlikten sonra Kıvrıcık,

-Yeni gelen arkadaş sen misin? diye sordu.

Ali doğru tahmin etmişti. Konuşan aynı kişiydi. Ali;

-Benim, dedi. Kıvrıcık;

-Notun var mı? diye sorunca, Ali avucundaki notu ona uzattı. Kıvrıcık okuduktan sonra gülmeye başladı.

-Senin daha sakalın, bıyıkların yok. Sen askeri kanatta yapabilecek misin? dediğinde, Ali'nin çok zoruna gitti. Kendisine öyle güveniyordu ki böyle bir soruyu, gülüşü kendisi için bir hakaret olarak bir alay etme olarak gördü. Sinirli bir şekilde;

-Yok yok ben zorlanmam, dedi.

Kıvrıcık şakacı, alaycı biriydi. Kentliydi. Gözleri oynuyordu. Ali'yle epey dalga geçti. Şaka yaptı, ama Ali bunların hepsini zor da gelse içine sindiriyordu, sineye çekiyordu, yeter ki onu askeri kanada versinlerdi. “O zaman ben sana gösteririm yapıp yapamayacağımı” diyordu kendi içinden. Askeri kanata vermeselerdi hayal kırıklığına uğrayacaktı. Hatta yaklaşımlar böyle olursa geri dönmeyi önerecekti.

Doğduğu, çocukluk anılarının geçtiği yere gelmek ne kadar da hoşuna gitmişti. Bir sıcaklık beklerken, neredeyse hayal kırıklığına uğrayacaktı. Bu partiye bu kadar bağlı olmasaydı, belki çekip giderdi. “Zorlanacakmışım. Benim onlardan eksik olan yanlarım nedir? Sakal ve bıyıklarımın olmayışı mı? Bu adam benimle kafa buluyor sadece” diyordu. Ama kafasından geçen bu düşünceleri karşısındakine açıkça söyleyemiyordu. Tam hayal ettiği bir işe girecekken bozulabilirdi konuşursa. Onun için hep sessiz kalmayı ve en son Kıvrıcığın ne diyeceğini beklemeyi.

Kıvırcık da Ali'nin yüz ifadelerinden, mimiklerinden değişiklikler olduğunu, kendi içinden çok kızdığını, öfkелendiğini biliyordu. Aslında böyle davranmakla Ali'nin askeri kanat için kararlılık düzeyini ölçüyordu. Son tepki noktasına geldiğini gördüğünde;

-Ali arkadaş şaka yapıyorduk, ama sanırım daraldın. Zaten arkadaşlar senin notunda da “askeri kanata katın, iyi bir asker, iyi bir komutan olur” demişler, deyince, Ali'nin gözbebekleri parladı, hafifçe tebessüm etti.

-Ben de arkadaşlara layık olacağım, dedi.

İlçede fazla silah yoktu. Askeri kanat sorumlusu Ahmet, gidip İngiliz beşlisi dedikleri bir silah getirip Ali'ye verdi. Ali bu silahı kullanmayı bilmiyordu. Onun şimdiye kadar kullandığı tek silah tabancaydı. Silahı yanına aldı. Elini üzerinde gezdirip okşadı. Ayağa kalkıp omuzuna astı. Silahın boyu neredeyse onun boyu kadardı. Sonra da fişeklikleri eski Kürt eşkıyaları gibi çapraz olarak bağladı. Ahmet;

-Merak etme, bu silahın sana uzun olduğunu biliyorum. Bir tane buluncaya kadar bununla idare et. Hem kendini hazırla. İki gün sonra bir pusuya gideceğiz. Şansın olursa sana o zaman bir silah elde edebiliriz, dedi. Ali;

-Uzun olsun. Daha iyidir. Hem daha uzağı vurur, dedi. Silaha kavuşunca artık keyfine diyecek yoktu. Zaten hep hayal ettiği bu değil miydi? İşte hayali gerçek olmuştu.

İki gün sonra Veli dayı dedikleri yurtsever bir adamın evinde toplandılar. Toplam on iki kişiydiler. Bazılarında kleş, bazılarında G-1, G-3, bazılarında ise Beşli dedikleri İngiliz, Osmanlı silahları vardı. Aralarında yeni olan Ali'ydi. Hiç tecrübesi yoktu. Geçen iki gün içinde Ahmet onu ilçenin dışına götürmüş, nasıl nişan alacağı, nasıl sıkacağı, nasıl mevzileneyeceği konusunda biraz eğitmişti. Tüm tecrübesi de birkaç mermi sıkmasıydı. Bu kadar silahlı arkadaşı yan yana görünce heyecan duydu, gururlandı. Ne yapacaklarını düşünürken, Ahmet;

-Bütün arkadaşlar silahlarını yağlasın, temizlesin, dediğinde şak-şuk mekanizma sesleri geldi. Silahlar parça parça ayrıldı. Önce altı kişi silahını açtı. Bunlar bitirdikten sonra diğerleri de açacaktı.

Ahmet'in G-1 tüfeği vardı. Açtı ve yağladı. Sonra takmaya başladı. Tüm silahların bir açma, takma kuralı vardı. Bu kural ilk açılan parçalar takılırken, son parça oluşurlardı. Ahmet, o kurala dikkat ederken, silahını takmaya başladığında sıra iğne kütlesini yerleştirmeye geldi. Bu iğne kütlesine “mışk” diyorlardı. Çünkü kütlenin arkasında fare kuyruğuna benzeyen hareketli bir kuyruk vardı. Ne yapıyorduydu kütle yerine oturamıyordu. “Allah Allah bu neden yerine oturmuyor?” diyerek söyleniyordu. Abdo;

-Hele ver ben deneyeyim, dedi. O da ne yaptıysa takamadı. En son ev sahibi Veli dayı kütleyi takabildi.

Parça takıldıktan sonra Ahmet gülmeye başladı. Arkadaşları neden güldüğünü sorduğunda, Ahmet;

-Biliyor musunuz, benim bir anım aklıma geldi. Biz Süleymanlara karşı ilk savaştığımızda burada çok arkadaş vardı. O zaman gelen arkadaşların hazırlıkları ve eylemleri geç kalmıştı. Zamanında Süleymanlara darbe vurulmamıştı. Bunun için de APO arkadaş, “Neden geç kalınıyor?” diye çok kızmış, bu işle görevli olan Kemal Pir arkadaş yanına çağırılmıştı. Ama Kemal Pir arkadaş hem çok gururlu hem de sözüne bağlı biriydi.

-Ben görevimi başarmadan, arkadaşın karşısına çıkmam, demişti. Bunun üzerine Cemil arkadaş, Kemal arkadaş bir kleş almak için göndermiş. Gönderirken silahı alacağı yeri, adamın adını ona vermiş ve demiş ki;

-Sen silahı aldığında adam sana silahın nasıl açılıp kapatıldığını, nasıl çalıştığını göstereceğin öyle al, gel.

Kemal arkadaş gitmiş, söylenenlerin aynısını yapmış, silahı alıp Hilvan'a geri dönmüş. Ve silahı getirir getirmez büyük bir coşkuyla, “işte şimdi sömürgecilerin işi bitiktir” diyerek silahı arkadaşların önüne bıraktı. Geldiğinde ben de oradaydım. Cemil arkadaş;

-Kemal hadi silahı aç biz de öğrenelim, dedi.

Kemal kendisinden çok emin bir şekilde açtı. Açtıktan sonra tekrar takması gerekiyordu. Aynen şimdi bizim yaptığımız gibi ne ettiyse takamadı. Çok mahcup olmuştu. Bir kez nasıl olduysa takıldı.

Herkeste bir sevinçti başladı. Bir arkadaş, “daha araya girerek iyi öğrenmek için bir daha açsın” deyince bütün arkadaşlar adeta bir ağızdan “yok yok zorla takıldı, öyle kalsın” dediler. İşte şimdi de aynı şey başımıza geldi. Kullandığımız silahı kurmasını bilmiyoruz, dedi. Hasan;

-Bir şey olmaz, Kemal arkadaş bir silahla bir devleti yıkacağına güveniyorsa, biz de bunu öğreneceğiz. Kimse anasının karnından silah kullanmayı öğrenmemiş ya, dedi.

Arap kazanı köyünde pusuya gitme hazırlığıydı bu. Köy sahibi onlara istihbarat getirmişti. “Üç gün sonra M. Celal Bucak’ın tırşıkçıların da Koçali ve Ömer Xıştık köyümüze gelecekler” demişti.

Bu ikisi M. Celal Bucak’ın silahlı çeteleriydi. İpini koparmış kişilerdi. Özel olarak Hilvan köylerinde terör estirmek için gönderilmişlerdi. Apocuları destekleyenlere karşı terör estirecek, haraca bağlayacak, desteklemeyenleri de kendi saflarına çeceklerdi.

Yöre halkı ve köylüleri onları ciddiye alsınlar diye de, bir gece iki hanelik bir mezraya gidiyorlar. Yoksul insanlardı mezradakiler. İki yıl önce bütün koyunlarını, hayvanlarını satmış, burada bir parça arazi satın alarak üzerinde geçimlerini sağlıyorlardı. Zor zor geçiniyorlardı. Buranın tek iyi bir yönü vardı, arazi onların olmuştu ve kimse onlara “buradan çıkın” diyemezdi. İkisi de kardeşiler mezradakiler.

İşte Koçali ve Ömer Xıştık bu mezrayı göze kestirmişlerdi. Kendilerini Apocuların kılığına sokup köye gelmişlerdi. Köydeki tüm erkek, kadın ve çocukları bir eve toplamış, bir süre konuşmuşlardı. Kalkacakları sırada iki aileden toplam altı kişiyi dışarı çıkarıp, tarayarak öldürmüşlerdi.

Bu olaydan sonra köy köy dolaşıp Koçali kendisine, “ben Hz. Ali’yim Ömer Xışık’ta “ben Hz. Ömer’im, onun adaletini uygulamaya gelmişiz” demeye başlamışlar. Tabi bu konuda şunu de eklemeyi ihmal etmiyorlar. “Bizim gibi anlı şanlı iki kurtarıcı kadınsız olmaları olmaz. Her köyde bizim karılarımız olmalıdır” diyorlardı. İşte Arap kazanı köyüne de gözüne kestirdikleri İsmail’in kızına istemeye geleceklerdi.

İsmail bunu Apocuları anlatırken onlarda, “onlar geldiğinde kızı vermeyi kabul et, gönülleri hoş olsun ve onlarla köyün dışındaki taşlıklara kadar refakat et, ondan sonrasını bize bırak sen karışma” demişlerdi.

Ahmet grubunun hazırlıklarını tamamladıktan sonra evin önüne getirdikleri bir traktöre binerek Arapkazanı köyüne hareket ettiler. Mahallede çıktıklarında karanlık basmıştı. Onların mahalleden çıkışını kimse görmedi.

Köy ilçeden uzaktı. Hamköy yolunda dere tepe tak tak sesleri içinde, ancak gece yarısı inecekleri yere ulaştılar. Traktör römorku o kadar sarsıntı yaratmıştı ki, mideleri alt-üst olmuştu. Arapkazanı köyünden birkaç saatlik uzaklıkta indiler. Eşkıya çetesinin dikkatini çekmemeleri gerekiyordu. Çünkü onlarda her ne kadar jandarma peşlerine düşmüyorsa da, sonuçta kanun kaçaklarıydı. Ve sonuçta devlete güven olmazdı. Birileri ihbar eder. Zorunlu da olsa jandarma takiplerine çıkabilirdi. Ayrıca Apocular da onların peşindeydi. Bunun içinde hassastılar. Traktör ışığını görmemeleri gerekiyordu. Eyleme giden grup başarmada kararlıydı. Böylesi ayaklarına gelmiş olan katil çetesini vurmadan, ellerinden kaçırmak istemiyorlardı. Ne olursa olsun başarmaları gerekliydi. Onun içinde çok dikkatli davranıyorlardı.

Eylemi iyi planlamışlardı. Ama her zaman hesapta olmayan sürprizler de yaşamda insanın karşısına çıkmıyor da değildi. Genellikle çok kritik anlarda çıkan bu sürprizler de ya çok trajedik, ya da komik bir duruma yol açarlardı. Bunun dışında başka bir kuşku da vardı. Grup içinde tartışılıyor o da, “ya İsmail bilerek, ya da bilmeden, herhangi bir hareketiyle çeteleri uyarsa, onlarda tedbirlerini alsa ve böylece eylemleri sabote olsa” diyorlardı. Bu kuşku hepsinin kafasını kurcalıyorlardı.

Ama her şeye rağmen onlar tedbirlerini en iyi bir şekilde alıyorlardı. Çıkan sürprizler karşısında yapacakları bir şeyleri yoktu.

Arapkazanı köyü Hilvan-Siverek arazisinin birleştiği yerde, düzlük bir arazide kurulmuş bir köydü. Yirmi otuz haneden oluşuyordu. Köyde her ailenin geçimini sağlayabilecek bir parça arazisi vardı. Köy kendi içinde ve komşu köylerle barışık, sakin bir yaşam sürdürüyordu. İşte eşkıyalar da köyün bu zayıf durumunu gördüklerinden, gelip buradan kız istemişlerdi. Bu köyün eşkıyalara hele Bucak eşkıyalarına karşı koyabilecek ne bir güçleri vardı, ne de cesareti. Bu güçleri olmadığı içinde Apoculara başvurmuşlardı.

Köy düz bir arazideydi, ama çevresinde de büyükçe kara taş kütleleri de yer alıyordu. En büyük taş kütlesi, böyle ufak bir tepelik oluşturan yer ise, köyün doğusunda yolun yakınında olan bir taşlıktı.

Burası grubu en iyi saklayacak, hata çatışma çıkarsa onları koruyabilecek bir konumdaydı.

On iki kişiden oluşan silahlı grup elleri tetikte, kulakları her türlü seste gecenin karanlığında süzülerek bu taşların içine gelip saklandılar. Nefeslerini bile kontrollü alıp veriyorlardı. Yerleştikten sonra açık ve sigara içmeyi hissettiler. Çok acıkmışlardı. Hele traktör yolculuğu onları öyle bir sarsmıştı ki, açlıktan takatsiz, dermansız kalmıştı dizleri. Akıl edip yemek hazırlıklarını yapmamışlardı. Acıktıklarında ancak bu eksikliklerini fark ettiler. Grubun sigara içme istemleri karşısında ise, Ahmet nazik bir şekilde reddetti.

-Kefiyenin altında içeriz. Ateşi görülmez dikkat ederiz” söylemleri karşısında Ahmet “bakın arkadaşlar ben hepinizden fazla sigara içiyorum ama irademe de sahip çıkmayı biliyorum. Sigaranın ateşi, dumanı görünmezse de kokusu çıkar, onun için de bir eylemi sabote edip, bu kadar emek ve çabayı boşuna harcamayız” dediğinde artık gruptan çıt çıkmadı. Ve hemen köyden kendilerine doğru gelen bir karartıyı gördüler.

Herkes sessiz olup gelen karartıyı gözleriyle izlemeye başladılar. İsmail’e randevu saati vermişlerdi ama, saatinde gelmemişti. Bu durum onların İsmail hakkındaki kuşkularını artırmıştı. İsmail bir köylüydü. Kendisine bir kuvvet oluşturmak için kızını bir eşkiyaya, bir çobana, çakala da verebilirdi. Nasıl olsa kızın iradesi, söz hakkı, sevmeme hakkı yoktu. Var olan tüm haklar babanın elindeydi. Babada çıkarı için istediği biçimde kullanabilirdi.

Karartı ulaşmaya az kaldığında Ahmet küçük bir çakıl taşıyı yerden alıp karartıya doğru attı. Çakıl yere düştüğünde “tıp” diye ses çıkarınca karartı yerinde durup çevreyi kulaklarıyla dinlemeye, gözleriyle izlemeye başladı.

Tüm grupta namlularını karartıya dikmiş, elleri tetikte, nefeslerini tutmuş bekliyorlardı. En ufak bir harekette karartıyı tanıyacaktı.

Ahmet bir çakıl daha atınca karartı “ıhı ıhı” diyerek öksürdü. Öksürünce Ahmet “gel İsmail biziz korkma” dedi yavaş bir sesle. Ahmet;

-Sen neden verilen saatte gelmedin? diye sorduğunda İsmail;

-İt oğlu itler uyumuyorlardı. Onun için gelemedim. Şimdi de ben atlara bakacağım, diyerek çıkıp geldim, dedi. Ahmet;

-Gelmen iyi oldu. Onlar herhangi bir şeyden şüphelenmişler mi? dedi. İsmail;

-Yok şüphelendikleri yok ama, yarın aslanlı köyüne gideceklerini söylediler. Ahmet;

-Deme yav, oraya gitseler iyi olmaz. Aslanlı yolunda saklanabilecek hiçbir yer yok, deyince, İsmail;

-Merak etme, onları oraya gitmekten vazgeçirdim. Sabah onları aynen sizin buraya kadar getiririm, dediğinde Ahmet sevindi. Ama İsmail’in konuşma tonuna da dikkat ederek doğru söyleyip, söylemediğini tahmin etmeye çalıştı. Sonra “her halde doğru söylüyor” diyerek kendisini teselli etti. Eylemin başarısı Ahmet için de olumlu bir etki yapacaktı arkadaşları ve halk içinde. Daha çok sevinecek, daha çok sayılacaktı. Askeri anlamda, komite de sözü daha fazla geçer olacaktı.

-Tamam İsmail, sen git, çok dikkatli ol. Hiçbir şey sezmesinler, bak eylem boşa çıkarsa biz olmazsak da herkes senin yaptığını sanacak ve senin için hiç iyi olmaz, diyerek tehdit etmeyi ihmal etmedi. İşini sağlama bağlamak istiyordu.

İsmail gittiğin de ekmek, yemek getirmeyi bile unuttular. O an akıllarına açlık bile gelmedi. Kafalarında var olan tek düşünce eylemin başarılı geçmesi idi.

İşte hesapta olmayan sürpriz, Ali hazırlıksız gelmişti. Halen Urfa sıcağında giyindiği elbiseler vardı üzerinde. Soğukta, sıcaktan onu koruyacak kafiyesi bile başında. Arkadaşları da ona “hazırlık yap” dememişlerdi. Tecrübesi yoktu. Silahlı grupların yaşamında ne yaşadığı bir pratiği ne de bu konu da okuduğu teorik bir bilgisi. Arkadaşları da uyarmayınca, var olan elbiseleriyle gelmişti.

Belki şanssızlıktıydı. Şimdiye kadar bu bölgede yağış ve soğuk mevsimi bu kadar erken gelmemişti. Gece yarısından sonra öğle karanlık bir bulut çöktü ki, göz gözü göremez oldu. Karaca dağdan esen soğukla birlikte kar da serpiştirmeye başladı. İnsanı iliklerine kadar titreten bir soğuktu. Bu herkesten önce Ali titremeye başladı. Midesi de boş olduğundan soğuk içine kadar işliyor, dişleri “tak tak” diyerek birbirine değiyordu. Durumu arkadaşları tarafından bilinmesini istemiyordu. Ne olursa olsun dayanacak, direnecekti. Sonra Kıvırcığın karşısında küçük düşmek istemiyordu. Hele onun alayları aklına

geldikçe bütün fonksiyonlarını soğuğa karşı harekete geçirdi. Ellerini ağzına götürüp hofluyor, çıkarıp koynuna koyup ısıtmaya çalışıyordu. Pusu da olduklarında hareket edemiyorlardı. Bir hareket edebilse ısınacaktı. Derken gün aydınlanmaya başladı. Güneşin doğuşuyla önce bulutlar açılır gibi oldu ama, kısa sürede yine güneşi arkalarına sakladılar. Bulutlar o gün ne kadar da kıskanç olmuşlardı. Güneşin yeryüzüne inmesine izin vermiyordu. Ara sıra saklambaç oynar gibi, başını bir parça bulutun arkasından çıkararak, kikirdeyerek gülüyor, ama bulut hemen peleriniyle yüzünü kapatıyordu.

Güneşin iyice yükseldiğini biliyordu; grup bir yandan çıkacak güneşin beklentisindeyken, diğer yanda ise evden çıkacak olan Koç Ali ve Ömer Xıstık'ın beklentisindeydi. Dün akşamdan beri çektikleri açlık, soğuk, sigarasızlık, heyecan, korku artık son bulmalıydı.

Aniden Ahmet zor duyulur bir sesle “dikkatli olun geliyorlar“ deyince herkes son kez pozisyonunu düzeltti. Ama Ali'den bir hareket görülmeyince onun yanında olan Mahmut, “İngiliz sen ne yapıyorsun, pozisyonunu düzelt” deyince Ali bir anda kendisini toparladı. Soğuğu, unuttu. İlk defa da bu isimi duymuştu. İngiliz beşlisini kaldırdığından dolayı arkadaşları ona “İngiliz” lakabını takmışlardı. Ama şimdiye kadar kimse ona söylememişti.

İki çete de atlıydı. Atlara binmişlerdi. İkisi atlarını yan yana sürüyor, İsmail'de ikisinin arasında yürüyordu. İsmail el-kol hareketleriyle onlara bir şeyler anlatıyordu. Tüm gruba yaklaştıkları sırada İsmail ikisiyle el sıkışarak “güle güle gidin” dedi. Eve doğru yüzünü dönerken gülümsedi. İsmail ayrıldıktan sonra her iki çete atlarını tırısı kaldırdı. Keyifleri yerindeydi. Bu gün Koç Ali'ye bir kız bulmuşlardı, şimdi gidecekleri Sekna köyünde de Ömer'i bulacaklardı.

Atların üzerinden konuşup gülüyorlardı. Neşeliydiler. Soğuğa aldındıkları yoktu. Silahlarını önlerine, eğerin üzerine koymuşlardı. Tam gruba elli metrelik bir mesafeye ulaştıklarında, Ahmet'in “ateş” komutuyla on iki parmak, on iki tetik birden çekildi. On iki namlu birlikte ateş kustular. Çetelere “ne oldu” diyebilecek kadar bile zaman kalmadı. Çeteler atlardan yere yığıldı. Atlara tek bir mermi değmedi. Ama mermi sesiyle öyle bir şahlandılar ki, uçarcasına köye doğru rüzgar hızıyla koşmaya başladılar.

Köye ulaştıklarında, harman yerinde otlayan köyün atları da çılgıncasına onlara katılıp köyden çıkıp gözden kayboldular.

Çeteler yere serilirken, Ahmet harekete geçti.

-İki arkadaş benimle gelsin! diyerek cenazelerin üzerine yürüdü. Ahmet'le gidenlerden biri Ali oldu. Cenazelere yaklaştıkça “pat, pat” diye cenazelerden ses geliyordu. Her ses geldiğinde de cenaze zıplar gibi oluyordu. Ahmet bunu gördüğünde;

-Durun üzerine gitmeyin, belki bombaları var üzerinde patlar, dedi.

Kısa bir süre beklediler. Cenazelerin üzerine gidip, bir G3, bir G1, birer tabanca ve özel yapılmış raxtlarını aldılar. Bu onlar için bir hazine değerindeydi. Ali daha çok sevindi. Bir silahı kendisine vereceklerinin önceden ima etmişti. Ahmet, üzerlerindeki işe yarar eşyaları alıp grubun yanına döndüler.

Ahmet gruba yetiştiğinde;

-İşte Koç Ali damat oldu, dedi. Mahmut;

-Hem de nasıl? O, o dünyada cehennem de olabilir, dedi. Grubun coşkısına diyecek yoktu. Kısa bir anlık da olsa açlık ve soğuğu unutmışlardı. Yaptıkları ilk şey tütün tabakalarını çıkarıp, Adıyaman'ın kıyma tütününü parmakları arasında düzelttikleri yapraklara dizmeleri oldu.

Gidecekleri yol uzundu. Köye gitmek, onların sevincini paylaşmak istiyorlardı. Ama olay yerinde kalmaları iyi olmazdı. Köyde en çok da Emine'nin durumunu merak ediyorlardı. Nasıl bir tepki göstermişti? Şimdi kesin sevinç göz yaşlarını döküyordu. Henüz on altı yaşına yeni girmişti. Emine'nin yaşamı belirsiz bir çeteyle evlendirilmesi, çekilmesi zor bir yaşam olacaktı ona. Kurduğu güzel dünyası kararacaktı. APO'cular olmasaydı, ne o, ne de babası, ya da bir başkası onun bu kötü kaderini değiştiremezdi.

Grubu yürüten onların başarısıydı. Açlık ve soğuk iliklerine kadar işliyordu. Bir an önce kendilerini bir köye ulaştırmaları gerekiyordu. En fazla zorlanan ise Ali'ydi. İlk defa da böyle silahla vurulmuş iki ceset, iki cenaze görmüştü. Yürüdükçe kanlı yüzleri, yuvasından aralanmış gözleri canlanıyordu gözünde. Bir köye yaklaşıp, oraya gidip ısınıp karınlarını doyuracakları hayali gerçekleşmeye az bir süre kaldığında, artık Ali direncini kaybetti. Grubun arkasında yere düştü kaldı.

Mahmut, Ali'nin kalkmadığını görünce moral veren bir sesle;

-Hadi İngiliz, biraz daha diren, bak evlerin soba borularının dumanı görünüyor, dedi. Ama Ali'den herhangi bir hareket olamadı.

Mahmut Ahmet'e haber vererek grup durdu. Dönüp Ali'nin yanına geldi. Onu sarstı.

-Aman Allahım Ali cansızdır, deyince, duyan tüm arkadaşlar donup kaldılar. Kafalarda "ne oldu, nasıl oldu" soruları hızlı hızlı geçti. Mahmut hemen kolunu tutup nabzını yokladı. Nabzı atıyordu. Mahmut derin bir nefes aldı.

-Bayılmış, dedi. Bunun üzerine Ahmet;

-Birkaç arkadaş kalsın, Ali'yi getiririz diğerleri de köye gidip hemen hazır yiyecek ne bulursa biri alıp gelsin. Hiçbir şeyleri yoksa da ekmek getirsin, dedi.

Ali gözlerini açtığında bir odanın içindeydi. Yanında soba gürül gürül yanıyor, üzerine de bir yorgan örtülmüştü. İlk tepkisi;

-Ben neredeyim, bana ne oldu? demek oldu. Ahmet;

-Bir şeyin yok. Sadece yorgun olduğundan uyumuşsun, dedi. Gerçekten uykusuzluk soğuk ve açlıktan daha fazla herkesi etkiliyordu. Bir lokma yemek yiyen, küçük bardaklardan verilen çayı zor bitiriyor, hemen uyuyakalıyordu. Hele ısınmalarıyla beraber herkes mayışmıştı.

Grup, eylemini başarmıştı. Yöre halkı bir beladan kurtulmuştu. Halk adeta bir bayram coşkusunu yaşıyordu. Halkın, çetelerden duydukları koku, panik giderek bir cesarete dönüşüyor, kendi aralarındaki sorunları, yıllardan beri devam eden kan davalarını talebelerin de yardım ve arabuluculuğuyla çözülmüyordu. Artık mahkemelere, karakollara düşüp rüşvet vermiyorlardı, kazandıklarıyla ekonomilerini canlandırıyor, sürülerini büyütüyor, traktör, taksiler satın alıyorlardı. Bölge Çukurovaya gitmekten, trafik kazalarından, sıtma hastalıklarından ölmekten kurtuluyorlardı.

Grup köy köy dolaşıp, halkın birlik ve beraberliği, birbirlerini sevmelerinin vakti olduğunu, çetelere yer vermemelerinin gerekliliğini vurgulamaya devam ediyordu. Kuşkusuz grubun en çok sevilen kişisi ise Ali'ydi. İlk baştaki zorlamayla zayıflamış, dudakları çatlamıştı. Dolaştıkları köylerin hemen hepsi Ali'nin anası Sare'yi tanıdığından, Ali'nin de Sarê'nin oğlu olduğunu öğrenmişler. Analar onun bu küçük ve sempatik durumuna acıdıklarında gittikleri her köyde analar;

-Ane kurban, Ali, gel yanımızda kal, bunlarla dolaşma, sen daha küçüksün, senin ananız, seni saklarız koruruz, diyorlardı. Öyle oldu ki hemen her köyde Ali'nin birkaç anası oldu. Gittiği yerde elbisesini yıkıyorlar, banyo yaptırıyorlar, en güzel yemekleri yapıp önüne getiriyorlardı.

Köylerde giderek bir bilinçlenme, Kürtlüğe sahip çıkma, ağalara karşı koyma, karşılarında çekinmeden dobra dobra konuşma cesareti gelişti. Bunlar gelişirken devlet de, ağalar da boş durmuyorlardı. Açıkta değil, gizli bir biçimde tarikatları geliştiriyorlar, güçlendirmeye çalışıyorlardı.

Bu tarikatlara en fazla bulaşan da Kuzkuli köyüydü. Önceleri Şex M. Halit'in tarikatındaydılar. Daha sonraları Adıyaman'da gelişen Menzil şeyhlerine bağlandılar. Hilvan'daki en büyük köylerde biriydi, Kuzkuli.

Bir gece Ali Kuzkuli'deki Eyyo'nun evindeyken, gecenin geç saatlerinde birden insanlar, özellikle kadınlar her türlü hayvan seslenin çıkarmaya başladılar. İnek, keçi, köpek, eşek sesleri. Ali şaşkınlık içinde kala kaldı. Eyyo'ya;

-Ne oluyor, bu nedir? diye sorduğu da, Eyyo;

-Köylülerdir. Menzil şeyhinin müritleridir, dedi.

-Ama bu sesler ne, ne diye böyle bağırıyorlar? deyince, Eyyo;

-Çıkardıkları hayvan sesleriyle şeyhe karşı ancak bir hayvan olabileceklerini belirtiyorlar, dediğinde, Ali onları görmek için dışarı çıktı. Gördüğü manzara karşısında dehşete düştü. Kadınlar köydeki kül, hayvan gübresi kümeline üzerine çıkmış, bu pislikleri üzerlerine dökerek hayvan sesleriyle bağırıyor, trans durumunda kendilerinden geçiyorlardı. Vahşi bir manzaraydı.

Bu insanlara öyle bir acıdı ki, ancak mücadelelerinin başarısıyla insanlar bu durumdan çıkabilir, diye düşündü. Bunun içinde çok çalışmalı, halkı aydınlatmalı, bu sahte şeyh ve softalardan kurtarmalıydılar. Bu durum Ali'nin daha kararlı ve inançla yürümesini de sağlıyordu. Böyle bir olayı şimdiye kadar ne görmüş, ne de duymuştu.

Ali Hilvan'da artık bir militandı. Her arkadaş onunla olmak, onunla gezmek, onunla eyleme gitmek istiyordu. Öyle canlı ve coşkuluydu ki yaşamdan bezmiş, bıkmış biri Ali'yle arkadaşlık kurduğunda canlanıyor, yaşama yeniden dönüp bağlanıyordu. Doğup büyüdüğü yerin kopmaz bir parçası olmuştu.

Hilvan'ın bir parçası olduğunu sanırken, birden bire Urfa'da buldu kendisini. Demek ki bir militan bir yere ait olamazdı. Mücadelenin ihtiyacı neredeyse, militan oradaydı.

Urfa kendisine sıkıcı geldi. Osman yoktu. Önceden tanıdıkları arkadaşların bir çoğu gitmişti. Ona Urfa'yı sevdiren, bağlayan yalnız sevdiği Zeynep'le anası kalmıştı. İkisi yüreğinin derinliğinde taht kurup oturmuşlardı.

Kafasında dolaşan binbir düşünceyle Zeynep'in evine doğru yürüdü. Adımları kendiliğinden atılıyordu sanki. Kendisi hiçbir çaba göstermeden bir güç, görünmeyen, gizli bir güç tarafından sürükleniyordu. Kapının önüne geldiğinde dizleri titredi. Bir süre durdu. Zeynep'e ne söyleyeceğini düşündü. Zeynep onu nasıl karşılayacaktı. Kapıyı Zeynep açtı. Ali Zeynep'i karşısında görünce dili tutuldu adeta. Ne kadar da güzelleşmişti. Zeynep'te aynı şaşkınlığı yaşıyordu. Ali'yi beklemiyordu. Onun içinde hiç seslenmeden kapıyı açmıştı. Babası, ya da başka bir komşusunu beklemişti. Zor çıkan, utangaç bir sesle;

-Hoş geldin, dedi. Ali;

-Hoş bulduk, işte ayrılığına, özlemine dayanmadığım için geri geldim, dediğinde, Zeynep gülümsedi;

-Seni hiçbir dakika unutamadım ki ben de, dedi.

Kapı da daha fazla beklemeleri doğru olmayacağından içeri girdiler. Özlemlerini, hasretlerin, sadece göz bakışlarıyla giderdiler.

Uzun süre burada kalacak bir zamanı yoktu. Belki örgüt kurallarını ihlal de etmişti. İlk geldiği gibi buradaki örgüt sorumlusunun yanına gitmeliydi. Ama ne yapsın kendisini tutamamış, ayakları onu önce buraya sürüklemişti. İzin alarak dışarı çıktı. Zeynep'in tebessümü dudaklarında dondu. "Ne de çabuk gitti" dedi kendi içinden.

Eski sorumlu değişmişti. Yeni bir sima Ali'yi karşıladı. Orta boylu, kumral, biraz dolgun gözlüklü biriydi. Ali'yi sıcak bir şekilde karşıladı. Gözlüklü olduğundan gözleri ne anlatıyordu, belli değildi. Adı Mehmet'ti. Mehmet;

-Ali arkadaş Hilvan'da seni biz istedik, artık buradaki askeri komitede çalışacaksın. Çok da tecrübe de kazanmışsın. Hilvan'da, burada da temizlenmesi gereken çok sayıda ajan kişilikler var. Ama dikkatli olmak gerekiyor. Urfa artık eskisi gibi değil. Bir çok arkadaş yakalandı, poliste çözülenler de oldu. Deşifre edilen çok ilişki de oldu. Kısacası eskisi gibi hareket etmek olmaz, dedi. Ali dikkatle dinliyordu. Mehmet konuşmasına devam etti;

-Sana kötü bir haberim de var. Kemal abiyi çok sevdiğini biliyorum. Kemal abi Filistin'den dönüp gelmiş, Mardin taraflarında yakalanmış, bunun için de düşman daha şiddetli bize yönelecektir, dedi. Ali, Kemal abinin yakalanışını duyduğunda yerinde donup kaldı. Sonra kısık bir sesle;

-Nasıl yakalanmış, yakalanınca düşman onu öldürmemiş mi? diye sordu. Mehmet;

-Nasıl yakalandığını bilmiyorum, ama düşman önce onu tanıyamamış, tanıyınca da öldürememiş, dedi. Kemal abinin sağ kalmış olduğuna çok sevirdim. Ali;

-Yine bir yolunu bulur kaçır o, dedi. Mehmet;

-Düşmanın onu dört duvar arasında tutması zordur, diyerek konuşmaların bitirip, kısa sürede temizlenmesi gereken ajanların, muhbirlerin listesini Ali'ye verdi.

Ali bir haftalık kısa bir zaman diliminde öldürülmesi gerekenlerin keşfini yaptı. Nerede, nasıl kimlerle, ne zaman eylemleri gerçekleştirmenin planlarını hazırladı. Bir haftadan sonra öyle etkili eylemler geliştirdi ki polis şaşkına döndü. Urfa'da Apo'culara darbe vurduklarını sanırken, şimdi APO'cular darbe üstüne darbe indiriyor, onların halk içindeki ayaklarını kesiyordu.

Kısa sürede eylemi yapan timi tespit etti polis. Örgütte bunu biliyordu. Ali'yi acele Filistin sahasına gönderme kararı aldı.

Ama daha temizlenmesi gereken büyük bir ajan kalmıştı. Onun yaşaması Ali'ye dert olacaktı. Daha önce arkadaşları Hilvan'da da bu ajanı yaralamış, ama öldürememişlerdi. O da kaçıp Urfa'ya gelmişti. Faaliyetlerinin burada daha aktif yürütüyordu. Tipçi Alo adıyla biliniyordu. Zayıf, uzun boyluydu. Tilki burnuna benzeyen bir burnu ve gözleri vardı. O dolaştığında poliste sürekli onu uzaktan belli etmeden koruyordu.

Bir gün Dört Yol kahvesinde otururken, Ali onun istihbaratını aldı. Bu kez kesin kurtulamayacaktı. Ali, kahvenin kapısına girdiğinde Tipçi Alo kağıt oynuyordu. Silahını doğrultup ateş etti, ama ikinci mermiyi sıkmadan polis karşılık verdi. Alo hafif yara aldı ama Ali'de kıl payı şehit düşmekten ve yakalanmaktan kurtuldu. Ondan sonra hep neden öldüremedim, diye hayıflanmaya başladı. Ali;

-Nasıl öldüremedim, polisleri nasıl fark edemedim, deyip duruyordu.

Artık şehirde kalması, şehirde barınması tehlikeli oluyordu Ali için. MİT Alo'nun ya da diğer adıyla Tipçi Alo'nunda adamları hemen tüm mahallelerde faaliyete geçmişti. Tek bir nokta üzerinde yoğunlaşıyorlardı. Ali'yi sağ ya da ölü olarak ele geçirmek. Polis arama, denetim ve baskınları artıyordu. Bunun için örgüt acilen Ali'yi çıkarması, Urfa'dan uzaklaştırması, Nemrutların eline geçmeden Kenan'a yollaması gerekiyordu.

Ali bunu duyduğunda sevinmedi. Toprağından, arkadaşlarından, anılarından ayrılmaz zor geliyordu. Ayrılık, yaban ellere, bilmediği, görmediği çöllere gitmek çok zordu. Ama karar alınmıştı. Gitmek zorunda olduğunu biliyordu. Kemal abi orada olsaydı belki yine tahammül edilirdi. Hem de seve seve giderdi. İşte şansızlık Kemal abi de dönmüş, daha bir yıl özgürlüğün havasını solumadan, mücadelenin güzelliklerini tadmadan, düşmana istediği darbeleri indirmeden, yaşanabilecek daha çok güzellikleri yaşamadan tekrar esir düşmüştü.

Gece karanlık ve تنها bir köşede bulunan Eddessa fotoğraf stüdyosuna gitti. Fotoğraf çekti, fotoğrafçıya "sabaha gelip alırım" diyerek çıktı.

Sabah fotoğrafları hazırды. Arkadaşlarıyla vedalaştı. Gözleri buğulandı. Bir daha belki onlarla hiç karşılaşmayacak, göremeyecekti. Bir arkadaşıyla birlikte Nemrut dağına tırmandı. Yukarılara doğru çıkarken şafağın beyaz aydınlığı başladı. Serin esintisi yüzlerini yaladı. İçine tarifi zor duygu seli gelip yüreğinin ortasına yerleşti.

Anasını, onu doğuran, bin bir emek ve yoksulluğa rağmen büyüten, bu günlere kadar yaşatan anasını göremeden, onun elini öpmeden, hayır duasını almadan ayrılıyordu. Bunları düşünürken yüreği burkuluyor, derin, derin iç çekerek, Zeynep'in utangaç gülümsemeleri, gamzesi, mağrur göz bakışları da gözleri önünde canlanıyordu.

Güneşin tek tek dağları üzerinden kendisini gösterip Harran ovasını renk cümbüşüne dönüştürdüğünde, Ali Nemrut harabeleri üzerinde, Yunus'un evinin arkasında bu güzellikleri, güneşin getirdiği aydınlığı, renkleri izliyordu. Bu hüznün içinde Nemrut'un hikayesinin hatırladı. Efsanevi anlatıma göre;

Nemrut Ali'nin şimdi üzerinde oturduğu bu harabede yaşıyordu. Tabi o zamanlar bir saraydı. Dünyanın tüm güzelliklerinin içinde olduğu bir saray, onun altında kuş bakışıyla buradan on kilometre uzaklıkta Harran ovasının ortasında kurulmuş olan, dünyanın ilk kültür merkezlerinden sayılan Harran şehrinde yemekleri pişiriliyor. Yirmi kilometrelik Harran'dan saraya kadar dizilen insan zinciri yemek çömlüklerin elden ele vererek, yemekler daha sıcak ve buharı tüterken Nemrut'un sofrasına kuruluyordu. İşte tanrıların yaşamı buydu. İnsanı heyecanlandırıyordu.

Yunus da yanlarında oturmuş, Ali'nin yaşadığı duyguları ondan habersiz onunla birlikte yaşıyordu. Yunus uyarlıktan kaçmış, kardeşiyle ve eşleriyle birlikte, bu ıssız, kuş uçmaz, kervan geçmez dağ başındı sakin bir hayat sürüyorlardı. İlk defa Osman Ali'yi Yunusla tanıştırmıştı, burada aynı şimdi Ali'nin oturduğu yerde.

Nemrut'ta buradan İbrahim'in kabilelerinin Harran'dan göçünü eşek, at ve develerin çıkardıkları tozu-dumanı seyretmişti. Yeni bir dirilişe, yeni bir başlangıca gidiyordu. İbrahim ve şimdi onda bin yıllar sonra yine yeni bir diriliş yaratmaya giden, çağdaş Nemrutlar'dan kaçan, dönmeye söz veren militanlar aynı İbrahim'in gittikleri yolda gidiyorlardı. Bunlardan biride Ali'ydi.

Ayağa kalktı. Son bir kez Urfa'ya, Harran'a baktı ve;

-Yunus amca bize müsaade et, hava serinken gidelim. Yolcuya yol gerek ve yolumuz daha

uzundur, dedi. Yunus'la vedalaşıp, kendilerini Suruç'a doğru İbrahim'in kardeşi Suruç şehrine doğru dağdan aşağıya bıraktılar. Onlar ayrılırken Yunus göz yaşlarını tutamarak, buğulu gözlerle;

Nemrut dağı sis duman

Tam kurt havası

O gün

Erken olacaktı akşam

Kötünün yurdundan geldiler

Hain ve korkaktılar

Peygamber misali

Çektiler çarmıha

Mıhladı bedenleri

Ne gün

Ne gece

Akşam üstü alındı canlar

O gün

Erken olacaktı akşam

Ne bir ses ne bir sır verdiler

Ağrıtlarını kavallar yaktı

Hepside Urfalı'ydılar

Şiirini arkalarından mırıldandı. Osman gitti, Ali gitti, Gezgör gitti, birer birer gittiler, hepsi de Urfalı'ydılar, dedi

Sınır sıkı tel örgülerle çevriliydi. Kilometrelerce mayın tarlaları. Sınır da durup yüzünü gidecek yöne, güneye bakmaya başladı. Uçsuz bucaksız, gözün alabildiği bir ova ve denize dönüşen serapı gördü. Bu seraba doğru gidecek ve deniz dalgalarında kaybolur gibi olacaktı.

Onun gibi aynı yöne, aynı yere Kenan diyarına gidecek çok kişi toplanmıştı sınıra. Ama onları, bu tel örgü, mayın tarlaları, asker kulüpleri, mevzileri içinde selamete geçirecek, kaçakçılığıyla ün salmış, nam yapmış cani hazır değildi. Onlardan birkaç gün önce sınırın öte yakasına geçmişti ve ancak on beş gün sonra gelecekti orada olan bir arkadaşlarının anlatımıyla. On beş gün boyunca burada, bu düz ovada, küçücük köyde emniyetsiz, güvencesiz, korumasız, silahsız olarak bekleyeceklerdi. Silahları olsa neyse... o da yoktu.

“En iyisi geri dönmeliyim. Hem o alçağı da öldürmeden gitmek devrimci delikanlılığa yakışır mı? O yaşarsa Urfa'da arkadaşların başına bela olur. Atalarımız yılanı yaralı bırakma, diyorlardı. O namussuzun yaralı kurtulması ve öyle caka satarak yaşayıp dolaşması kabul edilir değil” diye kafasında bu düşünceleri geçirdi. İki gün boyunca kendi kendisiyle savaştı, durdu. Ve “devrimci bir militanın on beş gününü, başı boş avare bir biçimde geçirmek, devrimci için hiçbir şey yapmadan yaşamak doğru değildir, onun için bu kadar süre içinde rahat gidip gelirim” kararına vardı. Oradaki sorumlu arkadaşına bu durumu anlatınca o da onayladı. Beline bir on dörtlük takarak yola çıktı.

III. BÖLÜM

Gözlerini açtı, baktı bir şey görmüyordu. Gözlerinin kapalı olduğunu sandı. Kapkara bir dünyadaydı. Baş ağrıyor, bu karanlık dünya etrafında dönüyordu. Ya da o bu karanlık dünyanın içinde bir topaç olmuş dönüyordu. Anlam veremedi. Kabus olduğunu sandı. Uykudan çoğu zaman kabus görüyordu. Kabusla boğuşarak kan ter içinde uyanık ayağa kalkmayı başarıyordu. O zaman da kabus ortalıktan kayboluyordu. Bu sefer kabus canavarı yoktu. Sadece karanlık bir dünya ve bu dünyada gelen pis koku ve sidik kokusu vardı.

Ayağa kalkmak için tüm gücünü harcadı. Fakat yerinden kalkamadı. Elleriyle karanlığı kapamak istedi, bu kez başaramadı. Elleri zincirlenmişti. Bu kölelik zinciriydi. Devrimciler bunu kırmak için savaşıyorlardı. Yine tüm gücünü kullandı, kıramadı. O kurtulmaya çalışırken, karanlıktan çirkin bir kahkaha çınladı. Çingiraklı yılanın soğuk sesi gibiydi.

-Ulan Ali Çiçek, şimdi nerede olduğunu anladın mı? dedi.

Karanlık kakhaha atıyor, onunla konuşuyordu. Ses insanın sesiydi. Ama ortada kimse görünmüyordu. “Yok yok konuşan insan değildir, karanlığın kendisidir” dedi. Yoksa oynanan kötü bir oyun muydu?

Açıktaki olanlar bir elini yüzüne götürdü. Hafifçe yüzünde gezdirdi. Yüzü şişkinlik içindeydi. Sonra kafasını kontrol etti. Tam tepesinde balon gibi bir şişkinlik vardı. O ses tekrardan geldi.

-Ulan o....çocuğu. sana soru sordum, neden cevap vermiyorsun? Yoksa dilini mi yuttun? dedi.

Ali öyle yorgun öyle bitkin görünüyordu ki sese hiç kulak vermedi. Uzanıp uyumak istedi. Uzanmak istediğinde uzanacak yer yoktu. Dört tarafı duvarla çevriliydi. Küçük bir beton kutunun içine konulmuştu. Yan duvarda bir musluktan “tıp tıp” diye damla damla su akıyordu. Kutunun tam ortasında bir delik vardı. Artık bunun bir tuvalet olduğunu ve sidik kokusunun nedenini de anladı.

Yavaş yavaş kendine geliyor, bir şeyler hatırlıyor gibi oluyordu. Yine bir ses ama bu ses ona tanıdık geliyordu.

-Numara yapma. Ne öyle kedi gibi susmuşsun yerinde. Biraz önce beni öldürmeye gelirken kurt gibiydin, dendiğinde, Ali’nin zihni aniden açıldı. Kahveye girip daha tabancasını çekmeden kafasına inen şiddetli darbeyi hatırladı. Demek ki esir düşmüştü ve şimdiden düşmanlarının ellerindeydi. İçini tuhaf bir duygu aldı. Midesi bulandı, tiksindi. Ama duyduğu kin ve öfkesini bastırarak bundan sonra çıplak beden ve iradesiyle karşı koyacağını, silahsız savaşacağını anladı.

Uzun bir suskunluktan sonra aynı ses;

-Cevap ver, senin uyanık olduğunu biliyoruz, ama korkudan ses çıkaramıyorsun. Bak beni tanıdın mı, kim olduğumu bildin mi? diyerek Ali’yi tahrik etmeye başladı. Ali kısa bir cevap vermekle yetindi.

-Topunuzdan korkmam ve senin kim olduğunu iyi bildim, dedi.

-Bak tanımadıysan kendimi tanıtayım. Ben aylarca öldürmek için peşinde koştuğun Tipçi Alo’yum. Sen de Sarê’nin oğlu Ali Çiçek olmalısın, diyerek alaycı ve dondurucu konuştu. Pis pis güldü. Gülüşü o... gülüşü gibi geldi Ali’ye. İçten olmayan zoraki bir gülüş. Ali;

-Kendini tanıtmama hiç gerek yok. Öyle anlı namlı birisi değilsin. Tipçi’sin, itçisin, daha doğrusu itsin, itin birisin, o kadar, dediğinde başka biri araya girerek;

-Ulan şimdi birazdan sana gösteririz, dedi ve çıkıp gittiler.

Ali daha yeni konuşanların karanlık sorgucular olduğunu anladı. Ona göre kendisini hazırladı. Ne yaparsa yapsınlar konuşmayacaktı. Sorgu, işkence başlamadan sonuna kadar direneceğine karar verdi.

Bir süre sonra kalabalık ayak sesleri ve küfürlü ağızlar doluştu Ali’nin kapısına. Sorgucuların ilk taktiği, köy köpeklerinin taktiğidir. Önce kurdu aralarına alır, her biri bir taraftan saldırır. Onu korkutur, kaçırmaya çalışır, diş geçiremeyince de sert kayaya tosladığını görünce de kuyruğu üzerine oturarak, “hav hav” etmeye başlar. Barış ortamını arar.

Sorgucu da ilk tutuklanana şok etkisi yaratıp, erken çözmeye çalışır. Tutukladığı gibi tutsağı çözemezse, sonraki günlerde çözerse de bir yararı olmaz. Çünkü o süreye kadar örgüt tutuklanan kişinin bildiği tüm yerlerin, ilişkilerin tedbirini almış olur. Yine ilk şiddetli şokta çözülmeyen bir tutsağın çözülmesi ise çok zorlaşır, büyük uğraş ve işkenceleri gerektirir.

Gelen kalabalıktan biri var gücüyle kapıya bir tekme vurarak kapıyı Ali’ye çarptı. Vahşice üzerine atlayıp elinde tuttuğu pis kokan siyah bir bez parçasıyla gözlerini sıkı sıkı bağlayıp boruya kelepçelenen kolu açtı ve hırsla dışarıya salona çekti. Çeker çekmez de her biri jopla, tekmeyle, yumrukla, küfürle bağırarak Ali’ye saldırdı.

-Konuş ulan. Kimleri öldürdün? Kaç çocuğu yetim bıraktın, kaç kadını dul bıraktın? Konuş lan, ib... o.... çocuğu. Konuşmazsan cenazen buradan çıkar, diye bağırıyorlardı. Onu ayağa kaldırıp, yumruk sallıyor, bir ping pong topu gibi birbirlerine devrediyorlardı. Bir cehennem sahnesiydi yaşanan.

Ama Ali hiç tınmıyordu. Hiçbir ses çıkarmıyordu. Ah oh demiyordu. Ali sessiz kaldıkça sorgucular kuduruyor, kudurdukça saldırıyorlardı. Habire de “konuş konuş” diyorlardı. Kanter içinde kalmışlardı.

Ali’nin ağzı, burnu, yüzü kan içinde kaldı. Tüm vücudu vuruş darbeleriyle morarıp çürüdü. Sorgucular sonuç almayıp yorulunca tekrardan tuvaletin içine atıp üzerini kapattılar.

-Konuşacak mısın, konuşmayacak mısın? İyi düşün ve karar ver. Gençsin, yaşayacak daha çok ömrün var. Kendine yazık etme, diyerek çıkıp gittiler.

Ali kararını vermişti. Ser verip sır vermeyecekti. En doğru devrimci tutum bu değil miydi? Direnmek yaşamaktır. Direnmek düşmanını yenmektir. Direnmek düşmanını kahretmektir, öldürmektir. Düşmanı onu öldüreceğine, o düşmanını kahredip öldürmeliydi. Bunu iradesiyle, direnciyle başaracaktı. Onun direnme azmi, kararlılığı, davaya, halka bağlılığın iradesi zafer kazanacaktı ve bu zaferi kazanmanın savaş meydanındaydı. Herkes kılıcını çekmiş saldırıdaydı.

Ali zaman kavramını bilmiyordu. Gündüz mü gece mi? Bilse de ona bir yararı olmazdı. Camilerden yükselen ezan sesleri gelmeye başladı. Seslerin gelmesiyle de işkencecilerin köpekleri de uludular. Öyle eğitilmişlerdi ki, köpekler işkence edilenin sesini bastırmak için işkence gören kişi ya da kişiler bağırınca köpekler de uluyor, havlıyorlardı. Bundan dolayı da her ezan sesi geldiğinde, bu köpeklerde havlıyorlardı. Ama Ali bu ezanın hangi vakti bildirdiğini bilmiyordu. Öğlen mi, akşam mı, belli değildi. Gözleri bağlıydı ve karanlık bir kutunun içindeydi.

Uykusu geliyordu, uyumak istiyordu ama uyuyamıyordu. Her tarafı acı içindeydi. Böylece ne kadar zaman geçti bilmiyordu. Herhalde sorgucular gidip birer bardak rakı içmiş ve tekrar gelmişlerdi. Salona girmeden önce rakı kokusu onlardan önce içeri girmişti.

İçeri girmeleriyle aynı sahne daha bir şiddetle başladı. Uzun bir süre devam eden bu vahşeti gür bir sesle kesildi.

-Ulan orospu çocukları bu gençten ne istiyorsunuz? Öldüreceksiniz. Hadi defolun buradan, dedi. Ve işkenceciler durdu. Ali;

“İşte melek geldi. Şimdi beni yumuşaklıkla konuşturmaya çalışacak” dedi kendi içinde.

Gelen gür sesli sorgucu Ali’yi kolundan tutarak bir sandalyeye oturdu. Öyle babacanca davranıyordu ki insan bilmezse, tanımazsa onu gerçek bir müşfik baba, oğluna acıyan, yanan bir baba sanırdı. Ali’nin gözleri bağlı olduğundan onu görmüyordu. Ama bu konuda daha öncede deneyimi vardı. Polis taktiğini, şeytan-melek taktiğini iyi biliyordu.

-Vay namussuzlar. Bunlar sana nasıl bunu yapmışlar? İnsan böyle bir gence kıyar mı? Ali senin iyi bir çocuk olduğunu, temiz bir ailenin olduğunu biliyorum. Sana yardımcı olmak istiyorum. Doğruyu söyle, şerefim, namusum üzerine yemin ederim ki seni hemen şimdi bırakırım, dedi. Ali onu dikkatle dinliyordu.

-Vallahi benim bildiğim birşey yok. Olsaydı ben de senin bu iyiliğine karşı söylerdim. Sade bir vatandaşım. Geçimimizi ırgatlık yaparak sağlıyoruz. O günde kahveye iş sormaya geldim. Polisler beni alıp buraya getirmişler, dedi. Sorgucu;

-Senin suçsuz olduğunu biliyorum. PKK’li olmak illaki suçlu olmak demek değildir. Bana anlat. Onların isimlerini ver yeter. Kendini kurtar. Neden sen onların suçunu çekesin ki? Ali;

-Benim PKK ile bir ilişkim yok. PKK dediğin nedir, kimdir bunu da bilmiyorum. Bu ismi senden duyuyorum. Sorgucu;

-Ali sen böyle yaparsan sana yardım edemem, ama sen Apocuları nasıl tanımıyorsun? Ali;

-Apocuları isim olarak duymuşum. Hilvan’da olduklarını söylüyorlar. Ama kimlerdir bilmiyorum.

Soru-cevap biçiminde soruşturma uzun sürdü. Sorgucu Ali’ye sigara ikram edince,

-İçmem, dedi. Bir sonuç alamayacağını anlayan sorgucu;

-Sen bilirsin, benim yapabileceğim bur şey yok, diyerek sesi kesildi. Onun sesinin kesilmesiyle yine saldırdılar. Bu kez Filistin askısı dedikleri bir askıya asıp elektrik şokunu vermeye başladılar.

İşkencenin tüm teknik yöntemlerini deniyorlardı. Tutuklanışının üzerinden daha bir hafta geçmişti ki Ali’yi bekleyen bir sürpriz daha gerçekleşti.

Tam Kemal Pir abinin kaçırıldığı günün yıl dönüm olan 1980 yılı 12 Eylül gününde Türkiye’de askeri darbe gerçekleşti. Askerler sıkıyönetimden sonra bu kez tüm Türkiye yönetimine el koydu. Önceden bir hafta, on gün süren gözaltı süreleri keyiflerine göre uzatılarak hukuk, adalet gibi kavram ve kanunlar tamamen ortadan kalktı. Şiddet, işkence, keyfi tutuklama, öldürme, sorgusuz-sualsiz tutuklamalar dönemi başladı.

Ali doksan gün boyunca tek başına beton bir kutunun içinde, hemen her kaç günde bir daha ağır işkenceler görüyordu. Sorgucular doksan günün sonucunda hiçbir sonuç almadığını gördükçe köpürüyorlardı. Ali de işkence seanslarının birinde;

-Ben PKK’li değilim, ama devrimciyim. Bir devrimcinin görevi direnmektir. Sizde sorgucusunuz,

devlet bunun için size maaş ödüyor. Sizin göreviniz de beni çözmektir. Aha ben buradayım, siz de buradasınız. Çözebiliyorsanız çözün. O zaman belki rütbeniz de yükselir, diyerek sorgucuları tahrik etmeye başladı, onlara meydan okudu.

Doksanıncı günde yazılı ifadesini almaya götürdüler. Yazılı ifadesi üç satırdan oluşuyordu. “Benim adım Ali, soyadım Çiçek. Babamın adı Bekir, anamın adı Sarê. Herhangi yasadışı bir örgütle ilişkim olmamıştır. İlişkim yoktur. Sorgucu;

-Madem ilişkin onlarla yok, hadi PKK'ye küfür et, deyince Ali;

-Ben neden tanımadığım insanlara küfür edip kendime düşman yaratayım? Aklım başımdadır. Deli de değilim, küfür etmem, dedi.

Ali'yi bu ifadeyle mahkemeye çıkarsalar hukuki olarak tutuklayamayacaklardı. Mutlaka bazı suçları yüklemeleri gerekiyordu.

Mehmet, Hüseyin, Haydar, Ahmet'in ailelerini getirip yüzleştirdiler.

Hüseyin muhtardı. Haydar da onun oğluydu. İkisi de polis ihbarcısıydı. Hüseyin'in karısı geldiğinde Ali'yi bir odaya koydular. Gözlerini açtılar ve kadınla yüzleştirdiler. Kadın Ali'yi gördüğünde öyle bir bağırdı ki, bağırtısı kulakları tırmalıyordu.

-Vallahi polis efendi, kocamı ve oğlumu öldüren buydu. Ben onu iyi tanıyorum. Sarê'nin oğludur. Aha gelinim de burada. Daha iki ay olmuştu evleneli. Bu yaşta dul kaldı, dedi. Diğer yüzleştirilenler de aynı şeyleri söylediler. Ama Ali'ye verdiği ifadenin dışında bir şey kabul ettiremediler.

Yazılı ifadesi alındı. Ali okudu okuduktan sonra da imzaladı. Sorgucu;

-Ali, koçum bak her şey bitti. İfadeni de okuyup imzaladın. Ama senden tek bir şey isteyeceğiz. Doğru söyle bundan sonra listende hangimiz vardık, diye sordu. Sorgucu bunları söylerken, öyle içten söyledi ki, Ali biraz bekledikten sonra;

-Peki doğru söylüyorum. Bu sefer sıra Allahınızdaydı, deyince kıyamet koptu.

Ali'yi aralarına alıp öyle bir işkence yaptılar ki, doksan günde yapılan toplam işkencenin iki katıydı. Yine de Ali'den “ah of” yakarmalarını duymadılar. İşkenceciler yenilgilerini kabullendiler. Baş eğik, ruhu ezik bir şekilde Ali'yi arabaya koyup, savcılığa götürdüler.

Yolda giderken neşeliydi. O en zor anında moralini bozmuyordu. Üzüntüsü, düşüncesi mücadeleden erken kopmuş olmasıydı. Onu düşündürüyordu.

“Kuşkusuz yaşıyorum, mücadelemiz sürecek. Zindanda da olsa, sorguda da olsa devam edeceğim, ama sıcak mücadeleden erken kopuşuma üzüliyorum” diye düşünüyordu. Kemal Pir'in yanına gideceğine seviniyor, Kemal abi önce tek kaçmıştı, ama şimdi birlikte kaçabileceğinin planını kuruyordu. Tabi cezaevini hala eskisi gibi kafasında tasarlıyordu. Yeni durumdan bir değişiklik var mı, yok mu bir şey bildiği yoktu. Gerçi polisler onu arasına gideceği 5 Nolu cezaeviyle korkutmaya çalışıyordu, ama bunu polisin taktik bir oyunu olduğunu değerlendiriyordu. Kemal abiye ulaştığında da şartlar ne olursa olsun ona vız geliyordu.

Bu düşüncelerle savcılığa çıkarıldı Ali. Savcı bir binbaşydı. Gözündeki gözlükleri çıkarıp ayağa kalkarak Ali'ye;

-Hoş geldin Ali, diyerek oturması için bir koltuğu gösterdi. Şimdiye kadar hiç kimseye böyle davranmamıştı savcı. Ne M. Celal Bucak'a, ne Arusoğlu'na, ne de başka ünlü bir ağaya böyle davranmamıştı. Çoğu zaman kendi bir üstüne karşı bile ayağa kalktığı olmuyordu. Ama Ali'yi büyük bir saygıyla karşıladı.

Ali onu tanıımıyordu, ama savcı Ali'yi iyi tanıyordu. Günlerce onun soruşturmasında hazır bulunmuştu. Hatta soruşturmadaki melek rolünü kendisi oynamıştı. “Reis” diye hitap edilen de kendisiydi. Ali yazılı ifadesini de onun denetiminde imzalamıştı ve Ali'nin direnişi karşısında hayran kalmıştı. Ali'nin soruşturmasını da yapsa, hazırlayacağı iddianamede Ali'nin idamını da istese, hatta Ali idam da edilse hep saygı duyacaktı. Savcı bir askerdi ve cesaretli, yiğit, gözüpek insanları severdi. Ali, onun temsil ettiği devlete karşı mücadelede etse de, Ali'nin direnişi karşısında eğilmezlik edemiyordu.

Kapıdaki korumasına Ali'ye çay getirmesini söyledi. Ali, savcının bu tavrı karşısında çayı reddetmedi. Doksan günden sonra ilk defa kursağında sıcak bir yudum çay geçti. Bunu pek umursadığı yoktu, ama sıcak çay biraz içini ısıtmıştı. Savcı;

-Ali belki senin ifadende kabul ettiğin bir şey yok, ama yine de seni tutuklamak zorundayım, dedi.

Ali soruşturmadaki verdiği ifadenin aynısını burada da tekrarlardı.

PKK'yi üstlenmek, onu savunmak istiyordu, ama kendi başına üstlenirse parti ne diyecekti kaygısını yaşıyordu. Onun için poliste de işkence altında da “ben bir PKK militanıyım” diyerek içini rahatlatamadı. Oysa öyle bağırma ne kadar da istiyordu. Ama parti o yakalandığı ana kadar da “kim ben PKK'liyim derse ihanetçi olarak değerlendirilecektir” denmişti. Bunun için Ali poliste, “ben devrimciyim” dedi. Ama “ben PKK'liyim” demedi. Şimdi savcılıkta da aynı duyguyu yaşıyordu. Bir devlet savcısının karşısında, “ben PKK'liyim” demeyi ne kadar da istiyordu. “Kemal abinin yanına gider, o ne söylerse mahkemeye çıktığımda öyle hareket ederim” diye düşündü.

Savcı, Ali'yi ikna etmek için uzun bir nutuk çekti. Ona göre, Ali bir gençti. Kandırılmış, akli çelinmiş, yolunu şaşırmış ve örgüt tarafından kullanılmış biriydi. Kendisi ise bir binbaşydı. O kadar devletin mekteplerinde okumuştı. Hukuku biliyordu. Ali'yi ikna edebilirdi. Ali'ye çay ısmarlaması ve böyle karşılaması da bundandı. Ali'yi çözebilse, konuşturabilse üstleri tarafında kazanmış bir başarı olarak değerlendirilecekti. Belki rütbesi de hemen yükseltilirdi. Ama umut ettiklerine ulaşamadı. Ali'yi ikna edemedi. Ali, sorguda verdiği ifadedden geri adım atmadı. Savcının, “sen bilirsin” demekten başka bir çaresi kalmamıştı.

Cezaevi arabasına otuz-kırk kişi bindirildi. Altı kişilik arabaya bu kadar kişi üst üste istif edildi. İkinci dünya savaşından kalma Nazilerin et arabalarıydı. Türk ordusuna hibe edilmişti, Alman devleti tarafından. Naziler, Yahudileri de bu arabalarla toplama kamplarına, gaz odalarına taşımıştı. Üstte biraz hava penceresi vardı. O da kaynak edilmişti. Hava alacak çok ufak deliklerin dışında bir havalandırması yoktu. Tutsakların elleri arkadan kelepçelenmişti. Arabanın takur tukur ses çıkararak hareket etmesiyle tutsaklar bir öne bir arkaya yaylanır gibi gidip geliyorlardı. Her örgütten tutsaklar vardı. DDKD; ÖZGÜRLÜK YOLU, RIZGARİ, ALA RIZGARİ, KAWA, TIKKO, HALKIN KURTULUŞU, İGD vb. örgütler.

Araba 7. Kolordu Sıkıyönetim Komutanlığı Mahkemesi'nden ayrılmasıyla bazıları Kürtçe, bazıları Türkçe marş ve sloganlar atmaya, türküler söylemeye başladılar. Ali ise hiç birine katılmıyor, Kemal abinin koğuşuna nasıl gideceğini ve cezaevine girişte neyle karşılaşacağını düşünüyordu. Polise hiçbir bilgi vermemişti. İçi, vicdanı rahattı. Bir devrimci gibi tavır takınmıştı. Onu üzen tek şey düşmanın eline gafilce girmesiydi. Bunu bir türlü hazmedemiyordu. “Kemal abiye bunu nasıl anlatırım” diye düşünüyordu.

Tutsaklar çok kalabalıktı, askerler;

-Sessiz olun ulan! Şimdi cezaevine gidince sizi iyi bağırırlar, dediler, ama onları dinleyen olmadı. Halbuki onları öyle neşelendiren hiç bir şeyleri kalmamıştı. Hemen hemen hepsi poliste bülbül gibi ötmüşlerdi. Çoğu bilmediği, görmediği ama birinden duyduğu şeyleri de anlatmışlardı polise. Şimdi ise devrimci geçinmeye çalışıyorlardı.

Araba sarsıla sarsıla cezaevi avlusuna girdi. Arka kapısı açıldı. Askerler;

-Hadi hadi çabuk atlayın, dediler. Coplu, kalaslı cezaevi asker gardiyanları da arabanın yanına gelmişlerdi. Küfür ediyor, bağırıyorlardı. Arabadaki askerler de bunları görünce yavaş hareket edenleri, davrananları tekmeleyerek aşağıya atmaya başladılar. Pat pat patates çuvaları gibi arabadan aşağıya atıldılar. Her yere düşenin ensesinde de bir gardiyan tutarak, mezbahaya kesime götürülen bir koyun gibi sürükleyerek içeri götürüyordu.

Binanın ilk girişindeki oda da durduruldular. Hepsinin yüzünü duvara döndürdüler. Gardiyanlar çağırıp bağırıyor, ağza gelmeyen küfürler savuruyorlardı. Kafalarına arkadan destekli bir yumruk indiriyor, kafaları şiddetle duvara tosluyordu.

-Hadi slogan atın, türkü söyleyin ibneler, diyorlardı.

Hepsinin tek tek kimlik tespiti yapıldıktan sonra bir gardiyan;

-Geriye dön! diye bir komut verdi. Patır kütür geriye döndüler. Ali hiç istifini bozmadan normal bir dönüş yaptı. Ali'nin bu hareketi gardiyanların gözünden kaçmadı.

Masaya bir üstegmen oturmuş, tüm tutsakların dosyalarını önüne masaya koymuştu. Birer birer dosyalarına bakıp durumlarını tek tek soruyordu. Sıra TIKKO'cu birine gelince üstegmen onun parlak tombul yüzüne mavi gözlerine bakarak;

-Sen ne iş yapıyordun? dedi sert bir sesle. TİKKO'cu korkudan nasıl cevap vereceğini düşünerek;
-Ben ben, dedi dili dönmeyince üsteğmen yine sertçe;
-Sen sen, ne yapıyordun? diye alaylı bir biçimde sorusunu tekrarladı. TİKKO'cu;
-Ben ilkokul müdürüydüm, deyince üsteğmen;
-Siktirol lan ibne. bal aksa ne çıkar senden, dedi.

Kimlik ve dosya kontrolü bitince üsteğmen;

-Bakın, iki türlü yerimiz var: Biri kurala uyanların yeridir, -ki, bunlar namaz kılıyorlar, Allah'a dua ediyorlar. Bunların sıcak suyu, televizyonları, banyoları var. Diğeri ise kurala uymayanların, kuralsızların kaldığı bir yerdir. Siz de kurallara uyanlar varsa sizi banyolu, televizyonlu koğuşlara veririz. Yok kurallara uymazsanız da, olacaklara katlanırsınız, dedi. Ve duvar dibinde tek sıra biçiminde dizili olan tutsakların başındakinden başladı. Duvarda asılı duran Atatürk'ün gençliğe hitabesinin önüne götürerek birer birer okuttu. Kimseden bir itiraz çıkmadı. Bir-iki tutsak biraz kem küm etmek isteyince üsteğmen bir askere göz ederek, “bir kaç tane çarp” deyince, asker elindeki kalasla bunlara öyle bir kaç kalas darbesi indirdi ki feleklerini şaşırdılar. Ve hemen okumaya başladılar.

En son sıra Ali'ye geldi. Üsteğmen onun dosyasını okumuştı. Dosyasında kırmızı kalemle, “bu yaman bir direniştir” diye yazılmıştı. Ve eylemlerini sıralamışlardı. Üsteğmen;

-Ali sen de uyacak mısın? dedi. Ali,

-Benim okumam yok, dedi.

-Tamam bir asker okusun, sen de onunla birlikte tekrarla, dedi.

Ali önceden Kemal abi ve diğer arkadaşların direndiğini kuralları kabul etmediklerini duymuştu. Ama nasıl davranacağını bilemiyordu. Kendi inisiyatifini kullanarak;

-Ben arkadaşlarımın yanına gitmeyinceye kadar hiçbir kuralınıza uymayacağım, dedi. Üsteğmen alaylı bir kahkaha atarak;

-Vay vay demek kurallarımıza uymayacaksın ha. Bak şimdi nasıl uydururuz seni, dedi.

Tüm gardiyanlar Osmanlı askerlerinin, Macarlar'a saldırdıkları gibi gömlek kollarını dirseklerinin üzerine kadar çevirmiş, gömlek düğmelerinin tümünü açmış, pantolonun içinden çıkarmış, kiminin elinde beşe on denilen kalaslar, kiminin elinde coplar, kimi yumrukla, kimi tekmeyle tutsaklara saldırdılar. Tutsak bağırışları, asker naraları ortalığı çınlatmaya başladı. Bu kez her vurduklarında;

-Söyleyin ulan ibneler. Türk müsün, Kürt müsün? diyorlardı. Ali'nin dışındaki tüm tutsaklar "Türküm" diyorlardı. Bir saat boyunca devam eden bu sahne üsteğmenin “yeter” demesiyle durdu.

Bir çavuş TİKKO'cunun yakasından tutarak, salonun ortasına getirdi. Diğer tutsakları da tek sıra halinde yüzleri TİKKO'cuya dönük sıraladılar. “Rahat hazırol” dedikten sonra;

-Hadi lan müdür, andımızı oku onlar da tekrarlasın, dedi. Müdür var gücüyle okumaya başladı. İşkenceden dolayı sesi boğuk çıkıyordu. Andımız okunurken biri askerlerin dikkatini çekti. Abdo isimli biriydi. “Hiç durmadan çalışacağıma” gelince, bu cümleyi söylemiyordu. Gardiyan,

-Niye burayı okumuyorsun lan? deyince, Abdo;

-Vallahi billahi ben onu söylemem, dedi. Gardiyan;

-Niye söylemiyorsun? Abdo;

-Ee başefendi ben makine değil, hiç durmadan çalışayım. Ben insan, yorulur, yemek yer, namaz kılar, uykular, dedi. Gardiyanların hepsi Abdo'nun başına toplandılar. Onun bir tavır koyduğuna inanıyorlardı. Dövdükçe dövdüler ama Abdo, Nuh deyip peygamber demiyor, misali o mısrayı söylemiyordu.

Oysa Abdo tavır filan koyduğu yoktu. Ne bir örgüte mensuptu ne de bir militandı. Saf bir köylüydü. Onu çekemeyen bir köylüsü tarafından “Apocudur” diye ihbar edilmişti. Bunun için tutuklanmış, dünyanın işkencesini görmüştü. Onun saflığı ve dürüstlüğü polis tarafından direnen bir militan olarak görülmüştü. Şimdi ise asker gardiyanlar da polis gibi düşünüyorlardı. Halbuki Abdo yeminine o kadar bağlı sadık biriydi ki, o mısrayı söylese gereğini yapma zorunluluğunu hissediyordu. Yalan söylemek istemiyordu kısacası ve söylemedi. Tutsaklar andımızı okudukları süre boyunca da bir kaç gardiyan hale Ali'ye işkence yapmaya devam ediyorlardı. Ali'den “ıh” sesi bile çıkmıyordu. Türk müsün, Kürt müsün sorusuna ise, “ben Kürdüm, Kürtlüğümle de gurur duyuyorum” diyordu.

Karga tulumba biçiminde yarı ölü, bir hücreye götürüp;

-Hadi geber, deyip attılar. Hücre dize kadar kanalizasyon pisliğiyle doldurulmuştu. Gardiyanlar gidince Ali ayağa kalktı. Hücredeki beton sekinin üzerine çıkıp oturdu. Etrafı dinledi. Her tarafta işkence sesleri yükseliyordu. Kalas, cop, şakırtılar, küfürler, köpek havlamaları, küfürler akşama kadar devam etti. Üst pencerelerden havanın karardığını, karanlığın bir kabus gibi çöktüğünü gördü.

Akşam yemekleri dağıtılmaya başlanınca hücrelerden bir uğultu yükseldi. Bir arı kovanının ses çıkarmasına benziyordu uğultu. Sonra hücrelere sessizlik çöktü. Biri yüksek ve gür bir sesle;

-Bugün buraya getirilen kimdi? dedi.

Ali, Kemal'in sesini unutmamıştı. Hemen tanıdı. Onun burada olduğuna sevindi. Acı duyan bir gülümsemeyle gülümseyerek;

-Ben geldim, dediğinde Kemal de onun sesini tanıyarak;

-Ali hoş geldin demeyeceğim. Çünkü burası hoş gelinen bir yer değildir, geçmiş olsun, dedi. Ali;

-Sağol, deyince, Kemal;

-Durumun nasıl? diye sorunca, Ali nasıl bir cevap vereyim, diye düşünerek;

-İyiym, dedi.

"İyi" demek, "direnmiyorum" anlamına geliyordu. Tabi Ali bunu bilmiyordu. Sadece iyi olduğunu belirtmek için söylemişti. Kemal;

-Demek sen de geldin Ali. Oysa dışarıda yerimi senin dolduracağını düşünüyordum, diyerek dışarıdaki durumları tek tek sordu. Ali dışarıdayken olup bitenleri aktardı ve üç aydır soruşturmadayım, başka şeylerden haberim yok. Beni hep tek başına tuttular. Şimdiye kadar neredeyse insan yüzünü görmedim, dedi. Kemal;

-Moralini bozma, hepimiz buradayız direnmiyoruz. İyiym. Moralimiz yerindedir, diyerek Ali'ye moral vermeye çalıştı ve;

-Hayri, Mazlum, Celaleddin...de buradalar, diye devam etti. Ali, soruşturması ve savcılıktaki tavrı karşısında Kemal abiye raporunu sunduktan sonra;

-PKK'yi üstlenmediğime yanıyorum. Bu konuda nasıl tavır takınacağımı bilmiyordum, dedi. Kemal;

-İyi yapmışsın. Senden beklenen de böyle bir tavidir. Ben öyle yiğitçe direneceğini biliyordum, dedi.

Sohbetleri devam ederken gardiyanlar ellerinde kalas ve joplarla içeri daldılar.

Bir çok kişiyi çıkarıp bayıltıncaya kadar işkence yaptılar. Çıkarılanlardan biri de Ali'ydi. Yeni geldiği için ona gözdağı vermek, teslim almak istiyordu. Ama Ali "teslimiyet ihanete, direniş zafere götürür" şiarına hep bağlı kalıyordu.

Günler günleri, haftalar haftaları, aylar ayları kovaladı, gece gündüz çıplak bedeniyle kışın soğukunda, buz gibi beton üzerinde direndi. Umutsuzluğa düşmedi. Düşman işkence yaptıkça o doğru yolda olduğuna daha fazla inandı, bağlandı. "Aslında üzerimize gelmezlerse korkmak gerekiyor" diyordu.

1981 yılının bir Nisan gününde mahkemesi açıldı. Mahkemeye yaklaşık dört yüz kişi çıkıyordu. Dışarı da olanlarla birlikte aynı iddianamede bin tutsak yargılanıyordu. Ali'yi normal arabalarla değil, kariyerle götürüp getiriyorlardı. Mahkemeye çıktıklarındı M. Hayri, Mazlum, Kemal ve daha bir çok tutsak ölüm orucundaydılar. İlk sorgu mahkemeleriydi. Ali'nin ifade verme sırası geldiğinde, kendisine çok güvenli bir şekilde ayağa kalktı, sanıkların ifade verdikleri kürsüye gitti. Bir asker ona, boyuna göre mikrofonu düzelitti ve yaptığı tüm eylemleri birer birer saymaya başladı. O eylemlerini anlatırken mahkeme heyeti -altı kişiden oluşuyordu albaydan üsteğmene kadar rütbelilerdi- renkten renge giriyor, yerlerinde donmuş Ali'ye bakıyorlardı. Ali;

-Bunlar halk düşmanı oldukları için vurdum, dedi ve yaptıklarından pişman değilim, dedi. Uzunca konuştu.

Mahkeme başkanı binbaşı E... K...;

-Ali, sen bunları neden soruşturmanda söylemedin? deyince Ali;

-Ben PKK'liyim, PKK bana direnmeyi öğretti, teslimiyeti değil. Soruşturmada zorla üstlenmemi istedikleri için kabul etmedim ama şimdi burada bunları kendi irademle söylüyorum, dedi. Mahkeme heyetini bir ter bastı. Ali'nin bu soğukkanlılığı, ciddi duruşu, direnişçiliği karşısında vurgun yemiş gibi birbirine döndüler. Ne soracaklarını bilmediklerinden mahkemeye ara verdiler.

Ali içinde kaldığı, onun için yandığı PKK'liyim demenin heyecanını ve gururunu şimdi yaşıyordu. Alnı açık, başı dimdik, mahkeme heyetinin gözlerinin içine bak baka “ben bir PKK militanıyım, ama ona layık olmadım” diyerek özeleştirisini vermeyi de unutmadı. O zaman Kemal abi ve birçok arkadaşı ölüm orucundaydılar. Mahkemeden serbest savunma hakkının verilmesini ve insanlık suçu olan işkencelerin durdurulmasını istiyorlardı. Heyet söz verdi, devlet sözü. Ölüm orucu bırakıldı. Ama devlet sözünde durmadı. Sözüne tutmadı, çiğnedi. Soysuz bir adam gibi davrandı. Kalleslik yaptı. Onların ölüm orucu eylemini bırakmalarıyla tekrardan en ağır işkencelerle tutsaklara yöneldi.

Tutsaklar fiziki olarak teslim alındılar. Dayatılan kurallara uydular. Ama devlet bununla yetinmiyordu. Haftalar, aylar ilerleyince, birbirini kovalayınca devletin iştahı da kabarmaya, daha fazla şeyler istemeye, en önemlisi de onurlarını ayaklar altına almaya çalıştı.

İşte bu dayatma, bu istem kabul edilir, yutulur cinsten değildi. İnsandan herhangi bir parça koparsa, sadece bir parça kopmuş olur, eksik bir yanı olurdu ama, onuru giderse hiçbir şeyi kalmazdı. Her şeyi giderdi. Devletin zindandaki temsilcisi, yani zindancıbaşı Esat diye biriydi “ya yaşamınız karşısında onurunuzu vereceksiniz ya da geberip gideceksiniz” demeye başladı. Tabi onurlu insan için onuru vermektense, onursuz kalmaktansa geberip gitmek daha onurlucaydı.

Devlet ve onun temsilcisi Esat teslimiyetle yetinmediler. Teslimiyet ilk adımdı. İkinci adım da ihanetti. Şimdi çıplak bir şekilde ihanet dayatılıyordu. İhanetin elbisesi kılıfı yoktu, çırılçıplaktı. Adı ise korkunç ve iğrençti. Kokusu bir leş kokusu gibi her tarafa yayılıyordu.

Zulme dayanmayıp can pazarında canını kurtarmak için kendini düşmanın kucağına atanlar oluyordu. Parça parça kendilerini satıyorlardı. Hem de eski arkadaşlarının gözleri içine bakarak. Hem de sıkılmadan, utanmadan bunu yapıyorlardı. Bu türden kişiler, kişilikler öyle çoğalmışlardı ki, bit pazarların da satılan mallar gibi olmuşlardı.

Bu durum böyle devam edemezdi. Böyle devam ederse Ali'nin uğruna başını koyduğu, bu kadar acıya katlandığı dava boşa gitmiş olacaktı. Kemal abisi “ben komutanlığında yenildim, artık ilk komutan olmayacağım ama birisi, bir arkadaş bunu yaparsa, yeniden direnişi başlatırsa ikincisi ben olacağım” demişti. Bir de sonuçta devrimcilikte insan kendi başınadır. Kendisinin duyduğu sorumluluktur. Zindan da örgütsel yapıda dağıtılmıştır. Neredeyse herkes kendi devrimci sorumluluğuyla baş başa kalmıştır. İşte bu baş başa kalmada Ali'nin Mazlum Doğan isimli bir arkadaşı 1982 yılının 21 Mart'ında halkının Newroz'unu yaktığı üç kibrit çöpü ateşiyle kutlayarak, aydınlık yarınlar için bir ışık olmak amacıyla yaşamına son verdi.

Ali, kendi hücrelerinde düşünüyordu. Bu biçimdeki bir yaşamı, yaşam olarak kabul etmiyordu. Yanında üç, dört arkadaşı daha vardı. Bir eylemi başlatmayı düşündü. Ama kime, hangi arkadaşına güvenip bu düşüncesinin paylaşacaktı. Kimin ne yapacağı belli değildi. Güven dağılmıştı. Uğursuz karabulutlar dolaşıyordu zindanın üzerinde. Güvendiği Kemal abi vardı. O da ondan uzaktı. Düşman onu tecrit etmişti. Tek başına bir hücreye kapatmıştı.

Tek başınaydı. Düşüncesi ve iradesiyle baş başaydı. Acısı çekilmeyen bir yalnızlığı yaşıyordu. Anası Sare ve sevdiği Zeynep'i düşündü. Onlar ne yapıyordu acaba? Nasıl bir acıyı yaşıyorlardı? Anasını bir kez camın arkasında görmüştü. Onunla konuşamamıştı. Ana diliyle onunla konuşmak yasaktı. Düşmanın dışarıda anasına öğrettiği “oğlum nasılsın?” demesinin dışında bir şey konuşamamıştı. O da buna karşılık anasına “iyiyim” demişti. Anasına yalan söylemişti. Anası onun iyi olmadığını biliyordu. Avurtları çökmüş, gözleri çukurlaşmıştı. Bir ana çocuğu konuşmasa da analık duygusuyla onun hangi durumda olduğunu çok iyi biliyordu. Ali bunları kafasından geçirirken, bir acı yüreğine oturdu. Bundan kurtulmanın çaresini aramasına devam etti. Yapacağı şeyi buldu.

Suyun kaldırma kuvvetini bulan Arşimed gibi, “buldum buldum” dedi sevinçle. İstemeyerek sesli söylemişti, hücre arkadaşlarından biri Ali'nin bu söyleyişi ve sevinçle davranışını görünce, “yoksa Ali kafayı mı yedi” diye düşündü ve;

-Ne buldun Ali arkadaş?” dedi. Ali;

-Hiçbir şey, hiçbir şey. Kendi kendime düşünüyordum, aniden ağzımdan çıktı, dedi. Kendi aralarında açık bir biçimde konuşamıyorlardı. Onun için ikisi de konuşmayı uzatmadan kestiler. Yine herkes kendi iç dünyasına daldı.

Ali sırt üstü uzanmış, hücrenin ufak tavanına bakıp, düşünmeye devam ediyordu. “Buldum”

dediği şey ölüm orucuydu. Ama nasıl başlayacaktı. Düşman duyduğunda ne yapacaktı? Bırakması için işkence yapsalar dayanabilecek miydi? İnsanlar bir kez kırıldığında yeniden baş kaldırmaları çok zordu. Yeniden kendine olan güveni kazanmak ve hasmına karşı baş kaldırmak! Başaramazsa bundan daha kötü bir duruma düşer miydi? Bu soruları sorup cevap aramaya başladı. “İçinde bulunduğumuz durumdan daha kötüsü olamaz” sonucuna vardı.

Dün hücrelerinin önünde hızlı adımlarla tur atıp, baş parmağıyla orta parmağını şaklatıp “yukarıda Allah, burada ben yaşamak istiyorsam Allah'ın değil buradaki benim yanıma gelin” diyen Esat celladının görüntüsü gözlerinin önünde canlandı. “Ölümümle de olsa bunu ona bırakmayacağım” dedi düşüncesinde.

Ölüm orucuna başladığını başta Esat'a söylemeyecekti. Takattan düşünce bildirecekti. O zaman da belki ona işkence yapmayacaklardı. Ya da yapsalar da daha çabuk ölecekti. “Yanımdaki arkadaşlar ispiyonlamasalar iyi olurdu, onlara iştahım yok, onun için yemek yemiyorum diyeceğim” dedi. Eylem planını tamamladı ve kararını verdi. Sabahtan itibaren yemek yememeye başladı.

Hücre arkadaşlarından biri;

-Ali gel bir-iki kaşık çorba iç, dedi. Ali planladığı gibi;

-Bu sabah hiç iştahım yok, galiba biraz rahatsızım, deyince onlarda fazla ısrar etmediler. Yemekler çok az olduğundan zaman zaman bazı arkadaşlar bir bahaneyle yemiyor, yiyen arkadaşlarına yemeği bıraktıkları oluyordu. Hücre arkadaşları da Ali'nin rahatsız olduğuna inanmadılar, ama gene çoğu sefer yaptığı gibi olduğuna yordular

Öğle ve akşam yemeğini de yemeyince hücre arkadaşları kuşkulananmaya başladılar. Biraz da rahatsızlığını dile getirir bir ses tonuyla Ali'nin gözlerine bakarak;

-Yemeğini ye. Yemiyorsan bizde bir şey yemeyeceğiz. Birimize kızmışsan söyle. Yoksa böyle biz dayanamayız. Kendimizi bir baskı altına görüyoruz, dedi.

Ali çok yavaş, dışarıdan kimsenin duyamayacağı bir sesle;

-Arkadaşlar, ne birinizden kızmışım, ne de mütevaziliğimden yemiyor değilim. Ben bu günden itibaren ölüm orucun başlamışım, dediğinde, tüm arkadaşlarının kolları gevşedi, ağızları açık kaldı. Şaşırdılar.

Ali'yi bu eylemden vazgeçirmenin telaşı içine girdiler. Ali'nin durumunu düşmana söyleseler, Ali'nin karşısında suçlu duruma düşüyorlardı. Her iki durumu da kaldıramıyorlardı. En iyisi Ali'yi bu eylemden vazgeçirmektir. Bundan önce de Ali bilek damarlarını jiletle kesmiş, kendileri Ali'yi kurtarmak için düşmana müdahale etmesi için haber vermişlerdi. Ama bu kez düşmana haber vermeden hal etmeleri gerekiyordu.

Eski arkadaşlardan biri;

-Ali, böyle bir eyleme girmişsin, sana çok, ama çok büyük bir saygı duyuyorum, ama bundan eksik bir şey görüyorum. Senin yerinde olsa Hayri, Kemal arkadaşların ne yapacaklarını beklemek gerekir, derim. Kendi başına girsen, düşman yanlış değerlendirecek ve bunların arasında örgütsel bir bağın kalmadığını söyleyecek. Bence hiç kimse bu eylemi duymadan bırakırsan daha iyi olur, dedi.

Ali bir süre düşündü. Arkadaşın söylediklerini doğru görüyordu, ama artık tahammülü de kalmamıştı. Kaldı ki Hayri ve Kemal arkadaşları korumak için de olsa da bazılarının kendisini feda etmesi gerekiyordu, yoksa daha önce devrimci koruma anlayışını yerine getirmemiş olacaktı. Bir devrimci hareket, bir kafatası beyni nasıl ki her türlü tehlikeden koruyorsa, hareket de lider kadrolarını, beyin takımını öyle korumalıydı. “İşte” diyordu kendi kendine “biz korumadığımız, görevimiz yerine getirmediğimiz için Mazlum arkadaş yaşamını feda etti. Onun bu eylemi bizim için bir uyarı, bir talimattır aynı zamanda”. Tüm bunları kafasından geçirerek arkadaşına;

-Senin söylediklerin mantıklı ve doğrudur ancak, artık benim böyle bu yaşamı kabullenmemde imkansız görüyorum, dedi. Arkadaşlar;

-Söylediklerine katılıyorum, ama bana göre bireysel eylem çözümleyici olmuyor. Olsaydı Mazlum arkadaşın eylemiyle düşman baskılarını durdururdu, en azından hafifletirdi. Ama tam tersine şiddeti daha da arttırdı. Kesin Kemal, Hayri arkadaşlarda düşünüyorlar ve mahkemeye çıkmayı bekliyorlardı, dedi. Ali biraz ikna olmuşçasına;

-Mazlum arkadaştan sonra bunlar mahkemeleri durdurdu. Kaç duruşma geçti, ama hiç kimseyi mahkemeye çıkarmadılar.

-Şimdi düşman gelişecek bir eylemden çok korkuyor, onun için mahkemeleri ertelediği sürece de daha fazla itirafçı çıkmasını bekliyorlar, dedi. Ali;

-Bu itirafları durdurmak için eyleme geçmemiz gerekiyor, dedi. Arkadaşı;

-Doğrudur, mahkemeyi beklemek gerekiyordu, dedi. Ali ikna olmuştu. Bir hafta sürdürdüğü ölüm orucundan vazgeçip Kemal abiyi bekledi. Ona göre hareket edecekti. Bu ona çok zor bir karar oluyordu, ama uymak zorunda kaldı.

Mazlum'un şahadet gününü düşündü, gözlerinin önünde canlandırarak yeniden yaşadı. Mazlum dördüncü kattaydı. Ve hiç kimse onun eylem yaptığını bilmiyordu. Sabah kahvaltısını dağıtan bir tutsak, onun hücreğine giderken, fark etmiş ve hızla kahvaltı dağıtmak için gittiği her hücrenin önünde, "Mazlum arkadaş şehit olmuş" demişti. O günü düşman öğle zamanı onlara çay vermiş ve Ali bardağı eline alınca;

-Biz Mazlum'un kanını içiyoruz, diyerek çayı döküp içmemişti. Tekrar o günü yaşar gibi oldu. Ağlayıp rahatlamak istedi, ağlayamadı. Kafasındaki çelişkiler giderek med-cezir olayı gibi olmaya devam ediyordu.

Zindanın tüm dünyayla ilişkisi kesilmişti. Bu yetmiyormuş gibi koğuşlar, hücreler içinde de tutsaklar birbirinden tecrit edilmişti. İki kişi aynı yatakta yatmasına rağmen, birbiriyle bir kelime konuşamıyordu. Her bir tutsak kendi vicdan muhasebesiyle baş başa bırakılmış, ancak kendi vicdanının sesini duyabiliyordu.

Sabah saat beşten akşam saat dokuza kadar tam on iki saat dizlerini karınlarına kadar çekip, kollarını ayak uyumuna uygun sallayıp, tüm boyun damarlarını şişirerek var güçleriyle askeri marşlar okuyorlardı. Akşam ise sayımları alındığı gibi "kaybol" komutuyla battaniyeler başa çekilir ve o günün işkenceli yorgunluğuyla herkes uyurdu. Hücrelerin tuvaleti içinde olmasına rağmen tutuklunun gece ihtiyacını karşılaması yasaktı. Yaşam, eğer buna yaşam denilirse çekilmezdi.

20 Mayıs'ın sıcak bir gününde büyük bir gürültü, küfür, kalas ve jop sesleriyle yüzlerce asker hücrelere domuz sürüsü gibi doluşup marş söylemelerini kestirdiler. Askerlerin ağzından ateş püskürüyor, aralarına aldıkları tutsaklara jop ve kalaslarla vurarak yere seriyorlardı. Tutsakların bağırırları artık insan seslerine benzemiyorlardı. Saldırıya uğramış yabani hayvan seslerine dönüşmüştü. Bunun için örgütün liderlerinden olan M. Hayri, bir gün bir konuşmasında;

-Kürdistan Vietnamlaşıyor, bu insan çığlıkların unutmayın, demişti.

Ali'nin aklına hemen bu söz geldi. Fakat unutmamak için ne yapmalıydı? O bu sahneleri, yaşananları seyredip düşünürken, onların hücre kapısının küpesine de bir asker öfkeyle anahtarı sokup çevirdi. Demir kapı "şaak" diye açıldı. Kalas, tekme, tokatla bir tutsak hücrelerinin içine atıldı. Ve;

-Bu ibneyle konuşmak, ona yemek su vermek yasaktır. Kim konuşursa oyarım, oyarım lan, dedi ve anlaşıldı mı? diyerek tutsaklardan gelecek emredesin komutanım cevabını bekledi. Tutsaklar cevap verince asker gitti. Hücreye kırk-elli tutsak getirilmişti. Ve hücrelere dağıtılırken bir tutsakta Ali'nin hücresinin payına düşmüştü. Tutsak yarı baygındı. Hücredeki sekinin üzerine sessizce uzattılar. Hiçbir konuşmuyordu. Gözlerle ne yapacaklarını birbirlerine anlatıyorlardı.

Tutsak arkadaşlarını uzattıktan sonra kan, revan içindeki yüzünü ıslak bir bezle sildiler, bir tabağa tuzlu su koyup şişen ellerini tuzlu suyla ovdular. Çatlayan ve kanayan ayak tabanlarını da bir bezle, tuzlu suyla temizlediler. Bunları yapınca tutuklu biraz kendisine geldi, onlara moral vermek için gülümseyerek, bu gülümsemeyle iyi olduğunu belirtti.

Tüm kafalarda bir merak dolaşıyordu. Bu getirilişe bir anlam vermeye çalışıyorlardı. Acaba bir koğuştaki isyan mı olmuştu, direniş mi başlatmışlar? Bir itirafçıyı mı dövmüşlerdi yada öldürmüşlerdi? Ve daha bir çok cevabı olmayan soru. Cevap ise yarı baygın olan tutsaktı. Halinden gördüğü işkenceden bir itirafçı, bir ispiyoncu olmadığı belliydi. Ama askerler daha tamamen hücrelerden çekilmemişti. Onlar çekilmeyinceye kadarda merakları sürecekti. Dayanmaktan, sabretmekten başka çareleri yoktu. Fakat zaman sanki durmuş, askerlerinde işleri bitmiyordu. Halen tutsakları hücrelere dağıtmaya devam ediyorlardı.

Askerler çıkınca derin bir nefes aldılar. Ali;

-Tehlike ne olursa olsun konuşacağım, dedi. Ve;

-Ne oldu, hangi koğuştan getirdiler sizi, dedi. Yeni gelen tutsağın adı Cemal'di. Otuz dördüncü

koğuştan getirilmişti. Konuşurken yüzü acıyla kasılıyordu. Konuşmasına;

-Aydın on dokuzunda, yani on sekizi on dokuza bağlayan gece, gece yarısı biraz geçince büyük bir patlamayla yataklarımızdan fırladık. Ne olduğun bilmiyorduk, koğuşun içi alev ve dumanla dolmuştu. Alevler tavanda dans ediyordu. Uykulu gözlerle kendimi aşağı attım. Diğer arkadaşla da benim gibi pat pat aşağıya atlıyorlardı. O heyecanla çıplak ayakla atladığımız halde hiç acı duymadım. Yere düşer düşmez bende herkes gibi bağırmaya başladım. Sonra “kahrolsun sömürgecilik” slogana atıldı ve bir arkadaş camları şangır, şungur aşağı indirdi. Camlar kırılmasaydı, yüzlerce arkadaşın tümü boğulacaktı.

Ateş kütlesinin yoğun olduğu yere koştum, bir de ne göreyim, dört arkadaş kollarını birbirlerinin boynuna dolamış, ateşin ortasında oturmuşlardı. Hemen su bidonlarına koştum. Bir su bidonunu kaptığım gibi ateşin üzerine boca ettim. Suyu boca edince o arkadaşlardan biri sonra Ferhat arkadaş olduğun gördüm.

-Su döken ihanetçidir. Ateşi gürleştirin, dedi. Şaşkınlığım bir kat daha arttı. Beynimde olasılıklar hızlı hızlı geçiyordu. Anlatamam. Nasıl olduğun şimdi ben bilmiyorum, dedi. Ve Ferhat, Necmi, Eşref, Mahmut arkadaşların niçin kendilerini yaktıklarını, nasıl şehit düştüklerini, düşmanın nasıl telaşa kapıldığını iki gün boyunca onlara nasıl işkenceler yaptığını, gece gündüz suyun içinde bekletildiklerini ve hücrelere nasıl getirildiklerini uzun uzadıya anlattı. Ve onların eylemini, kahramanlıklarını, ateşin içinde bile ölüme nasıl gülümsediklerini anlatmak benim boynumun borcudur. Şimdi düşman beni öldürse de size onları anlatacağım, dedi ve bayıldı.

Ali bu arkadaş Cemal’i dinlerken derin derin iç çekiyor, eyleme geçmek için geç kaldığına, hatta başladığı ölüm orucunu bırakmasına hayıflandı. Kendi kendisine öfke duydu. “Onların içinde bende olmalıydım” dedi. Dördü de Ali’nin tanıdığı arkadaşlardı. Eşref’le Hilvan’da birlikte kalmış, birlikte savaşmıştı. Onun şakacı, moralli, gülümseyen imajını tekrardan kafasında canlandırdı. Hüzünlenip hücredeki kalorifer peteklerine sırtını dayayarak derin düşüncelere daldı.

10 Temmuz akşamı bir çavuş elinde uzun bir listeyle hücrelere girip zemin katın uzun koridorunun ortasında durarak, yüksek bir sesle;

-Beni dinleyin ulan, isimleri okuyacaklarım hazır olsunlar, yarın sabah mahkemeye çıkıyorlar, dedi ve listeyi okumaya başladı. Hayri, Kemal, Ali listenin başında yer alıyorlardı.

Ali mahkemeye çıkacaklarına sevindi. “Artık ne olacaksa olsun, yarın kesin Kemal abiyle konuşmam gerekir” dedi. Yatağına uzanarak gece yarısına kadar mahkemede ne konuşacağını kafasında tasarladı. Mahkemeler yazılı ifadeleri kabul etmediklerinden, zorunlu olarak konuşacaklarını önceden hafızasına kaydetmesi gerekiyordu.

Sabah erkenden kalkıp, kendisine biraz çeki düzen verdi. Yüzüne biraz su serpti. Mahkemeye çıkış saatini beklemeye başladı. O gün onları büyük koridora çıkarıp kelepçelemediler. Hücrenin koridorunda kelepçelemeye başladılar. Önce dördüncü kattaki tutsakları indirdiler. Hayri ve Kemal bu kattaydılar. Ali, Kemal’in nerede durduğunu gördü. Kendisini çıkardıklarında Kemal abinin yanından geçerken;

-Kemal abi yeter artık dayanamıyorum, dedi. Bunu öyle çabuk söyledi ki bir saniye bile almadı konuşması, Kemal’de aynı çabuklukla Hayri’yi kast ederek;

-Doktoru bekle, dedi. Bu kısa zaman ve kısa konuşmada her ikisi de istedikleri mesajları almışlardı. Ali’nin, Kemal’in yanında duraksadığını gören bir gardiyan var gücüyle Ali’nin sırtına jopunu indirip;

-Hadi ulan ne bekliyorsun? dedi. Ali sırtında büyük bir acı duyarak duracağı yere gitti. Kolları kelepçelendi. Yüzü duvara döndürüldü. Baş öne eğdirildi.

Zindanın cellatbaşı Esat, kapıdan koridora girdi. Ellerini arkasından bağlamıştı. Arkasında da on joplu asker yürüyordu. Yüzleri duvara dönük olan tutsakların arkasından iki kez sıranın bir başından diğer başına gidip geldi. Sol eliyle arkasını korurken, sağ eline yukarı kaldırıp iki parmağını her zaman yaptığı gibi şaklatıp;

-Bugün mahkemeye çıkıyorsunuz, sakın ola ki bir yanlışlık yapalım demeyin. Sonra başınıza ne getireceğimi biliyorsunuz, devlete yardımcı olduğunuz ve bizim kurallara uyduğunuz sürece yaşarsınız. Yaşam çok güzeldir, dedi ve hızlı hızlı yürüyerek dışarı çıktı.

Mahkeme salonunda üç yüzden fazla tutsak vardı. Hepsinin başı sıfır numara tıraşlıydı. Üzerlerine simsiyah bir gömlek giydirilmişti. Gömlekler terden sırlıslıkla olmuştu. Yıkamadıklarından ve tutuklular cezaevine dönüşlerinden üzerlerinden çıkarınca, o terle üst üste yerde kalıyorlardı. Onun için ter ve sidik kokusundan insanın başını döndürüyordu.

Tutsaklar büyük salonda her iki elleri nizami bir biçimde dizlerinin üzerine koymuş, tahta banklara oturarak göz kapakları oynamadan karşılarında olan mahkeme heyetinin arkasında yazılı “adalet mülkün temelidir” yazısına dik dik bakıyorlardı. En ufak bir kıpırdama bir kaşınma, gözlerini sağa sola çevirmenin cezası elli adet joptu. Sabah saat sekizden akşam saat yediye kadar bu şekilde mumyalanmış bir ceset gibi bekliyorlardı. Yemek yemek, su içmek, tuvalet ihtiyacını gidermek yasaktı.

Öğle saatlerinde mahkeme heyeti ara veriyor, yemeğe gidip istirahat ediyor, döndüklerinde yine aynı mumyalar önlerinde duruyordu.

Sabah sekizde mahkeme başladığında, önceleri örgütün bir çok sırrını bilen Yıldırım Merkit kürsüye çıktı. Canını kurtarmak, yaşamak için dünyada bildiği ne kadar kötü şeyler varsa örgütü onunla karaladı. Mahkeme heyeti de onun anlattıklarına inanmıyor, ama örgütü karalamak için sınırsız konuşma hakkını tanıyordu.

O konuştukça bütün örgütün oradaki sözcüsü olan Hayri konuşmak için ne kadar elini kaldırıysa, mahkeme ona söz hakkı vermedi. Yıldırım itirafçısı iki gün boyunca, iki yüz sayfanın üzerinde iftiralarını sürdürdü. İkinci günün sonunda aynı marka ve aynı ayarda olan, hatta Yıldırım'ın da öğretmeni olan Şahin Dönmez isimli bir itirafçı konuşmaya başladı. O da Yıldırım'dan daha fazla konuştu.

Hayri'nin kolu neredeyse yukarıda kuruyup kalacaktı. 14 Temmuz günü artık iftiracılar iftiralarını tamamlamış, celseye son verilecekti. Böyle giderse Hayri iftiralara cevap veremeyecekti. Ve bütün bunlar onun tertemiz örgütüne bir halkın umuduna mal olarak kalacaktı. Dayanamayıp oturduğu yerden;

-Hakim bey, ben çok önemli açıklamalarda bulunacağım, size yardımcı olmak istiyorum, dedi. Hayri'nin bu deyişle mahkeme başkanının yüzünde sevinç, öfke karışımı bir görünüm belirdi. Sağındaki, solundaki yardımcılarıyla “pis pis” bir şeyler konuştu ve rahatsızlık ifade eden bir ses tonuyla Hayri'ye;

-Gel, zamanımız çok az kaldı, ne konuşacaksın? deyince Hayri yerinden kalkarak kürsüye gitti. İtirafçıların bodur boylarına göre ayarlanmış mikrofonu kendi uzun boyuna göre düzeltti.

Hayri yerinden kalkıp mikrofona doğru giderken dinleyiciler, tutsaklar, askerler adeta nefeslerini tutmuş sadece yürek atışlarının sesini işitebiliyorlardı.

Önce sakın bir girişle uğrunda acılara katlandığı davasının kutsallığını, mahkemelerin itirafçılara sonsuz konuşma hakkını tanıırken, kendilerine tanımadığını, bunun adaletsizlik olduğunu, zindan da sürdürülen vahşetin geldiği düzeyi uzun uzun anlattıktan sonra;

-Mazlum arkadaşın şahadetinden sonra artık yaşamının anlamsız olduğunu gördük, bugünden itibaren şartsız koşulsuz olarak ölüm orucuna başlıyorum, diyerek konuşmasını bitirirken; Ali'nin kollara havadaydı. Yüzü gülümsüyordu. Yerinden kalkıp kürsüye çıktı. Hayri arkadaşın söylediklerine katıldığını belirterek;

-Kendi yaşamımla insanlığın onur merdiveninin bir basamağı olmak istiyorum ve ölüm orucuna başladım, dedi. Arkasından Kemal'de aynı şeyleri söyleyerek;

-Yaşamdan aciz olduğumuz anlaşılmasın. Tam tersine biz yaşamı uğruna ölünecek kadar seviyoruz, dedi.

Mahkeme heyeti bir an önce dosyalarını toparlayıp kaçmak istiyorlardı. Yoksa eylemcilerin önünü alamazlardı. Üç kişiye daha söz hakkını verdiler.

Her eylemci konuştuğunda heyet üyeleri tutsakların yüzlerine dikkatle bakarak görüyor, bu kararlı duruş, kesin söz karşısından renkten renge giriyorlar, ayak uçlarından tepelerine kadar adeta ecel terlerini döküyorlardı. Dayanamayıp;

-Zamanımız kalmadı, mahkemeyi gelecek aya erteliyoruz, diyerek büyük bir telaşla dosyalarını koltuklarına alıp, hızlı adımlarla yerlerini ter ettiler.

Askerler, Ali ve arkadaşlarının kollarını horca kelepçelediler. Ama düşmanın tüm bağırımlarına, küfürlerine, tehditlerine rağmen coşkuluydular. Göz bebekleri sevinçten ışıltıyorlardı. Kendilerini tüy

kadar hafiflemiş olduklarını gördüler. O büyük, onları gün gün boğan, her gün pis bir ölüme yaklaştıran boyun eğiş yükünden kurtulmuşlardı. Sevinç ve coşkuları bundandı.

Gardiyanların keyfi kaçmıştı. Kırılmış, darbe yemiş, kayıp vermiş, bozguna uğramış bir ordunun ruh halini yaşıyorlardı. Mateme girmişlerdi. Her gün tutsaklara arabada işkence yapan, hırpalayan, onurlarıyla oynayan gardiyanlar şimdi süt dökmüş kediye dönmüşlerdi.

Zindana ulaşır, hücrelerine büyük bir sessizlik içinde götürülürken, hücrelerin koridorunda Hayri, zafer kazanmış bir ordu generali coşkusuyla yüksek bir sesle, dimdik bir kafayla;

-Başardık başardık, altı kişiyle başladık, dedi. Onun sesinin böyle duyulmasıyla hücredeki bütün tutsakları coşkulandırdı, duygulandırdı. Bir çoğu sevinç gözyaşlarını tutamadı. Yaklaşık bir yıldan biraz fazla süren baş eğiş, boyun eğiş sona eriyordu. Teslimiyetin ağır boyunduruğundan kurtuluyorlardı.

Hemen bir çok tutsak kendilerinden emin bir şekilde gardiyanları çağırıp, kendileri de eyleme başladıklarını duyurdular. Herkesten o kırılmış, bozguna uğramış, umutla umutsuzluk git geli içinde yaşayan ruh halinden kurtuldular. Sanki biraz öncesine kadar askeri marşları bağırarak onları değildi.

Korkudan tir tir titreyen, işkenceli, teslimiyetli, rezil yaşamı ölüme tercih edenler, bu yaşamı kanıksayan, ruhta Şahin'i, Yıldırım'ı yaşayanlarda yok değildi. Bunlara göre birazdan düşman yönelecek ve bir kırıntıdan ibaret olan bu yaşamı da ellerinden alacaktı. Hatta bunlardan bazıları da "ileride ne olur, ne olmaz, biz de bir süre ölüm orucuna girelim, sonra durumlara göre konumumuzu belirleriz" diyenlerde oldu. Bunlar ölüm orucu uzun sürmez ve anlaşmayla sonuçlanırsa bizde birer kahraman olup çıkarız, yok şayet uzayıp ölüme doğru giderse bırakıp, yaşamak için Esat'a sığınırız hesabına yatanlardı.

Tutsaklar hücrelerine alındı. Kapılar şak şak sesleriyle, nefret ve öfkeyle kilitlendi. İdare böyle bir cesareti beklemiyorlardı. Tutsakları tamamen teslim aldığını, iradelerini kırdığını, kendilerine ve davalarına olan güvenlerini yitirdiklerini, davalarına olan inanç ve bağlılıklarının kalmadığına inanıyordu. Ama düşündüklerinin tam tersi olmuştu. Küller içinde aleve dönüşecek korlardan haberleri yoktu. Onların yürek büyüklüklerinden ve soyluluğundan habersizdiler. Bu yürekten ihanetin beklenmemesini bilmiyorlardı. Onları normal insan olarak değerlendiriyorlardı.

Esat eylemi çoktan duymuştu. Mahkemede açıklama yapıldığı gibi, onun bir üstü telefon ahizesini öfkeyle kaldırmış, gözünü kapatıp, ağzını açmış Esat'a veryansın etmişti.

-Sen bizi kandırdın. Rütbeni yükseltmek için koskoca bir orduya yalan söyledin. Hani herkes itiraf ediyordu. Hani herkes genç Kemalistler örgütüne katılıyordu? demişti. Esat sapsarı kesilmiş, ağzı sara nöbetine yakalanmış bir hastanın ağzı gibi köpürüyordu. Elini arkasına bağlamış odasında öfkeyle, hızlı adımlarla dolaşarak, fosur fosur sigarayı sigarayla yakıyor, oda dumana boğuluyordu.

Gardiyanlar savaşa gider gibi koridorda ellerinde kalas ve sopalarıyla komutanlarının emrini bekliyorlardı. Esat büyük bir öfkeyle kapıyı açtı. Kapı tak diye duvara çarparak yankı yarattı, çarpma ile içerdeki masa, sandalyeler titredi. Büyük bir hissimle hücrelere doğru yürüdü. Gardiyanlar, av köpeklerinin sahibi peşinden koşar gibi koştular.

Kapıya girer girmez var hiddetiyle;

-Ulan gebereceksiniz, gebereceksiniz. Benden taviz mi koparacaksınız? Benden habersiz bir sinek bile buradan uçmazken, siz nasıl benden habersiz ölüyor, ölüm kararı alıyorsunuz, ben şimdi size gösteririm" deyince; Hayri çok sakın, biraz da Esat'a acıyarak;

-Senden taviz isteyen kim? Sana yalvaracağımızı mı sanıyordun, bizim ölümümüz dirimizden daha büyük belaları başınıza getirecektir, dedi

Esat dur durak bilmiyor, bir buna bir diğerine sataşıyordu. Kemal'in yanına giderek, yine aynı hiddetle;

-Büyük balık küçük balığı yutar, dedi Kemal;

-Ama sen beni yutamayacaksın, kılçıklarım boğazında kalır, deyince Esat deliye döndü. Ali'nin üzerine yürüdü;

-Ulan bunlar örgüt patronlarıdır, böyle yapıyorlar. Sana ne olmuş, bunların peşinde ölüme gidiyorsun? dedi. Ali kesin bir kararlılıkla, yine güleç yüzüyle Esat'la dalga geçer bir ses tonuyla;

-Ben bir PKK militanım ve PKK'nın onurunu sana, size hepinize çiğnetmeyeceğimi bilmelisin, dediğinde Esat bitkin düşmüş, tükenmiş, eski hiddetini, cakalı durumunu, kabadayılığını kaybetmişti. Havayla şişirilmiş bir balon gibi söndü. Askerlerine dönerek;

-Bunların hepsini karşı hücrelere götürün, ayrı ayrı katlara, ayrı ayrı hücreler koyun, birbirlerine sesleri ulaşmasın. Su, sigara vermeyin, dedi. Pis adımlarla, başını önüne eğerek çıkıp gitti.

Eyleme başlayan toplam on tutsağı karşı hücreler aldılar. İçlerinde “bekle gör” Bedri ve Ali’yle aynı isim taşıyan Ali’de vardı. Bu ikisi ucuz kahramanlık peşinde koşanlardı. Kahramanlığı her insanın meziyeti olmadığını bilmiyorlardı. Amaca bağlı olan insanların meziyetidir kahramanlık. Yüreği dava, halk, yurt insanlık sevgisiyle dolu olmayan kişilikler kahramanlık yapabilir miydi? Ucuz kahramanlık taslamakla kahraman olunur muydu? Düşman buna izin verecek kadar aptal mıydı? Elbette değildi.

Bir irade, inanç maratonu başlamıştı. Dirhem dirhem, saat saat eriyip yükseklerle çakılacaktı. Buna sonuna kadar dayananlar kahramanlar olacaktı.

Ali’yi ikinci kat, onuncu hücreye koydular. Altında kir, pas, ter ve kandan leş gibi kokan, içi eski püskü çaputlarla doldurulmuş bir döşek vardı. Ölüm orucu günlerinin uzamasıyla hücrede, bir karabulut gibi dolaşan kara sinek sürüleri artıyor, bir kedi büyüklüğündeki lağım fareleri cirit atıyor, hücreden hücreye koşturup duruyorlardı. Temmuz’un sıcağı insanı kasıp kavuruyor, vücudu eritiyordu.

Ya bitler; düşmandan daha fazla kan emici olmuşlardı. Erzak taşıyan karıncalar gibi, ölüm orucuna yatanların üzerinden, yataklarının üzerinden gidip geliyorlardı. Bu hayvanlar, düşmandan beter işkence çektiyorlardı.

Ara sıra Kemal Ali’nin moralini öğrenmek için yüksek, sesler ancak öyle sesini ulaştırabiliyordu;

-Ali arkadaş durumun nasıl? diye sorunca Ali’de;

-Çok iyi Kemal abi. Düşman bize bakarak çatlayıp ölecek, diyor.

-Peki senin bitlere aran nasıl? diye sorunca, Ali;

-Vallahi onlar ve farelerle -cırdan- dostluk kuruyorum. Tabi ara sırada bitleri bir araya toplayıp dövüştürüyorum. Osmanlı Yeniçerileri gibi birbirleriyle vuruşuyorlar, derdi.

Ali eylemcilerin moral kaynağıydı. O konuştuğunda herkes moral alıyor, güçleniyor, düşmana karşı kin ve öfkeleri artıyor, sabırları ise daha fazlalaşıyordu.

Hayri, onun baştan beri devam edip gelen direnişçiliğine hayranlık duyarak;

-Sen bizim Kızılyıldızımızsın, dedi. “Direnişin Kızılyıldızı Kürdistan Gençliğinin Sembolüsün” dedi. Bundan sonra Ali’nin adı Kızılyıldız olarak kaldı.

Düşman dirençlerini kırmak, onurlarıyla oynamak için her türden psikolojik savaşı yürütüyordu. Düşman bunları yaptıkça onların direnci artıyor, inançlarına daha da sarılarak moral alıyor, Hz. Eyüp gibi sabır gösteriyorlardı.

Çoğu zaman onlara su verilmiyordu. Bazen de bidonla getirdiği suyu, hücrenin demir parmaklıklarının dışına bırakıyordu. Güçten düşen, gittikçe enerjileri tükenen direnişçiler, bir bardak su içebilmek için olağanüstü bir çaba, bir enerji harcıyorlardı. Gün geçtikçe eriyerek zayıflıyor, avurtları çöküyor, gözleri çukurlaşıyordu. Uzandıklarında kemikleri kendilerine batıyordu.

Düşman eylemden vazgeçirmek için her öğün türlü türlü yemekleri, meyveleri getirip hücrelerinin önüne bırakıyor, iştahı kabartmak için, hücre salonları da et kızartıp hücreleri et kokusuyla dolduruyorlardı. Ama onların ne tehditleri, ne de psikolojik baskıları bir sonuç vermiyordu. Bunun için giderek kuduruyorlardı.

Ölüm orucu başka hiçbir eyleme benzemez. Ölümü de bambaşkadır ölüm orucunun. Ne bir ateşte yanmaya, ne bir kurşunla gitmeye, ne bir suda boğulmaya benzer. Elbette tüm ölümler zordur. Adı kalleştir ölümün. Ama ölümden yaşamı yaratma da vardır. Bu da yaşamın uğruna ölünen bir ölümdür. Her saniye, her dakika, her saat ve her zamanın tüm birimleri ölümle yaşam savaşımı içinde sürüp gider. Erim erim eriyorsun. Tüm yaşamın güzellikleri doğumundan o ana kadar, en ufak ama en ufak ayrıntısına kadar gözlerinin önün de canlanır. Bu güzellikler sana “ölümden vazgeç” çağrısını yaparlar. Ama ya amaç, ya uğruna savaştığın halk, ya onur, ya insanlık sevgisi, saygısı? Hangisinin tercih edeceksin. Biri ölümün bir ucunda, diğeri de diğer uçtadır. İkisinden biri kazanacaktır. Ve bu günlerce, haftalarca, aylarca sürüp gider.

Günler uzadıkça Esat pirenemeye, her gün gelip tehdit etmeye başladı. Tam böyle tehditli bir günün gecesinde Bedri ve Ali “ah vah” deyip, inlemeye başladılar. Gardiyanlar bu işaretleri iyi biliyorlardı. Ah, vah etmek, inlemek imdat istemektir. Ölümün otuzuncu gününe girilmişti. Gardiyanlar;

-Nedir lan ne köpek gibi uluyorsunuz?” dedi. Her ikisi aynı hücrede olduklarından;

-Bizi doktora götürün, biz ölüm orucunu bırakıyoruz. Ölmek istemiyoruz, dediler. Gardiyan;
-Yook, öyle ucuz kurtulmak yoktur. Başından bunu düşünecektiniz, deyince, ikisi yalvararak Esat komutanlarıyla görüşmek istediklerini, itirafçı olacaklarını, çok bilgi vereceklerini belirttiler
Gardiyan da bunları yapacaklarını biliyordu, ama işi sağlama almak için uzattıkça konuşmalarını uzatıyor, onların yalvarmalarından, yakarmalarından, yaltaklanmalarından zevk alıyordu.
-Bakın Ali Çiçek gibi bile olamıyorsunuz. O daha çok genç, daha bir çocuk ama yüreğini, cesaretine, direnişçiliğine bakın, nasıl yiğitçedir. Tüh ulan size, dedi ve sertçe yere tükürdü.
Hemen gelip hastaneye kaldırdılar. Birer serum verip süt içirdiler. İki gün içinde kendilerine gelip, Esat'ın karşısına çıkarıldılar. Esat onları görünce;
-Hah öyle işte yola gelin, yanıma gelin ki sizi kurtarayım, yaşatayım, dedi. İtirafçı Ali'nin önüne cezaevinin yayın yapan hoparlörün mikrofonunu uzattı;
-Hadi PKK hakkında ne konuşacaksan, konuş tüm arkadaşlarına, dedi.
İtirafçı Ali utanmazca ağzını mikrofona yaklaştırarak kendisini tanıttı. Otuz gün ölüm orucunda kaldığını, bu süre zarfında doğruları keşfettiğini, kandırılarak PKK'ye katıldığını, kız kardeşini de dağa çıkardıklarını söyleyerek, bir papağan gibi konuşmasını uzattı, uzattı.
Bedri'de aynı gerekçeleri belirtmekle ölüm orucunu sürdürenleri karalamaya çalıştı. "Kemal'in gizliden yemek yediğini, sorulduğunda da yemeklerin fareler tarafından yenildiğini" söylüyor. "Ben kullanıldım, sakın sizde benim gibi yanlış yapmayın. Yaptığımdan pişmanlık duyuyorum" vb. dedi. Bunların konuşmalarına kimse inanmadı.
Esat, konuşmadan sonra Kemal'in yanına giderek;
-Patron sen başkasını ölüme gönderiyorsun, ama kendin de gizliden yemek yiyorsun deyince, Kemal'in gözleri öfkeden çakmak çakmak oldu ve;
-Ben Kemal Pir'im. Bunu yapacak kadar da alçalmadım. Kendi ölümümle ben sana bunu gösteririm, dedi. Esat, Kemal'in bu kararlılığından ürküp, çekip gitti.
Ali bu ikisinin konuşmalarına "bir zamanlar kendilerini kartal sananların düştükleri alçaklığa bakın" demişti. Kendi içinde onlara acıdı.
Takvim yaprakları dökülüyordu. 14 Temmuz'da başlayan ölüm orucu maratonu, takvim yaprakları altmış bir gün sonra 13 Eylül 1982 yılını gösterirken, dört eylemci, dört kahraman, dört insanlığın onur abidesi, yükselen insanlık onurunun, yükselen insanlık değerlerinin birer basamağı oldular. Hiçbir tereddüde girmeden sevdikleri yaşamın uğruna birer yıldız oldular. İnsanlığın yaşayan ruhu, yaşayan özü oldular.

28 Mart 2003